

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών – Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών

ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΕΜΟΥ (Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ)

Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) στις «Διεθνείς Σχέσεις & Ασφάλεια»

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

ΜΕ ΤΙΤΛΟ

Ανταγωνισμός ισχύος και η στρατηγική της Κίνας στο Διάστημα

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΝΑΟΥΜ

A.M: 20075

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Ηλίας Κουσκουβέλης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

UNIVERSITY of MACEDONIA

International & European Studies Dep. – Balkan, Slavic & Oriental Studies Dep.

Interdepartmental / Interdisciplinary postgraduate studies in partnership with

Supreme Joint War College

Master's Degree in

«International Studies & Security»

POSTGRADUATE SPECIALIZATION THESIS

entitled

Power Competition and China's Space Strategy

IOANNIS P. NAOUM

IRS: 20075

SUPERVISOR: Ilias Kouskouvelis

THESSALONIKI, DECEMBER 2020

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι κατά την συγγραφή της παρούσας μεταπτυχιακής εργασίας, τηρήθηκαν οι αρχές και οι κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς επίσης και οι νόμοι που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου.»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΑΟΥΜ

Οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα πτυχιακή εργασία
εκφράζουν αποκλειστικά τον συγγραφέα.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Ευχαριστίες

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	11
2. Η Έννοια της Υψηλής Στρατηγικής	13
2.1. Διαστάσεις Υψηλής Στρατηγικής	13
2.2. Σχεδιασμός Υψηλής Στρατηγικής	14
2.3. Κριτήρια Αξιολόγησης Υψηλής Στρατηγικής	15
2.4. Στρατηγική Θεωρία	15
3. Η Έννοια της Ισχύος	17
3.1. Η Ισχύς σύμφωνα με τις Διεθνείς Σχέσεις	17
3.2. Συντελεστές Ισχύος	17
3.3. Σκληρή και Ήπια Ισχύς	18
3.4. Θεωρίες Ισχύος	19
3.4.1. Θεωρία της Ισορροπίας Ισχύος	20
3.4.2. Θεωρία του Κύκλου Ισχύος	20
3.4.3. Θεωρία της Μετάβασης Ισχύος	21
3.4.4. Εξισορρόπηση Απειλής	22
4. Η Υψηλή Στρατηγική της Κίνας	23
4.1. Εξωτερική Πολιτική Κίνας	23
4.1.1. Λήψη Αποφάσεων στην Κινεζική Εξωτερική Πολιτική	25
4.1.2. Κινεζική εξωτερική πολιτική στον 21ο αιώνα	27
4.1.3. Κινεζική εξωτερική πολιτική υπό την ηγεσία του Xi Jinping	29
4.2. Οικονομική Στρατηγική	30
4.2.1. Πρωτοβουλία «Belt and Road»	31
4.2.2. Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων σε Υποδομές	36
4.2.3. Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου	38
4.2.4. Στροφή προς την Πνευματική Ιδιοκτησία	40
4.3. Στρατιωτική Στρατηγική	42

4.3.1. Δομή Στρατιωτικών Μεταρρυθμίσεων της Κίνας.....	43
4.3.2. Δύναμη Πυραύλων PLA και η Δύναμη Στρατηγικής Υποστήριξης	44
4.3.3. Αναμόρφωση Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής.....	44
4.3.4. Στρατιωτικές Μεταρρυθμίσεις της Κίνας.....	45
4.4. Τεχνολογική Στρατηγική.....	51
4.4.1. Σχέδιο Ανάπτυξης Τεχνητής Νοημοσύνης Νέας Γενιάς (AIDP).....	51
4.4.2. Στρατηγική Εστίαση της Κίνας	54
5. Κίνα και Διάστημα	63
5.1 Διαστημικές Δραστηριότητες της Κίνας.....	63
5.2. Ανάπτυξη Κινεζικής Διαστημικής Βιομηχανίας.....	638
5.3. Τρέχουσες Δυνατότητες.....	69
5.3.1. Οδηγοί Υφιστάμενων Διαστημικών Δυνατοτήτων.....	73
5.3.2. Απομακρυσμένες Λειτουργίες και Προοπτικές για το Μέλλον.....	74
5.4. Στόχοι Κινεζικής Στρατηγικής για το Διάστημα.....	75
5.5. Πολιτικές Δηλώσεις για το Διάστημα.....	78
5.6. Ο Ρόλος του Στρατού στο Διαστημικό Σχεδιασμό.....	81
5.6.1. Διαστημική Υποστήριξη για Στρατιωτικές Επιχειρήσεις.....	84
6. Αντί Επιλόγου.....	87
Βιβλιογραφία	90

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, η Κίνα έχει πάψει πλέον να είναι μια απομονωμένη από τη διεθνή κοινότητα χώρα. Αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα κράτη, κινείται σταθερά προς την εδραίωση της, ως η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, ενώ βρισκόμενη στο επίκεντρο μιας σφαιρικής μετατόπισης της εξουσίας από τη «Δύση» στην «Ανατολή» και από τον «Βορρά» στον «Νότο», έχει δοθεί από την Κινεζική γραφειοκρατία μεγάλη προσοχή στις εξωτερικές της υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των στόχων της εξωτερικής πολιτικής της και της συμπεριφοράς της. Πως δύναται ωστόσο ο μελετητής των διεθνών πεπραγμένων να αντιληφθεί και να κατανοήσει την Κινεζική διεθνοπολιτική συμπεριφορά; Ποιές οι κρίσιμες παράμετροι και τα στοιχεία εκείνα, των οποίων η παρατήρηση θα επιτρέψει μια ακριβέστερη κατανόηση των εξωτερικών υποθέσεων και της στρατηγικής συμπεριφοράς της Κίνας; Αναμφισβήτητα, απαιτείται μια ολιστική προσέγγιση, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τόσο την μεγάλη και γενική εικόνα, τους συστημικούς και περιφερειακούς συσχετισμούς ισχύος, όσο και τις ενδοκρατικές και γραφειοκρατικές διεργασίες λήψης απόφασης.

Σκοπό της παρούσας εργασίας, αποτελεί η ανάλυση της Κινεζικής διαστημικής στρατηγικής υπό το πρίσμα της ανωτέρω ολιστικής προσέγγισης, αλλά και η ανάδειξη των απτών αποτελεσμάτων σε επίπεδο ανταγωνισμών ισχύος, που προσδίδουν τα αποτελέσματά της στρατηγικής εφαρμογής, καθώς ο τομέας του διαστήματος προσδίδει πολλαπλά πλεονεκτήματα, όπως οι αμυντικές υπηρεσίες, υπηρεσίες επικοινωνιών αλλά και εξερεύνηση νέων πτυχών που δεν είναι ακόμα γνωστές. Για την επίτευξη της ανωτέρω στόχευσης, η εργασία δομείται σε έξι κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας όπου αναλύεται ο σκοπός και η δομή της εργασίας. Το δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο αποτελούν θεωρητικά-εισαγωγικά κεφάλαια, όπου αναλύονται οι έννοιες της υψηλής στρατηγικής και της ισχύος αντίστοιχα. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η υψηλή στρατηγική της Κίνας, όπου αναλύεται η εξωτερική πολιτική της Κίνας, καθώς και η οικονομική, η στρατιωτική και η τεχνολογική στρατηγική που ακολουθεί. Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύεται η δραστηριότητα και η στρατηγική που ακολουθεί η Κίνα στον τομέα τους Διαστήματος. Συγκεκριμένα παρουσιάζεται η ανάπτυξη της Κινεζικής διαστημικής βιομηχανίας, οι τρέχουσες δυνατότητες της Κίνας στο διάστημα, οι οδηγοί των υφιστάμενων διαστημικών δυνατοτήτων και οι απομακρυσμένες λειτουργίες και προοπτικές της Κίνας για

το μέλλον. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι στόχοι της Κινεζικής στρατηγικής για το διάστημα καθώς και ο ρόλος του στρατού στο διαστημικό σχεδιασμό και η διαστημική υποστήριξη που παρέχεται για στρατιωτικές επιχειρήσεις. Τέλος, η εργασία κλείνει με το έκτο κεφάλαιο αντί επιλόγου.

Η Έννοια της Υψηλής Στρατηγικής

Η υψηλή στρατηγική ως όρος είναι περίπλοκος. Γενικά, ως στρατηγική σχετίζεται με την δυνατότητα των κρατών να επιστρατεύουν τα διαθέσιμα μέσα τους, δηλαδή όσα σχετίζονται με την οικονομία, την κοινωνία, τον στρατό και την διοίκηση, στοχεύοντας στην επίτευξη των συμφερόντων τους (Λίτσας, 2010). Πιο συγκεκριμένα, ως υψηλή ασφάλεια σχετίζεται όχι μόνο με την εθνική ασφάλεια ενός κράτους αλλά και με την ανάπτυξη και την επιβίωση του. Αυτή η εθνική στρατηγική στοχεύει στο να προβάλλει τα προτερήματα του εκάστοτε κράτους και ταυτόχρονα να μειώσει τα προτερήματα των αντίπαλων κρατών (Πλατιάς, 2010). Η εθνική στρατηγική ενός κράτους βρίσκεται στο ανώτερο επίπεδο στρατηγικής με απώτερο σκοπό την επίτευξη των συμφερόντων του κράτους, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνονται οι διεθνείς σχέσεις, οι εθνικοί στόχοι, οι συμμαχίες, οι συμφωνίες αλλά και η οργάνωση της κοινωνίας, του στρατού και της οικονομίας (Παπασωτηρίου, 2007).

2.1. Διαστάσεις Υψηλής Στρατηγικής

Η υψηλή στρατηγική χωρίζεται σε δύο είδη, στην μικροσκοπική και στην μακροσκοπική. Αρχικά, η μικροσκοπική υψηλή στρατηγική χωρίζεται σε πέντε υποκατηγορίες με σκοπό να φέρει εις πέρας τους εξωτερικούς στόχους ενός κράτους. Πρώτη υποκατηγορία της αποτελεί η στρατιωτική στρατηγική, μέσω της οποίας το κράτος υπερασπίζεται ή προωθεί τα συμφέροντα και τους σκοπούς του, διαλύει τις δυνάμεις των αντιπάλων και κατακτά εδάφη ή υπερασπίζεται τα δικά του. Όσον αφορά την οικονομική στρατηγική, το εκάστοτε κράτος δίνει μεγάλη έμφαση στην οικονομία καθώς αυτή όχι μόνο μετατρέπει το κράτος σε έναν ισχυρό αντίπαλο ενάντια στα υπόλοιπα κράτη αλλά και ενισχύει τις ένοπλες δυνάμεις του προσπαθώντας να εξισορροπήσει εσωτερικά. Ακόμα, στην εσωτερική στρατηγική επιδιώκεται η συνοχή και η οργάνωση ενός κράτους μέσω της προσπάθειας του να καλυτερεύσει την ισχύ του και να γίνει πιο έτοιμο να αντιμετωπίσει τις απειλές που ενδέχεται να προκύψουν από άλλα κράτη (Λίτσας & Μακεδονίας, 1941).

Δύο τελευταίες υποκατηγορίες της μικροσκοπικής υψηλής στρατηγικής είναι η διεθνής νομιμοποίηση και η εξωτερική στρατηγική. Η διεθνής νομιμοποίηση σχετίζεται με τον δίκαιο πόλεμο, δηλαδή όταν ο σκοπός για τον οποίο πραγματοποιείται ο πόλεμος εναρμονίζεται με το διεθνές δίκαιο και τις αξίες. Τέλος, μέσω της εξωτερικής στρατηγικής το κράτος προσπαθεί να επιτύχει τους πολιτικούς του σκοπούς δίνοντας έμφαση σε ουδέτερες δυνάμεις και σε εθνικά συμφέροντα.

Η μακροσκοπική υψηλή στρατηγική τίθεται σε εφαρμογή όχι μόνο σε περίοδο ειρήνης αλλά και πολέμου αντικατοπτρίζοντας την εξωτερική πολιτική του κράτους. Ακόμα, η στρατηγική αυτή χωρίζεται σε τέσσερις περαιτέρω κατηγορίες (Χαράλαμπος, 1999). Πρώτη υποκατηγορία αποτελεί η στρατηγική της στρατιωτικής ανάσχεσης και επέκτασης, σύμφωνα με την οποία η έμφαση δίνεται στις δυνάμεις του στρατού με σκοπό να επιτευχθεί η άμυνα, η επίθεση, ο πειθαναγκασμός και ο εξαναγκασμός του κράτους, πράγμα που για να λειτουργήσει χρειάζεται αρκετούς πόρους. Η στρατηγική των συμμαχιών είναι μια δεύτερη κατηγορία μέσω της οποίας τα κράτη συμμαχούν μεταξύ τους σε οικονομικό, στρατιωτικό και διπλωματικό επίπεδο σε περίπτωση που έχουν ίδια συμφέροντα και ίδιες απειλές από έναν κοινό εχθρό. Έτσι, η συμμαχία ενισχύει την ισχύ τους όμως είναι πολύ πιθανό να προκύψουν προβλήματα σε περίπτωση που διαταραχθεί η συνοχή.

Άλλες δύο υποκατηγορίες της μακροσκοπικής υψηλής στρατηγικής είναι η στρατηγική της εξισορρόπησης και η στρατηγική του κατευνασμού. Η πρώτη είναι υπεύθυνη για να εξισορροπεί τις δυνάμεις προσαρμοζόμενη αναλόγως με τις συνθήκες που επικρατούν. Έτσι, για να υπάρξει εσωτερική εξισορρόπηση χρειάζεται το κράτος να ενδυναμωθεί σε εσωτερικό επίπεδο, ενώ για την εξωτερική εξισορρόπηση επιδιώκεται από το κράτος να αποφεύγει τις απειλές και ισορροπεί με τα υπόλοιπα κράτη συνάπτοντας συμμαχίες. Μέσω της στρατηγικής του κατευνασμού οι διαφορές που υφίστανται ανάμεσα στα κράτη μειώνονται αφού γίνονται παραχωρήσεις, κάτι που είναι δυνατόν να μεταφραστεί από τον αντίπαλο σαν αδυναμία.

2.2. Σχεδιασμός Υψηλής Στρατηγικής

Η υψηλή στρατηγική είναι δυνατόν να σχεδιαστεί αφενός μέσω της συνεργασίας της μικροσκοπικής και της μακροσκοπικής υψηλής στρατηγικής και αφετέρου μέσω της συνοχής ενός κράτους. Για να σχεδιαστεί ορθά χρειάζεται να ληφθεί υπόψη αφενός το διεθνές περιβάλλον, δηλαδή οι απειλές και οι κίνδυνοι που έχει να αντιμετωπίσει ένας κράτος ώστε να διατηρήσει την εθνική του ασφάλεια και αφετέρου οι πολιτικοί στόχοι που θέλει να πετύχει το εκάστοτε κράτος, τους οποίους θα καταφέρει μέσω των διαθέσιμων μέσων.

Άλλος παράγοντας για τον σχεδιασμό της υψηλής στρατηγικής αποτελεί η διεθνής και εσωτερική νομιμοποίηση με αποτέλεσμα η υψηλή στρατηγική να αναγνωρίζεται τόσο από την κοινωνία όσο και από το εξωτερικό. Τέλος, για να κατασκευαστεί η υψηλή στρατηγική χρειάζεται να ληφθούν υπόψη τα διαθέσιμα μέσα, να συνδυαστούν και να χρησιμοποιηθούν έτσι ώστε να εξυπηρετούν τους πολιτικούς στόχους που έχουν τεθεί από ένα κράτος.

2.3. Κριτήρια Αξιολόγησης Υψηλής Στρατηγικής

Η υψηλή στρατηγική είναι δυνατό να αξιολογηθεί μέσω ορισμένων κριτηρίων, τα οποία εφαρμόζονται διαχρονικά (Χαράλαμπος, 1999). Ένα κριτήριο αξιολόγησης αποτελεί η καταλληλότητα, δηλαδή ο βαθμός στον οποίο η υψηλή στρατηγική έχει ενταχθεί στις συνθήκες και στο υφιστάμενο περιβάλλον αλλά και ο βαθμός στον οποίο γνωρίζει τις ευκαιρίες και τις απειλές με σκοπό να κάνει περισσότερο αδύναμο τον αντίπαλο και δυνατότερη την χώρα και τα πλεονεκτήματά της.

Άλλα κριτήρια αξιολόγησης αποτελούν η συνοχή, δηλαδή ο βαθμός στον οποίο οι εκάστοτε διαστάσεις αλληλοσυμπληρώνονται με σκοπό να πετύχουν το ίδιο αποτέλεσμα και η αποδοτικότητα, η οποία σχετίζεται με τον όσο το δυνατόν καλύτερο τρόπο που σχεδιάζει την στρατηγική του το εκάστοτε κράτος, υπολογίζοντας τα οφέλη και το κόστος, με σκοπό να μην χρησιμοποιηθούν πολλοί πόροι αλλά να προκύψει το καλύτερο αποτέλεσμα. Τέλος, η αξιολόγηση πραγματοποιείται αφενός μέσω της ικανότητας του κράτους να αντέχει τα σφάλματα και να βρίσκει μια ισορροπία ως προς τις επιπτώσεις που ενδεχομένως θα επιφέρει μια στρατηγική ώστε να μην αποβούν μοιραίες για την εξέλιξη και αφετέρου μέσω της αντιστοίχισης των στόχων που θέτει ένα κράτος και των ικανοτήτων του ώστε να τους επιτύχει.

2.4. Στρατηγική Θεωρία

Με σκοπό να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί η στρατηγική ενός κράτους χρειάζεται πρώτα να γίνει αντιληπτό το διεθνές σύστημα, δηλαδή τα χαρακτηριστικά του, οι δράσεις, οι λειτουργίες, η δυναμική και η ηθική του καθώς και το δίκαιο του. Σύμφωνα με τον Παναγιώτη Ήφαιστο, για να δημιουργηθεί η εθνική στρατηγική χρειάζεται η ύπαρξη όχι μόνο της στρατηγικής θεωρίας αλλά και της κρατικής θεωρίας. Όταν αναφερόμαστε στην κρατική θεωρία, εννοούνται οι συμπεριφορές, οι διεθνείς σχέσεις, η λειτουργία και η δομή της διεθνούς πολιτικής συγκριτικά με τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα και την κατανομή ισχύος στο διεθνές σύστημα. Δεν υπάρχει ταύτιση μεταξύ των όρων κράτος και έθνος κι έτσι για να υπάρξει έθνος σε ένα πολυεθνικό κράτος χρειάζεται να υπάρχει ίδια εθνική συνείδηση (Λίτσας, 2010). Είναι απαραίτητο, λοιπόν, τα κράτη να διαθέτουν συγκεκριμένους εθνικούς σκοπούς και συμφέροντα, τα οποία θα πετυχαίνουν μέσω αντίστοιχων στρατηγικών.

Η υψηλή στρατηγική συμπεριλαμβάνει την στρατηγική αντίληψη, καθώς δίνει οδηγίες σχετικά με τον τρόπο, τον τόπο / πλαίσιο και το λόγο που θα κατευθυνθεί το εκάστοτε κράτος. Πιο συγκεκριμένα, η στρατηγική κουλτούρα ή αντίληψη αναφέρεται τόσο στο

σύνολο των στόχων και των δραστηριοτήτων μέσα στο στρατηγικό πλαίσιο ενός κράτους όσο και στους κινδύνους και τις απειλές που πρέπει να αξιολογούνται και να αντιμετωπίζονται. Ακόμα, η στρατηγική κουλτούρα περιλαμβάνει την αξιολόγηση των κινδύνων οι οποίοι σχετίζονται με την ιστορία, την δομή, την θέση και την δύναμη ενός κράτους, τους οποίους χρειάζεται να αντιμετωπίσει. Είναι, δηλαδή, όλες οι ιδέες και οι τρόποι τους οποίους επιστρατεύουν όσοι συμμετέχουν στην στρατηγική κοινότητα ώστε να αντιδράσουν άμεσα και να ανταπεξέλθουν αυτούς τους κινδύνους έχοντας ως απώτερο στόχο την εθνική ασφάλεια.

Η Έννοια της Ισχύος

3.1. Η Ισχύς σύμφωνα με τις Διεθνείς Σχέσεις

Υπάρχουν αρκετές θεωρήσεις που αφορούν την ισχύ, τις οποίες έχει παρουσιάσει ο Κουσκουβέλης (2004). Μια από αυτές σχετίζεται με τον κλασικό ρεαλισμό σύμφωνα με τον οποίο το συμφέρον του εκάστοτε κράτους, δηλαδή ο στόχος για την επιβίωση του αλλά και για την ασφάλεια του, είναι ο πιο καθοριστικός παράγοντας για την λειτουργία του, ο οποίος πραγματοποιείται με την στρατιωτική ισχύ και την ισχύ γενικότερα. Άλλη θεώρηση έχει σχέση με τον πλουραλισμό, σύμφωνα με τον οποίο η ισχύς δεν είναι μόνο οικονομική, θεσμική και στρατιωτική αλλά η ασφάλεια πραγματοποιείται με τα διεθνή καθεστώτα και τις συνεργασίες. Ακόμα, σύμφωνα με την κονστρουκτιβιστική έκφανση, η διεθνής πολιτική χρειάζεται να πραγματοποιηθεί με νόρμες και ιδέες και όχι μέσω της οικονομικής ή στρατιωτικής ισχύος.

Η έκφανση που σχετίζεται με τον νεορεαλισμό ή τον δομικό ρεαλισμό θεωρεί ότι η διεθνής κατανομή ισχύος πραγματοποιείται σε περίπτωση που η εκτιμώμενη κρατική ισχύς ανάγεται στο σύστημα σε συνδυασμό με την ισχύ των άλλων κρατών, πράγμα που συμβαίνει αν σε πρώτη φάση έχει γίνει αφαίρεση του συνόλου των ικανοτήτων των κρατών εκτός από την ισχύ. Όσον αφορά τον τροποποιημένο δομικό ρεαλισμό, αυτός θεωρεί ότι η στρατιωτική ισχύς του εκάστοτε κράτους δεν είναι τόσο σημαντική καθώς τα κράτη έχουν τη δυνατότητα να επικεντρωθούν σε διαφορετικούς τομείς, όπως ο οικονομικός. Έτσι, η αξία της ισχύος έχει άμεση σχέση με τους στόχους που τίθεται κάθε φορά, αφού οι πηγές της ισχύος δεν τελεσφορούν στο σύνολο των ειδών των δραστηριοτήτων του διεθνούς συστήματος. Σύμφωνα με τον Gilpin (1995), το εκάστοτε κράτος θέτει ως απώτερο στόχο του την εθνική του ισχύ και τον πλούτο, καθώς στη σύγχρονη εποχή διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο ο ανταγωνισμός ως προς την οικονομία αλλά και η υπεροχή της στρατιωτικής ισχύος, δύο τομείς που αλληλοεξαρτώνται.

3.2. Συντελεστές Ισχύος

Η έννοια της ισχύος είναι σύνθετη και διαθέτει πολλές διαστάσεις εξαιτίας του ότι ο εκάστοτε μελετητής ερμηνεύει το όρο αυτό με βάση την προσωπική του αντίληψη. Έτσι, η ισχύς έχει διάφορες εκφάνσεις, ερμηνεύεται δηλαδή ως δύναμη, ως επιρροή, ως εξουσία και ως έλεγχος (Κουσκουβέλης, 2004). Πιο αναλυτικά, όταν η ισχύς ερμηνεύεται ως δύναμη, σχετίζεται με την υλική πλευρά, δηλαδή με τα φυσικά μέσα και τα υλικά. Σύμφωνα με τον Waltz (2010), δεν είναι απαραίτητο οπουδήποτε υπάρχει δύναμη να χρησιμοποιείται καθώς

δεν υπάρχει ταύτιση ανάμεσα σε κατοχή και χρήση της δύναμης αλλά ούτε ανάμεσα σε χρησιμότητα και χρησιμοποίηση της δύναμης. Άλλη έκφανση της ισχύος είναι ως επιρροή και σχετίζεται με την ψυχολογία του ατόμου, δηλαδή τα συναισθήματα και το πνεύμα του.

Όταν η ισχύς ερμηνεύεται ως εξουσία, τότε αναγνωρίζεται ως δικαίωμα που παρέχεται από το νόμο παρέχοντας τη δυνατότητα για άσκηση κρατικής, θεσμικής και νομοθετικής εξουσίας. Τέλος, η ερμηνεία της ισχύος ως έλεγχος χωρίζεται σε τρία είδη: τον έλεγχο επί της συμπεριφορά των άλλων δρώντων, τον έλεγχο επί των πόρων καθώς και τον έλεγχο επί των αποτελεσμάτων (Hart, 1976).

Σύμφωνα με τον Mearsheimer (2011), η ισχύς κάθε κράτους χωρίζεται σε δύο είδη, στην πραγματική και στην δυνητική. Αφενός, η πραγματική ισχύς σχετίζεται με την στρατιωτική δύναμη και πιο συγκεκριμένα την χερσαία και αφετέρου η δυνητική ισχύς σχετίζεται τόσο με τον πληθυσμό του εκάστοτε κράτους όσο και με τον πλούτο του. Οι Keohane και Nye (1998) έκαναν έναν διαχωρισμό στις πηγές ισχύος χωρίζοντας τις σε οικονομική, θεσμική στρατιωτική και πολιτική. Στην περίπτωση, λοιπόν, που ένα κράτος κατέχει το σύνολο των ειδών ισχύος κάνει κλιμακωτή χρήση τους, σε αντίθεση με το κράτος που δεν κατέχει όλα τα είδη ισχύος οπότε κάνει κλιμακωτή χρήση όσων μορφών ισχύος έχει.

Μια πηγή ισχύος αποτελούν οι σχέσεις αλληλεξάρτησης, καθώς οι τροποποιήσεις που πραγματοποιούνται σε ένα κράτος επιφέρουν περισσότερο κόστος και τρωτότητα κι έτσι το κράτος καλείται να τις αντιμετωπίσει μέσω διαφορετικών δράσεων με αποτέλεσμα να ελαττωθεί το κόστος. Ο ανταγωνισμός ως προς την ισχύ ανάμεσα στα διάφορα κράτη προκύπτει λόγω του ότι η αλληλεξάρτηση δεν βρίσκεται σε ισορροπία αλλά είναι περισσότερο ασύμμετρη.

3.3. Σκληρή και Ήπια Ισχύς

Ένας ακόμα διαχωρισμός της ισχύος είναι η ήπια και η σκληρή ισχύς. Η ήπια ισχύς εισήχθη ως όρος από τον Nye (1990), ο οποίος ανέφερε ότι ήπια ισχύς είναι όταν κάποιος έχει την ικανότητα να πείθει άλλους ανθρώπους με σκοπό να επιθυμούν τα ίδια αποτελέσματα με τα δικά του χωρίς όμως να τους εξαναγκάζει. Έχοντας όμοια αντίληψη, ο Κοτζιάς (2010) θεωρεί ότι ο πολιτισμός και η ιστορική κληρονομιά διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο για την ισχύ ενός κράτους καθώς μπορούν να επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην οικονομία του κράτους αυτού. Ακόμα, ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της ήπιας ισχύος είναι η αμοιβαιότητα και η συνεργασία μεταξύ των κρατών, μέσω της οποίας τίθεται σε λειτουργία.

Αντιθέτως, η σκληρή ισχύς εφαρμόζεται από ένα κράτος σε ένα άλλο μέσω της άμεσης ή έμμεσης επιβολής του τρόπου δράσης μέσω της στρατιωτικής και της οικονομικής ισχύος (Keohane & Nye 1998). Από την μια, η στρατιωτική ισχύς αναλαμβάνει να δημιουργήσει συμμαχίες μεταξύ των κρατών, να ασκήσει διπλωματική πίεση, να απειλήσει χρησιμοποιώντας βία αλλά και να συγκρουστεί μέσω πολέμου, ενώ, από την άλλη, η οικονομική ισχύς είναι υπεύθυνη για να βοηθήσει οικονομικά, να επιβάλλει κυρώσεις οικονομικές αλλά και να δωροδοκήσει. Έτσι, κρίνεται απαραίτητο ένα κράτος να χρησιμοποιεί την ήπια και την σκληρή ισχύ συνδυαστικά με σκοπό να λειτουργία όσο το δυνατόν πιο ορθά (Nye, 2005).

Το να μετρηθεί η ισχύς ενός κράτους είναι μια προσπάθεια που έχει δυσκολέψει με το πέρασμα των χρόνων λόγω της δυσκολίας των φορτίων ισχύος να μετατραπούν σε άλλο είδος με σκοπό να υπάρξει ισορροπία στο έλλειμμα σε δαπανηρές μορφές ισχύος. Επομένως, ένα κράτος χρειάζεται να εκμεταλλεύεται όλους τους συντελεστές ισχύος αλλά και να επιτυγχάνει την καλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών ώστε να αυξάνεται η ισχύς του (Κουσκουβέλης, 2009). Χρειάζεται, όμως, να επισημανθεί ότι ένα κράτος δεν μπορεί να έχει απόλυτη ισχύ καθώς η ισχύς του έχει άμεση αλληλεπίδραση και συγκρίνεται με την ισχύ που διαθέτουν τα άλλα κράτη (Σπυρόπουλος, 2010).

Με τον όρο «ισορροπία ισχύος» εννοείται ο διαχωρισμός των ικανοτήτων ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα κράτη ή ομάδες κρατών, ενώ έχει άμεση σχέση με τις διεθνείς σχέσεις. Εξαιτίας, όμως, του ότι ο όρος αυτός είναι συγκεκριμένος υπάρχουν αρκετές ερμηνείες από τους επιστήμονες (Waltz, 2010; Σπυρόπουλος, 2010). Μια από αυτές τις ερμηνείες είναι ότι η ισορροπία ισχύος αντιστοιχεί με την κατανομή της ισχύος ανάμεσα στους δρώντες. Άλλες σημαντικές ερμηνείες της ισορροπίας είναι ότι αυτή αποτελεί την απόλυτη ισορροπία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες δυνάμεις ή ότι αποτελεί την πολιτική ισχύ. Τέλος, η ισορροπία ερμηνεύεται ως σταθερότητα στο εσωτερικό του συστήματος αλλά και ως διαδικασία εξισορρόπησης (Κουσκουβέλης, 1997).

3.4. Θεωρίες Ισχύος

Η θεωρία της ισορροπίας ισχύος αναφέρει ότι τα κράτη χρησιμοποιούν στρατηγικές εξωτερικής ή εσωτερικής εξισορρόπησης με σκοπό να κρατήσουν σε ισορροπία την ισχύ τους αλλά και να μην τεθούν υπό την κυριαρχία άλλων κρατών που είναι πιο δυνατά από αυτά. Έτσι, επιχειρούν να αποφύγουν μια ενδεχόμενη ηγεμονική συμπεριφορά μιας δύναμη που αναπτύσσεται συμμαχώντας με άλλους κρατικούς δρώντες ή, αντιθέτως, διαλύοντας τις

συμμαχίες που υφίστανται. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεωρία, η ισορροπία είναι ο απώτερος στόχος των δράσεων των κρατών, γι' αυτό και θα συμπεριφέρονται με εξισορροπητικό τρόπο, αφού θεωρούν ότι όταν επιτυγχάνεται η ισορροπία μπορεί να διατηρηθεί, ενώ αν διαταραχθεί θα μπορέσει να επανέλθει (Waltz, 2011). Το συγκεκριμένο σύστημα μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στο να σταθεροποιεί ή όχι τόσο το σύστημα όσο και την ειρήνη ανάμεσα στα κράτη.

Έτσι, οι τροποποιήσεις όχι μόνο στη διεθνή κατανομή ισχύος θα δημιουργήσουν ενέργειες που θα έχουν σκοπό την εξισορρόπηση ώστε τελικά να υπάρξει σταθερότητα. Για αυτό τον λόγο, η έννοια της εξισορρόπησης συνεπάγεται ισορροπία ισχύος, ενώ η τελευταία συνεπάγεται την σταθερότητα (Κουσκουβέλης, 1997). Λόγω του ότι ο όρος της ισορροπίας ισχύος επιδέχεται πολλές ερμηνείες, έχουν παρουσιαστεί αντίθετες απόψεις ανάμεσα σε ρεαλιστές και φιλελεύθερους. Σύμφωνα με τους ρεαλιστές ή νεορεαλιστές, η ισορροπία ισχύος ισοδυναμεί με σταθερότητα και ειρήνη, ενώ σύμφωνα με τους φιλελεύθερους ή νεοφιλελεύθερους η ισορροπία αυτή ισοδυναμεί με το αντίθετο, δηλαδή με αστάθεια και κατά συνέπεια πόλεμο.

3.4.1. Θεωρία της Ισορροπίας Ισχύος

Η θεωρία της ισορροπίας ισχύος αναφέρει ότι τα κράτη χρησιμοποιούν στρατηγικές εξωτερικής ή εσωτερικής εξισορρόπησης με σκοπό να κρατήσουν σε ισορροπία την ισχύ τους αλλά και να μην τεθούν υπό την κυριαρχία άλλων κρατών που είναι πιο δυνατά από αυτά. Έτσι, επιχειρούν να αποφύγουν μια ενδεχόμενη ηγεμονική συμπεριφορά μιας δύναμης που αναπτύσσεται συμμαχώντας με άλλους κρατικούς δρώντες ή, αντιθέτως, διαλύοντας τις συμμαχίες που υφίστανται. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεωρία, η ισορροπία είναι ο απώτερος στόχος των δράσεων των κρατών, γι' αυτό και θα συμπεριφέρονται με εξισορροπητικό τρόπο, αφού θεωρούν ότι όταν επιτυγχάνεται η ισορροπία μπορεί να διατηρηθεί, ενώ αν διαταραχθεί θα μπορέσει να επανέλθει (Waltz, 2011). Το συγκεκριμένο σύστημα μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στο να σταθεροποιεί ή όχι τόσο το σύστημα όσο και την ειρήνη ανάμεσα στα κράτη.

3.4.2. Θεωρία του Κύκλου Ισχύος

Ως συνέχεια της ισορροπίας της ισχύος αναπτύσσεται η θεωρία του κύκλου της ισχύος. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεωρία, το εκάστοτε κράτος επιχειρεί να καταλάβει μια υψηλή θέση στην ιεραρχία αλλά και να μην πέσει σε μια κατώτερη θέση στο διάστημα που διαρκεί ο κύκλος της ισχύος με αποτέλεσμα το σύστημα να παραμείνει σταθερό. Έτσι,

φαίνεται ότι η σταθερότητα του κύκλου ισχύος είναι όμοια με την ισορροπία στην θεωρία της ισορροπίας ισχύος με την διαφορά ότι η σταθερότητα εδώ σκιαγραφείται πιο λεπτομερώς ως προς την επίτευξή της ή την ρήξη της με την πάροδο του χρόνου

3.4.3. Θεωρία της Μετάβασης Ισχύος

Μια διαφορετική εκδοχή της θεωρία του κύκλου ισχύος είναι η θεωρία της μετάβασης ισχύος. Η συγκεκριμένη θεωρία δίνει έμφαση στους διάφορους ρυθμούς ανάπτυξης αλλά και στις συνέπειες που έχουν στην ισχύ των κρατών. Οι Kugler και Organski (1989) ανέπτυξαν δύο απόψεις σχετικά με την θεωρία της μετάβασης ισχύος, κρατώντας μια διαφορετική στάση από τους άλλους ρεαλιστές. Σύμφωνα με αυτούς, στην θεωρία της μετάβασης ισχύος το διεθνές σύστημα είναι δομημένο σαν πυραμίδα, στο ψηλότερο επίπεδο της οποίας τοποθετείται το κράτος που είναι πιο δυνατό, ενώ τα υπόλοιπα κράτη με βάση την ισχύ που διαθέτουν τοποθετούνται κατεβαίνοντας προς το κατώτερο επίπεδο (Lai, 2011).

Σύμφωνα με τον Organski, οι πιθανότητες για πόλεμο αυξάνονται όταν αυξάνεται ταχέως η ισχύς ενός αναθεωρητικού κράτους και η δυσαρέσκειά του σχετίζεται με την δομή του συστήματος. Η συγκεκριμένη, λοιπόν, αυξανόμενη ισχύς δεν έχει συνδράμει στην κατασκευή του διεθνούς συστήματος που υπάρχει ούτε βρίσκεται στην συμμαχία του status quo με αποτέλεσμα να μην συμβαδίζει με τις αξίες του συστήματος θεωρώντας ότι η διεθνής τάξη έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντά της. Καθώς μεγαλώνει η ισχύς σημειώνεται αύξηση και στην αυτοπεποίθησή της ότι έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει τη διεθνή τάξη (Lai, 2011).

Σύμφωνα με τον Gilpin (2004), κάθε κράτος τροποποιεί το status quo λόγω ορισμένων κινήτρων και παραγόντων, ενώ θεωρεί ότι ένας πόλεμος είναι πιθανό να ξεσπάσει λόγω της ισορροπίας της στρατιωτικής ισχύος ανάμεσα στο κράτος που έχει τον ρόλο του ηγεμόνα και στα κράτη που διεκδικούν. Την στιγμή που ο διεκδικητής έχει υπερβεί τα επίπεδα ισχύος της ηγεμονικής δύναμης είναι η πιο κρίσιμη στιγμή για να γίνει ηγεμονικός πόλεμος.

Όσο, λοιπόν, σημειώνεται αύξηση της ισχύος ενός κράτους, οι επιθυμίες του κράτους αυτού να αυξήσει όχι μόνο την πολιτική του επιρροή αλλά και την κυριαρχία του στη διεθνή οικονομία μεγαλώνουν. Ακόμα, θα καταβάλει προσπάθειες ώστε να τροποποιήσει τόσο τους κανόνες του διεθνούς συστήματος όσο και την κατανομή των σφαιρών επιρροής, ενώ απώτερος στόχος του θα είναι να μεγαλώσει τα κέρδη του μέσω της πρόσβασης του σε πόρους. Τότε, το κράτος-ηγεμόνας θα προσπαθήσει να εγκαθιδρύσει ξανά την ισορροπία στο

πολιτικό σύστημα τροποποιώντας τις πολιτικές του, ενώ σε περίπτωση που η προσπάθεια αυτή δεν στεφθεί με επιτυχία, η ισορροπία θα επιτευχθεί μέσω ηγεμονικού πολέμου.

3.4.4. Εξισορρόπηση Απειλής

Η θεωρία εξισορρόπησης της απειλής εισήχθη από τον Stephen Walt στην προσπάθεια του να ξεχωρίσει την ισχύ από την απειλή αλλάζοντας την θεωρία για εξισορρόπηση ισχύος. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεωρία, όταν ένα κράτος δυναμώνει και δεν εμφανίζει στάση επίθεσης προς άλλα κράτη δεν είναι απαραίτητο τα άλλα κράτη να αντιδράσουν σε αυτή την αύξηση της ισχύος. Αντιθέτως, τα κράτη χρειάζεται να εναντιώνονται σε όσα κράτη είναι περισσότερο απειλητικά μέσω συμμαχιών, οι οποίες δημιουργούνται ανάλογα με την απειλή που έχουν να αντιμετωπίσουν.

Σύμφωνα με τον Walt, τα κράτη προσπαθούν να φέρουν σε ισορροπία την απειλή που δέχονται, αν και όσα δεν διαθέτουν τόση ισχύ δέχονται την απειλή αυτή ώστε να παραμείνουν ασφαλή. Όταν, λοιπόν, συμπλέουν με την απειλή αυτή, τα κράτη θεωρούν ότι είναι περισσότερο το κόστος της αντιπαράθεσης παρά το όφελος και ειδικά σε περίπτωση που το πιο δυνατό κράτος παρέχει κίνητρα προσφέροντας ανάπτυξη και ασφάλεια. Ακόμα, παρουσίασε τέσσερα κριτήρια με τα οποία αξιολογείται μια απειλή, τα οποία είναι η γεωγραφική εγγύτητα, το πόσο ικανό είναι το κράτος που ασκεί την απειλή ως προς τον στρατό, τις προθέσεις για επέκταση αλλά και την γενικότερη ισχύ του, δηλαδή τον πληθυσμό του, την οικονομία και το μέγεθος του. Σε περίπτωση που πληρούνται τα κριτήρια αυτά το κράτος θεωρείται πιο απειλητικό απέναντι σε άλλα πιο αδύναμα κράτη τα οποία θα επιδιώξουν την εξισορρόπηση.

Η Υψηλή Στρατηγική της Κίνας

4.1. Εξωτερική Πολιτική Κίνας

Η κινεζική εξωτερική πολιτική στηρίζεται τα τελευταία 60 χρόνια από τις λεγόμενες «Πέντε Αρχές Ειρηνικής Συνύπαρξης» (Ηνωμένα Έθνη, 2014). Οι Αρχές αυτές πρόκειται για τον αμοιβαίο σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας και της κυριαρχίας του άλλου, την αμοιβαία μη επιθετικότητα, την αμοιβαία μη παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου, την ισότητα και το αμοιβαίο όφελος αλλά και την ειρηνική συνύπαρξη. Στην πράξη, αυτές οι αρχές διευκόλυναν μια εξωτερική πολιτική που εστιάζει στις «σχέσεις καλής γειτονίας», με στόχο την αποτροπή της εξωτερικής αστάθειας να επηρεάσει αρνητικά τις εσωτερικές τριβές εντός της Κίνας, και μια αυστηρή ερμηνεία της μη παρέμβασης σε εσωτερικές υποθέσεις που αφορούν κυρίως την Ταϊβάν, το Θιβέτ και Σινγιάνγκ.

Όμως πέρα από αυτές τις αρχές, δημιουργείται το ερώτημα σχετικά με το ποιοι είναι στην πραγματικότητα οι στόχοι εξωτερικής πολιτικής της Κίνας. Οι στόχοι αυτοί επισήμως ορίζονται ως η εγχώρια πολιτική σταθερότητα, η κυρίαρχη ασφάλεια, η εδαφική ακεραιότητα, η εθνική ενοποίηση καθώς και η βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κίνας (Jakobson, 2013). Αυτό είναι το αποτέλεσμα μιας πολιτικής που βασίζεται στις Πέντε Αρχές της Ειρηνικής Συνύπαρξης και καθοδηγείται από ορισμένα «βασικά συμφέροντα». Οι κυριότεροι μοχλοί πίσω από τα βασικά συμφέροντα είναι οι απειλές που προκύπτουν εξωτερικά από την ανάπτυξη της Κίνας και οι απειλές για την πρόσβαση της Κίνας σε υπερπόντιους πόρους και αγαθά από τα οποία εξαρτάται όλο και περισσότερο η οικονομία της, όπως αναφέρει ο Timothy R. Heat (2012).

Τα τρία πρώτα βασικά συμφέροντα είναι η «Εθνική Κυριαρχία», η «Εθνική Ασφάλεια» και η «Εδαφική Ακεραιότητα». Ωστόσο, η Κίνα τείνει να χρησιμοποιεί μια πιο αυστηρή ερμηνεία των τριών αυτών συγκριτικά με άλλες χώρες. Ένα τέταρτο βασικό συμφέρον είναι η «Εθνική Ενοποίηση», σύμφωνα με την οποία η Κίνα αποτελεί μια χώρα όπου ο διαχωρισμός θεωρείται προσωρινός εν αναμονή της επιστροφής στη φυσική κατάσταση μιας ενωμένης Κίνας. Η πίστη στην ενοποίηση της Κίνας έχει ενισχυθεί, καθώς το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο έχουν επιστραφεί, ενώ λείπει μόνο η Ταϊβάν. Τα δύο τελευταία βασικά συμφέροντα αφορούν εσωτερικά ζητήματα τα οποία οδηγούν επίσης την εξωτερική πολιτική. Πρόκειται για το «Πολιτικό Σύστημα και την Κοινωνική Σταθερότητα της Κίνας» καθώς και για την «Βασική Διασφάλιση Συμφερόντων για Βιώσιμη Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη».

Αυτά τα βασικά συμφέροντα δεν είναι τόσο ξεκάθαρα στην πράξη όσο φαίνονται στα επίσημα έγγραφα. Για παράδειγμα, υποστηρίχθηκε ότι οι θαλάσσιες λωρίδες επικοινωνίας αποτελούν βασικό ενδιαφέρον, το οποίο εάν γίνει αποδεκτό θα είχε αντίκτυπο στον τρόπο ανάπτυξης των ναυτικών δυνατοτήτων της Κίνας, καθώς και στο κατά πόσον η ναυτική υπεροχή των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ανατολική Ασία πρέπει να γίνει αποδεκτή. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι η Μέση Ανατολή είναι μέρος του βασικού ενδιαφέροντος της Κίνας, καθώς η ενέργεια από την περιοχή είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη στην Κίνα.

Το 2011 ήταν η πρώτη φορά που η κυβερνητική λευκή βίβλος απαριθμούσε ρητά το «πολιτικό σύστημα» και την «εθνική επανένωση» της Κίνας μεταξύ των βασικών συμφερόντων. Η Λευκή Βίβλος για την Ειρηνική Ανάπτυξη του 2011 ήταν επίσης η πρώτη που βελτίωσε την έννοια των «αναπτυξιακών συμφερόντων», διευκρινίζοντας ότι η Κίνα επιδιώκει να «προστατεύσει» τη «βιωσιμότητα» αυτού του είδους των συμφερόντων, σε αντίθεση με την απλή εξασφάλιση των ίδιων των πόρων.

Στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής, η Κίνα προσπαθεί να προσεγγίσει άλλες χώρες, δίνοντας έμφαση στα αμοιβαία οφέλη. Με αυτόν τον τρόπο προσπαθεί να διαφέρει από τις δυτικές πρακτικές διακυβέρνησης της ασφάλειας (Kavalski, 2012). Η Κίνα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις δικές της εμπειρίες εκσυγχρονισμού, ως μια επιτυχημένη αναπτυσσόμενη χώρα, αποτελώντας ένα πιθανό μοντέλο για τους άλλους (Sprakowski, 2009). Φυσικά αυτό αντιμετωπίζεται με θετικό τρόπο σε πολλά μέρη, ιδίως στον παγκόσμιο Νότο και σε μη φιλελεύθερα και μη δημοκρατικά κράτη ή σε χώρες με αποικιακό παρελθόν.

Στην πραγματικότητα, ο κύριος στόχος της εξωτερικής πολιτικής στην Κίνα είναι η διασφάλιση της εγχώριας πολιτικής σταθερότητας. Ο απώτερος στόχος είναι να διασφαλιστεί η επιβίωση ενός μονοκομματικού κανόνα και του σοσιαλιστικού συστήματος, το οποίο με τη σειρά του εξαρτάται από την πολιτική σταθερότητα. Η εγχώρια πολιτική σταθερότητα και η επιβίωση του καθεστώτος εξαρτώνται από έναν συνδυασμό δύο παραγόντων: τη συνεχιζόμενη εγχώρια οικονομική ανάπτυξη και τον εθνικισμό. Ο εθνικισμός εδώ αντικατέστησε την πολιτική ιδεολογία για να νομιμοποιήσει τον αυταρχικό μονοκομματικό κανόνα, καθώς ο τελευταίος έχει χάσει μεγάλο μέρος της αξιοπιστίας του ως τρόπου νομιμοποίησης της κατάστασης.

Υπάρχει μια άμεση σχέση μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και του εθνικισμού, όπου η οικονομική ανάπτυξη λειτουργεί ως τρόπος ικανοποίησης των εθνικιστικών συναισθημάτων

αντί να ακολουθεί υπερβολικά επιθετικές εθνικιστικές πολιτικές, για παράδειγμα στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας ή κατά της Ταϊβάν. Έτσι, ο εθνικισμός είναι χρήσιμος αλλά και επικίνδυνος καθώς αν δεν βρίσκεται υπό τον έλεγχο, η Κίνα κινδυνεύει να έρθει σε άμεση σύγκρουση με τους γείτονές της, κάτι που με τη σειρά του θα υπονόμευε την οικονομική ανάπτυξη.

4.1.1. Λήψη Αποφάσεων στην Κινεζική Εξωτερική Πολιτική

Ασφαλώς, η πληρέστερη κατανόηση της Κινεζικής εξωτερικής πολιτικής, απαιτεί την ουσιαστική μελέτη τόσο της υποκείμενης διαδικασίας λήψης αποφάσεων, όσο και των κρίσιμων εμπλεκόμενων παραγόντων. Έτσι, στην επίσημη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής, ξεχωρίζουν: το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας, το Κρατικό Συμβούλιο και ο “Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (People’s Liberation Army - PLA)” (Jakobson & Κνοχ, 2010). Οι δύο πρώτοι έχουν ξεχωριστές δομές λήψης αποφάσεων, αν και αλληλοεπικαλύπτονται σε λειτουργίες, εξουσία και προσωπικό, ενώ το κόμμα έχει ανώτατη εξουσία. Εκτός από τις κομματικές και κυβερνητικές δομές του κρατικού συμβουλίου, ο PLA διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη χάραξη εξωτερικής πολιτικής όσον αφορά θέματα ασφάλειας και άλλους τομείς που σχετίζονται με στρατιωτικές υποθέσεις. Ωστόσο, η χάραξη εξωτερικής πολιτικής υπερβαίνει τις επίσημες δομές και πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένοι παράγοντες εκτός από την επίσημη δομή.

Μία από τις καλύτερες και ενημερωμένες αντιλήψεις για τη λήψη αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής της Κίνας παρουσιάστηκε από τον David Shambaugh (2013), ο οποίος αντιλήφθηκε τη διαδικασία εξωτερικής πολιτικής ως πέντε ομόκεντρους κύκλους: τους ανώτερους ηγέτες, τα υπουργεία, τα όργανα πληροφοριών, τις τοποθεσίες και τις εταιρείες καθώς και την κοινωνία. Από τους πέντε κύκλους, μόνο οι δύο εσωτερικοί λαμβάνουν αποφάσεις εξωτερικής πολιτικής, ενώ οι άλλοι τρεις επηρεάζουν μόνο αυτές τις αποφάσεις. Η ανώτερη ηγεσία περιλαμβάνει την ανώτερη ηγεσία και τα ιδρύματα με τα οποία αλληλεπιδρούν, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι η εξωτερική πολιτική είναι μόνο ένα μικρό μέρος της δουλειάς τους. Ο δεύτερος κύκλος περιλαμβάνει μια σειρά υπουργείων και υπηρεσιών υπουργικού επιπέδου, εκ των οποίων το Υπουργείο Εξωτερικών είναι το πιο σημαντικό. Ανέφερε ότι πρέπει να τονιστεί πως πολλοί Κινέζοι ακαδημαϊκοί και άτομα που σχετίζονται με το υπουργείο Εξωτερικών υπογραμμίζουν πάντα πόσο αδύναμο είναι το Υπουργείο Εξωτερικών, σημειώνοντας ότι υπάρχει ανάγκη συντονισμού με πολλούς άλλους παράγοντες καθώς και ότι το Υπουργείο Εμπορίου είναι κυρίαρχος παράγοντας.

Ο τρίτος κύκλος περιλαμβάνει μια σειρά οργάνων νοημοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των ινστιτούτων όπως τα “Ινστιτούτα Σύγχρονων Διεθνών Σχέσεων της Κίνας (China Institutes of Contemporary International Relations - CICIR)”, το “Ινστιτούτο Διεθνών Σπουδών της Κίνας (China Institute of International Studies - CIIS)”, η “Ακαδημία Στρατιωτικών Επιστημών (Academy of Military Science - AMS)” PLA, το Ινστιτούτο Στρατηγικών Σπουδών της Σχολής του Κεντρικού Κόμματος και βασικά πανεπιστήμια όπως το Peking, το Renmin, το Tsinghua, το Fudan και το πανεπιστήμιο εξωτερικών υποθέσεων της Κίνας. Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν με πληροφορίες, συμβουλές και πληροφορίες στις υπηρεσίες υπουργικού επιπέδου. Οι τοποθεσίες και οι εταιρείες αποτελούνται από μεγάλες κρατικές επιχειρήσεις της Κίνας με δραστηριότητες στο εξωτερικό, καθώς και από επαρχιακές και δημοτικές κυβερνήσεις που λαμβάνουν αυτόνομες αποφάσεις για μια σειρά θεμάτων. Πέμπτο και τελευταίο αποτελούν τα άτομα στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων ατόμων που εκφράζουν τις απόψεις τους στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και bloggers που δραστηριοποιούνται στα μικρομέσα (weibo) και στο Διαδίκτυο προσπαθώντας να επηρεάσουν την εξωτερική πολιτική.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η γνώση της ακριβούς πρακτικής της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής, συχνά ακόμη και των κινήτρων της, είναι περιορισμένη. Ωστόσο, ακόμη και σε πιο διαφανείς χώρες, μπορεί να είναι ασαφές γιατί στην πραγματικότητα ξεκίνησαν οι διαδικασίες που οδήγησαν σε σημαντικές αποφάσεις. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο στην Κίνα, όπου η διαδικασία διακυβέρνησης είναι πολύ πιο ανεπίσημη σε σύγκριση με τη Δύση - λιγότερο στην εξωτερική πολιτική, αλλά εξακολουθεί να είναι σημαντική ιδίως στην οικονομική πολιτική και σε θέματα που σχετίζονται με την οικονομική μεταρρύθμιση (Harris, 2014). Ακριβώς όπως υποστηρίζεται από τους Jakobson και Knox (2010), η διαδικασία χάραξης πολιτικής βασίζεται στη συναίνεση και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από άτυπα κανάλια και από την αφοσίωση.

Ο Xi Jinping ήταν υπεύθυνος για σημαντικές αλλαγές στην κινεζική διαδικασία λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής πολιτικής. Η ηγεσία του Xi φαίνεται να είναι πιο συγκεντρωτική, ένα στυλ πολύ διαφορετικό από τη «συλλογική ηγεσία» που ακολούθησε το κόμμα από την ηγεσία του Deng Xiaoping στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Αντί να ακολουθεί τη συλλογική λήψη αποφάσεων, ο Xi έχει πάρει όλη του την εξουσία στα χέρια του, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας πάνω στις Ένοπλες Δυνάμεις. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να σημειωθεί ότι ηγείται μιας πιο ισορροπημένης “Μόνιμης Επιτροπής Πολιτικού Γραφείου (Politburo Standing Committee - PBSC)”, δηλαδή του κορυφαίου

οργάνου χάραξης πολιτικής στην Κίνα, όπου έξι από τις επτά έδρες είναι γεμάτες με αξιωματούχους που το κόμμα του.

Κατά την ηγεσία του Xi Jinping ο ρόλος του στρατού και η επιρροή του στη διαδικασία χάραξης εξωτερικής πολιτικής έχουν αυξηθεί. Γι αυτό οφείλεται τόσο η εμπειρία του Xi από τον στρατό όσο και το γεγονός ότι έχουν προκύψει περισσότερα στρατιωτικά θέματα. Η εξωτερική πίεση, ιδίως η σύγκρουση με την Ιαπωνία για τα νησιά Senkaku / Diaoyu και στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, αλλά και οι επιθέσεις στον κυβερνοχώρο, διευκολύνουν τη στρατιωτική επιρροή θέτοντας τα στρατιωτικά ζητήματα στην κορυφή της συζήτησης.

4.1.2. Κινεζική εξωτερική πολιτική στον 21ο αιώνα

Η Κίνα γίνεται καλύτερα κατανοητή ως μεσαία δύναμη, δεδομένου ότι είναι, αφενός, μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και της G-20, ένας βασικός παράγοντας στις διεθνείς συνόδους, αλλά από την άλλη παραμένει αντιδραστική και παθητική σε αυτούς τους χώρους (Shambaugh, 2013). Ωστόσο, η διπλωματία της Κίνας παραμένει πολύ επικίνδυνη και καθοδηγείται από στενά εθνικά συμφέροντα. Η Κίνα προτιμούσε πάντα να μην κάνει την πρώτη κίνηση αλλά να περιμένει από άλλους να δείξουν τις θέσεις τους πριν αποφασίσει μόνη της. Υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις σε αυτήν την αρχή όσον αφορά τα αντιληπτά στενά εθνικά συμφέροντα, όπως η Ταϊβάν και άλλα ζητήματα που ενδέχεται να επηρεάσουν την κυριαρχία της Κίνας (Θιβέτ, Σινγιάνγκ και θαλάσσιες εδαφικές διεκδικήσεις στη Θάλασσα της Νότιας και Ανατολικής Κίνας), αλλά και ζητήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η Κίνα ήταν πολύ δραστήρια και εξαιρετικά προσεκτική.

Η δέσμευση της Κίνας με τη διεθνή κοινότητα μπορεί να εντοπιστεί στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Στην πρώτη γραμμή αυτής της προσπάθειας εκσυγχρονισμού της εξωτερικής πολιτικής της, για άλλη μια φορά το να συμμετέχει ενεργά στη διεθνή κοινότητα μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιδίωξη «συνολικής δύναμης», αναγνωρίζοντας ότι μια παγκόσμια δύναμη χρειάζεται πολυδιάστατη δύναμη. Κατά την επόμενη δεκαετία, η σχέση της Κίνας με τη διεθνή κοινότητα αυξήθηκε. Αυτή η σχέση περιελάμβανε όλους τους τομείς οι οποίοι κυμαίνονται από την οικονομική και κοινωνικοπολιτισμική έως τη στρατιωτική σφαίρα. Η στρατηγική «go out», «go global» της Κίνας αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των κινεζικών εταιρειών και άλλων τοποθεσιών και οργανισμών να επεκταθούν στο εξωτερικό, μια στρατηγική που προωθήθηκε με γρήγορους ρυθμούς στα μέσα της δεκαετίας του 2000.

Βασική εξωτερική πολιτική της Κίνας από το 2000 είναι η “νέα έννοια ασφάλειας της Κίνας (new security concept - NSC)” (Bergsten, 2008). Η NSC ανακοινώθηκε στο Περιφερειακό Φόρουμ του ASEAN το 1997 και είναι μια μορφή μεγάλης στρατηγικής που αναφέρει τις γενικές αρχές για την καθοδήγηση της εξωτερικής πολιτικής. Επιπλέον, αποτέλεσε μια άμεση απάντηση στην επέκταση των προσπαθειών του NATO και των Ηνωμένων Πολιτειών για ενίσχυση των συμμαχιών και της συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας στον κόσμο. Εκτός από την αναγνώριση της τήρησης των Πέντε Αρχών της Ειρηνικής Συνύπαρξης, δίνει έμφαση στην αμοιβαία επωφελή οικονομική συνεργασία, στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και στη δημιουργία «στρατηγικών εταιρικών σχέσεων» που δεν απευθύνονται σε τρίτη χώρα. Στόχος της NSC ήταν να διαβεβαιώσει τη διεθνή κοινότητα, ιδίως στις γειτονικές χώρες, ότι η Κίνα ήταν μια χώρα με καλές προθέσεις και όχι ένα ρεβιζιονιστικό κράτος που επιδίωκε την ηγεμονία. Από το 2000, η Κίνα διατηρεί σταθερές σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες μεγάλες δυνάμεις, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει τις σχέσεις της με τους γείτονές της στην Ασία καθώς και στην περιφέρειά της. Αυτές οι κινήσεις ήταν εξαιρετικά επιτυχημένες, με την Κίνα να δημιουργεί εξαιρετικούς δεσμούς με τους περισσότερους από τους ασιατικούς γείτονές της και τις περιφερειακές χώρες.

Ένα βασικό έτος για την κινεζική εξωτερική πολιτική είναι το 2008, όταν η Κίνα είχε ήδη γίνει σημαντικός παράγοντας στην περιφερειακή και παγκόσμια σκηνή, αφού ήταν μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες του κόσμου συμβάλλοντας σημαντικά στην παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη για αρκετά χρόνια. Σε αυτό το σημείο, η «παγκόσμια» οικονομική κρίση επηρέασε σοβαρά τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Δύση, αφήνοντας την Κίνα σχετικά ανεπηρέαστη. Η κρίση που έπληξε τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη σε μια εποχή οικονομικής επιτυχίας της Κίνας διευκόλυνε την κινεζική επιχειρηματικότητα να πάρει μια πιο ενεργή και επιθετική στάση στο διεθνές και περιφερειακό στάδιο.

Από το 2011 η Κίνα έχει κάνει προσπάθειες να ανακτήσει την περιφερειακή και διεθνή εμπιστοσύνη. Η πιο αποφασιστική συμπεριφορά της Κίνας κατέστρεψε περισσότερες από δύο δεκαετίες οικοδόμησης εμπιστοσύνης, με την Κίνα να έχει προσπαθήσει να πείσει τόσο τους περιφερειακούς γείτονες όσο και τη διεθνή κοινότητα ότι δεν είναι απειλητική, αλλά μια ειρηνικά αυξανόμενη και υπεύθυνη δύναμη. Αναμφισβήτητα το πιο ενδεικτικό παράδειγμα εδώ είναι η προσέγγιση της Κίνας για τη διαμάχη της Θάλασσας της Νότιας Κίνας και τους γείτονες της Νοτιοανατολικής Ασίας. Η ανάκτηση της χαμένης εμπιστοσύνης είναι μια δύσκολη προσπάθεια, καθώς η ρητορική του Πεκίνου δεν ταιριάζει με τις ενέργειές του, όπως η στρατιωτική του ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της επιδίωξής του να γίνει

ναυτική δύναμη συνεχίζοντας να διεκδικεί τις αξιώσεις του στη Θάλασσα της Νότιας και Ανατολικής Κίνας.

4.1.3. Κινεζική εξωτερική πολιτική υπό την ηγεσία του Xi Jinping

Όταν κοιτάζουμε πέρα από τις βασικές αρχές, είναι σαφές ότι η νέα διοίκηση του Xi Jinping ακολουθεί μια πιο ενεργή εξωτερική πολιτική. Ο κύριος στόχος της νέας εξωτερικής πολιτικής είναι η επίτευξη εκσυγχρονισμού, η δημιουργία ενός φιλανθρωπικού και ειρηνικού εξωτερικού περιβάλλοντος και η λήψη μέτρων που της επιτρέπουν να αναπτύξει την εγχώρια οικονομία της. Για να επιτύχει αυτούς τους στόχους, η Κίνα επιδιώκει να διατηρήσει τις ειρηνικές της σχέσεις με άλλα κράτη, τόσο όσα βρίσκονται κοντά της όσο και παγκοσμίως. Αυτό περιλαμβάνει την ανάγκη διαχείρισης των συγκρούσεων με τους γείτονες σχετικά με εδαφικά και θαλάσσια ζητήματα. Ένα βασικό στοιχείο είναι η εξασφάλιση φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένου του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, με σκοπό να δοθεί ώθηση στην εγχώρια ανάπτυξη. Ο πρωταρχικός στόχος είναι η διασφάλιση της ευημερίας στην Κίνα, το άνοιγμα νέων δρόμων για την αναζωογόνηση του έθνους και η δημιουργία συνθηκών που ωφελούν τον κινεζικό λαό (Zhao, 2013).

Ωστόσο, το κύριο επίκεντρο του Xi Jinping είναι και η εσωτερική πίεση, καθώς μετά από τρεις δεκαετίες «μεταρρύθμισης και ανοίγματος», είναι σαφές ότι η Κίνα πρέπει να διαχειριστεί τις πιεστικές εγχώριες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της επιβράδυνσης της οικονομικής ανάπτυξης, της μετατόπισης των κοινωνικών δομών και των κοινωνικοοικονομικών αναταραχών που προκαλούνται από την αύξηση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων. Έτσι, μπορεί να αναμένεται ότι η πορεία της εξωτερικής πολιτικής θα καθοδηγείται από τις εσωτερικές ανησυχίες συγκριτικά με το παρελθόν για να ικανοποιήσει είτε τις εθνικιστικές απαιτήσεις είτε την ανάγκη για οικονομική ανάπτυξη.

Εξετάζοντας την εξωτερική πολιτική του Xi Jinping, ξεχωρίζουν ορισμένες προτεραιότητες. Πρώτα απ' όλα, δόθηκε έμφαση στην ανάγκη διατήρησης ενός σταθερού διεθνούς περιβάλλοντος, ιδίως όσον αφορά τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο Πρόεδρος Xi Jinping, πρότεινε την ιδέα «ενός νέου τύπου σχέσεων μεταξύ των μεγάλων χωρών τον 21ο αιώνα» με βάση την οποία μια μεγάλη σύγκρουση μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Κίνας δεν είναι αναπόφευκτη αλλά μια τέτοια σύγκρουση θα ήταν καταστροφική και για τις δύο πλευρές, ενώ η μη συνεργασία θα ήταν εξαιρετικά δαπανηρή (Lampton, 2013). Έτσι, ο Xi υποστηρίζει την αμοιβαία κατανόηση και στρατηγική εμπιστοσύνη, τον σεβασμό των βασικών συμφερόντων του άλλου, την αμοιβαία επωφελή συνεργασία καθώς και την ενίσχυση της

συνεργασίας και του συντονισμού σε διεθνείς υποθέσεις και σε παγκόσμια ζητήματα (Xi, 2012).

Η εστίαση του Πεκίνου στον αναδυόμενο αναπτυσσόμενο κόσμο και τις αναδυόμενες δυνάμεις είναι επίσης εν μέρει μέρος αυτής της στρατηγικής. Η Κίνα προσπαθεί να διευρύνει τον αντίκτυπό της στον αναδυόμενο αναπτυσσόμενο κόσμο, προσπαθώντας να αυξήσει την παρουσία και την επιρροή της στην Κεντρική Ασία, τη Νότια Ασία, τη Λατινική Αμερική και την Αφρική. Προσπαθεί επίσης να αναπτύξει τη συνεργασία της με άλλα αναδυόμενα μεγάλα κράτη, όπως η Ινδία, το Μεξικό, η Νότια Αφρική και η Ρωσία. Αυτό περιλαμβάνει μια σειρά από νέες πρωτοβουλίες, όπως το «Silk Road Economic Belt», που στοχεύουν στη δημιουργία ενός διαδρόμου μεταφορών από τον Ειρηνικό Ωκεανό προς τη Βαλτική Θάλασσα και έναν «Θαλάσσιο Δρόμο Μεταξιού» από την Κίνα στην Ινδία, την Αφρική και τη Μεσόγειο, καθώς και τη δημιουργία τόσο μιας «Ασιατικής Τράπεζας Υποδομών (Asian Infrastructure Bank - AIIB)», η οποία έχει θεωρηθεί ως «Παγκόσμια τράπεζα» για την Ασία, όσο και της «Νέας Τράπεζας Ανάπτυξης (New Development Bank - NDB)», γνωστή ως Τράπεζα BRICS, η οποία με τη σειρά της μπορεί να θεωρηθεί ως ανταγωνιστής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

4.2. Οικονομική Στρατηγική

Η Κίνα αναπτύσσει σταδιακά ένα νέο, ρεαλιστικό, αποκεντρωμένο μοντέλο οικονομικής διακυβέρνησης μέσω ενός δικτύου χρηματοοικονομικών, εμπορικών και επενδυτικών πρωτοβουλιών που περιλαμβάνουν μνημόνια συμφωνίας, συμβάσεις και εμπορικές και επενδυτικές συνθήκες. Το μοντέλο αυτό συνδυάζει το ιδιωτικό και το δημόσιο διεθνές δίκαιο σε διεθνείς νομικές τάξεις διαποτισμένες με κινεζικά χαρακτηριστικά χρησιμοποιώντας το νόμο για να συνεισφέρει στη διαχείριση των κινδύνων για τις εξερχόμενες επενδύσεις και το εμπόριο. Στη διαδικασία αυτή, η Κίνα θα μπορούσε να δημιουργήσει μια τεράστια περιφερειακή τάξη στην οποία το κινεζικό κράτος διαδραματίζει κομβικό ρόλο.

Το κινεζικό μοντέλο διεθνούς οικονομικού δικαίου αντικατοπτρίζει ένα στοιχείο της εσωτερικής ανάπτυξης της Κίνας στη δεκαετία του 2000, το οποίο συμπλήρωσε την οικονομική μεταρρύθμιση και την ελευθέρωση με την ανάπτυξη υποδομών υπό την ηγεσία του κράτους. Η προσέγγιση ξεκινά με τη χρηματοδότηση υποδομών μέσω κινεζικών κρατικών τραπεζών στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Belt and Road της Κίνας, που περιλαμβάνει τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, δρόμους, αεροδρόμια και λιμάνια, τα οποία κατασκευάζονται από κινεζικές εταιρείες χρησιμοποιώντας κινεζικά πρότυπα. Αυτά τα έργα

επιτρέπουν στην Κίνα να εξάγει την πλεονάζουσα παραγωγική της ικανότητα σε χάλυβα, σκυρόδεμα και άλλα προϊόντα, ανοίγοντας επίσης νέες αγορές για κινεζικά προϊόντα γενικότερα, ενώ υποστηρίζονται από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου και επίλυση διαφορών. Η Κίνα στη συνέχεια συμπληρώνει αυτές τις πρωτοβουλίες με διμερείς επενδύσεις και συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου που εξασφαλίζουν προνομιακή πρόσβαση για κινεζικά αγαθά, υπηρεσίες και κεφάλαια. Παράλληλα, η Κίνα επιδοτεί μαζικά την τεχνολογική καινοτομία για να μειώσει την εξάρτηση από τη δυτική τεχνολογία, ενθαρρύνοντας παράλληλα τις κινεζικές κρατικές και ιδιωτικές εταιρείες να αποκτήσουν προηγμένη τεχνολογία στο εξωτερικό, προσελκύνοντας κινέζους επιστήμονες που σπουδάζουν στο εξωτερικό να επιστρέψουν στην Κίνα ενισχύοντας έτσι τον ρόλο της πνευματικής ιδιοκτησίας στην Κίνα. Συμπληρωματικά, η Κίνα χτίζει σχέσεις με τοπικές πολιτικές και οικονομικές ελίτ, όπου διατηρεί σημαντικό οικονομικό πλεονέκτημα λόγω του μεγέθους της εσωτερικής της αγοράς και της σημασίας του δανεισμού και της ξένης βοήθειάς.

Η Κίνα εφαρμόζει αυτές τις πρωτοβουλίες σταδιακά και ρεαλιστικά μαθαίνοντας από τα λάθη ανάλογα με το μοντέλο εσωτερικής ανάπτυξης της χώρας. Αυτές οι πρωτοβουλίες αναδιαμορφώνουν την οικολογία της διεθνούς εμπορικής έννομης τάξης, ενώ η ανάπτυξή τους θα εξαρτηθεί από πολιτικούς και οικονομικούς διαγωνισμούς εντός της Κίνας σχετικά με τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικής καθώς και την ανταπόκριση σε αυτές τις πρωτοβουλίες στο εξωτερικό. Συλλογικά, αυτοί οι εσωτερικοί, εξωτερικοί και διεθνείς διαγωνισμοί θα διαμορφώσουν το μέλλον της διακρατικής οικονομικής έννομης τάξης.

4.2.1. Πρωτοβουλία «Belt and Road»

Το 2013 προτάθηκε για πρώτη φορά από τον Πρόεδρο Xi Jinping η πρωτοβουλία Belt and Road (BRI) η οποία στοχεύει φιλόδοξα στην ανάπτυξη νέων αγορών, στην ενίσχυση της ασφάλειας της πρόσβασης της Κίνας σε πόρους και στη διευκόλυνση της διεθνοποίησης του Renminbi, του νομίσματος της Κίνας, με την οικοδόμηση νέων θεσμών και μηχανισμών διακυβέρνησης (Chaisse & Matsushita, 2018). Πρόκειται κυρίως για ένα μοντέλο ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που βασίζεται στην επίλυση διαφορών βάσει συμβάσεων, το οποίο καθοδηγείται από το κράτος (Erie, 2020). Επισήμως, οι στόχοι του BRI είναι η δημιουργία πέντε τύπων δεσμών μεταξύ χωρών που βρίσκονται κατά μήκος των βιομηχανικών διαδρόμων του BRI. Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι αυτοί είναι η ενίσχυση του συντονισμού της πολιτικής, η βελτίωση της υποδομής της συνδεσιμότητας, η ενίσχυση του ανεμπόδιστου εμπορίου, η επέκταση της οικονομικής ολοκλήρωσης και η δημιουργία δεσμών μεταξύ των

ανθρώπων. Με αυτόν τον τρόπο, η Κίνα μπορεί να δημιουργήσει ένα δίκτυο «στρατηγικών εταιρικών σχέσεων» που στηρίζεται σε οικονομικούς δεσμούς οι οποίοι ενισχύουν την περιφερειακή και παγκόσμια οικονομική ολοκλήρωση, αυξάνουν την οικονομική εξάρτηση από την Κίνα και την περαιτέρω κινέζικη επιρροή (Meltzer, 2017). Ορισμένα από αυτά τα έργα διευκολύνουν την προβολή της στρατιωτικής δύναμης της Κίνας, παρέχοντας στο κινεζικό ναυτικό πρόσβαση σε λιμάνια βαθέων υδάτων και, μέσω αυτών, προστατεύουν τις εμπορικές οδούς από και προς την Κίνα (Leandro, 2018).

Η Κίνα δημιούργησε το BRI μέσω πακέτων διμερών συμφωνιών, οι οποίες περιλαμβάνουν εκτελωνισμό, προώθηση και διευκόλυνση των επενδύσεων, εμπορικές και επενδυτικές συνθήκες, μηχανισμούς επίλυσης διαφορών, συμφωνίες θεώρησης, μνημόνια για την τυποποίηση, ειδικές οικονομικές ζώνες, ειδικά φορολογικά καθεστώτα, ακαδημαϊκές και φοιτητικές ανταλλαγές, και ούτω καθεξής (Rhodes, 2019). Κάθε οικονομικός διάδρομος στο BRI υιοθετεί ένα διαφορετικό πακέτο, με την επιφύλαξη τοπικών διαπραγματεύσεων και την προσαρμογή σε διαφορετικές γεωοικονομικές συνθήκες (Leandro, 2018). Αυτή η οικοδόμηση υποδομών διευκολύνει το εμπόριο, τις επενδύσεις και τη μετανάστευση. Κινέζοι μεταναστεύουν σε χώρες του BRI και γίνονται επιχειρηματίες, δημιουργώντας μια δικτυωμένη κινεζική διασπορά σε όλο τον κόσμο που διευκολύνει περαιτέρω το εμπόριο και τις επενδύσεις με την Κίνα. Παράδειγμα αποτελούν το ένα εκατομμύριο περίπου Κινέζοι οι οποίοι έχουν πάει στην Αφρική τις τελευταίες δύο δεκαετίες για να αναζητήσουν την τύχη τους, σύμφωνα με τα λεγόμενα αναλυτών (Feng & Piling, 2019). Ως πρόδρομος αυτών των διαδικασιών, η πόλη Prato της Ιταλίας, το κέντρο της ιταλικής βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργίας, κυριαρχήθηκε από κινέζους επιχειρηματίες και εργαζόμενους που κατασκευάζουν ρούχα με την ετικέτα «made in Italy» για τις παγκόσμιες αγορές. Το 2019, η Ιταλία προσχώρησε στο BRI σύμφωνα με ένα μνημόνιο συμφωνίας με την Κίνα με την ελπίδα ότι οι κινεζικές κρατικές οντότητες μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των ιταλικών λιμένων, διευκολύνοντας περαιτέρω τέτοιες διαδικασίες.

Το BRI περιλαμβάνει τη χερσαία οικονομική ζώνη Silk Road, η οποία συνδέει την Κίνα με την Ευρώπη μέσω της Κεντρικής και Δυτικής Ασίας, και τον θαλάσσιο δρόμο μεταξίου του 21ου αιώνα που συνδέει την Κίνα με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, την Αφρική και την Ευρώπη. Η πρωτοβουλία καλύπτει περίπου 65 χώρες σε τρεις ηπείρους, με συνολικό πληθυσμό περίπου 4,4 δισεκατομμύρια, ή 63% του παγκόσμιου πληθυσμού. Αυτές οι χώρες αντιπροσωπεύουν το 29% του παγκόσμιου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) και το 23,4% των παγκόσμιων εξαγωγών εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Το σχέδιο Marshall

παρείχε μόνο 13 δισεκατομμύρια δολάρια σε έξι ευρωπαϊκές χώρες, ποσό που ισοδυναμεί με 150 δισεκατομμύρια δολάρια σήμερα. Αντιθέτως, η εκτιμώμενη τιμή για το BRI είναι τουλάχιστον 1 τρισεκατομμύριο (και πιθανώς πολλά τρισεκατομμύρια) δολάρια των ΗΠΑ (Hillman, 2018).

Το BRI δεν αφορά μόνο τις σκληρές υποδομές, αλλά και το ηλεκτρονικό εμπόριο, διευκολύνοντας το εμπόριο κινέζικων προϊόντων. Το Alibaba Cloud αναπτύσσεται ταχύτερα από το Amazon εκτός των εγχώριων αγορών τους και επωφελείται από την κυριαρχία του στην εσωτερική αγορά της Κίνας, η οποία είναι η μεγαλύτερη αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου στον κόσμο. Ελπίζοντας να αξιοποιήσει την οικονομική ανάπτυξη που προωθούσε το BRI και στη συνέχεια της ζήτησης των καταναλωτών σε ένα μέλλον «One Belt, One Road, One Cloud», το Alibaba προωθεί επιθετικά την ιδέα της πλατφόρμας Electronic World Trade Platform (eWTP) (Khanna, 2019; Gao, 2018). Μέσω του Alibaba, η Κίνα όχι μόνο συντονίζει αλλά και ασχολείται με το έργο υφιστάμενων διεθνών δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το “Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum - WEF)”.

Παράλληλα, η Κίνα αναπτύσσει ζώνες ελεύθερου εμπορίου στο εσωτερικό της Κίνας και στις χώρες του BRI, έτσι ώστε οι κινεζικές εταιρείες να μπορούν να επεκτείνουν τα παγκόσμια δίκτυα εμπορίου και παραγωγής τους (Lin, 2015). Στις χώρες του BRI, η Κίνα συνεργάστηκε με τις κρατικές εταιρείες της για τη χρηματοδότηση και την κατασκευή τεράστιων βιομηχανικών πάρκων σε νέες «ζώνες οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας». Μέχρι τον Ιανουάριο του 2019, η Κίνα ανακοίνωσε ότι είχε κατασκευάσει 82 τέτοιες ζώνες εντός των χωρών BRI με συνολική επένδυση 29 δισεκατομμύρια USD. Χτίζοντας βασικές υποδομές, όπως δρόμους και λιμάνια, και βοηθώντας στην ανανέωση των τελωνειακών διαδικασιών σε αυτές τις χώρες, αυτά τα έργα συμβάλλουν στην επίτευξη βασικών στόχων του BRI, όπως η συνδεσιμότητα των εγκαταστάσεων και το αυξημένο εμπόριο.

Αυτές οι πρωτοβουλίες επωφελούνται από τη νομική υποδομή όσον αφορά τις συμφωνίες, τις συμβάσεις και τους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών, αν και αυτή η υποδομή είναι πιο ευέλικτη από τα μοντέλα της Δύσης (Erie, 2020). Οι εταιρείες διεξάγουν συνήθως έργα BRI υπό την αιγίδα ενός μνημονίου συμφωνίας μεταξύ της Κίνας και της χώρας υποδοχής, που συμπληρώνεται από δημόσιες και ιδιωτικές συμβάσεις (Carrai, 2018). Τα έργα επικεντρώνονται στην κατασκευή υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των δρόμων, των σιδηροδρόμων, των λιμένων, των αεροδρομίων, των αγωγών, των εργοστασίων παραγωγής ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών. Καταλύουν διάφορες μορφές συμπράξεων δημόσιου και

ιδιωτικού τομέα μεταξύ του κράτους, των κρατικών επιχειρήσεων και των ιδιωτικών εταιρειών. Ο αλληλένδετος χαρακτήρας των μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων και του κινεζικού κόμματος και κράτους διευκολύνουν αυτές τις συνεργασίες, καθώς κινεζικές εταιρείες, χρηματοδοτούμενες από δάνεια από κρατικές τράπεζες, όπως η China Development Bank και η Export-Import Bank of China, αναλαμβάνουν τα έργα (Milhaupt & Zheng, 2014).

Η Κίνα εξάγει κινεζικά πρότυπα μέσω του BRI, προκαλώντας την κυριαρχία των ΗΠΑ και της Ευρώπης στον καθορισμό προτύπων. Τα πρότυπα μπορούν να θεωρηθούν ως μια μορφή μαλακού νόμου επειδή δεν εμπίπτουν σαφώς στις κατηγορίες ιδιωτικού ή δημόσιου διεθνούς δικαίου. Η Κίνα έχει καθιερώσει εθνικά πρότυπα που απαιτεί από τους κατασκευαστές και τους παρόχους υπηρεσιών να χρησιμοποιούν όταν εισέρχονται στην αγορά της Κίνας και με τη σειρά τους οι κινεζικές εταιρείες χρησιμοποιούν αυτά τα πρότυπα κατά την εξαγωγή αγαθών και υπηρεσιών στο εξωτερικό (Polk, 2018). Δεδομένου του μεγέθους της αγοράς της Κίνας, η Κίνα μπορεί να χρησιμοποιήσει την εγγώρια τυποποιημένη ρύθμιση για να παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τις κινεζικές εταιρείες στην εσωτερική της αγορά, ενώ δεδομένου του αριθμού έργων υποδομής στο εξωτερικό που χρηματοδοτεί, η Κίνα είναι σε θέση να διαμορφώσει στην πράξη διεθνή και περιφερειακά πρότυπα.

Όταν κινεζικές εταιρείες όπως η Huawei κατασκευάζουν έργα τηλεπικοινωνιών και άλλων υποδομών σε χώρες του BRI, χρησιμοποιούν κινεζικά πρότυπα παρά διεθνή. Με αυτόν τον τρόπο, η Κίνα μπορεί σταδιακά να διαμορφώσει την υιοθέτηση κινεζικών προτύπων μέσω της πρακτικής της σε πολλές περιοχές του κόσμου (Peng et al., 2018). Όπως ανέφερε ο σύμβουλος μιας μεγάλης κινεζικής κρατικής επιχείρησης, «ακόμη και πριν από μερικά χρόνια ήταν αδύνατο να αποδεχτούμε το κινεζικό πρότυπο, αλλά τώρα είναι διαφορετικά, και όλο και περισσότερες χώρες θα αποδεχθούν τα κινεζικά πρότυπα», τα οποία μπορούν να καταστούν κυρίαρχα με την πάροδο του χρόνου. Ορισμένα από αυτά τα πρότυπα περιέχουν πατενταρισμένη τεχνολογία και πνευματική ιδιοκτησία, έτσι ώστε όχι μόνο οι κινεζικές εταιρείες να έχουν το πλεονέκτημα της πρώτης κίνησης, αλλά και να μπορούν να λαμβάνουν δικαιώματα βάσει συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων άλλων εταιρειών που υποβάλλουν προσφορές για έργα BRI (Peter et al., 2019).

Το πιο ανησυχητικό για τις Ηνωμένες Πολιτείες είναι ότι η Κίνα φαίνεται να έχει το προβάδισμα στην ανάπτυξη προτύπων ασύρματης τεχνολογίας 5G (πέμπτης γενιάς) με την Huawei να επιδιώκει την κυριαρχία (Beattie, 2019). Η τεχνολογία 5G θα μπορούσε να αλλάξει ριζικά την οικονομία και την καθημερινή ζωή, δημιουργώντας νέο ανταγωνισμό για

την τεχνολογική ηγεσία. Όπως προειδοποιεί η έκθεση του Αμερικανικού Συμβουλίου Αμυντικής Καινοτομίας του Απριλίου 2019, η χώρα που διαθέτει 5G θα κατέχει πολλές από αυτές τις καινοτομίες [όπως για αυτόνομα οχήματα και το Διαδίκτυο των πραγμάτων] και θα θέσει τα πρότυπα για τον υπόλοιπο κόσμο (Medin & Louie, 2019). Το προβάδισμα της Κίνας σε αυτόν τον τομέα συνεπάγεται εξελίξεις σε κρίσιμους τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική και η έξυπνη κατασκευή, δηλαδή το λεγόμενο Internet of Things, που περιλαμβάνει αισθητήρες και συλλογή δεδομένων σε μια ολοένα και πιο ψηφιακή παγκόσμια οικονομία που βασίζεται σε δεδομένα (Shaffer, 2020). Οι κινεζικές εταιρείες γίνονται όλο και πιο ανταγωνιστικές σε αυτούς τους τομείς, δίνοντας δυναμικά στους κινέζους καινοτόμους και πωλητές ένα κρίσιμο πλεονέκτημα σε πολλούς τομείς προϊόντων.

Η Κίνα επενδύει σημαντικούς πόρους στην ανάπτυξη διεθνικών προτύπων μέσω εγχώριων και διεθνών οργανισμών ως συμπλήρωμα των πρωτοβουλιών του BRI. Το 2018, η Κίνα κυκλοφόρησε το «China Standards 2035», ένα στρατηγικό σχέδιο που εποπτεύεται από έναν ανανεωμένο οργανισμό, τη Διοίκηση Προτύπων της Κίνας, με σκοπό να ενθαρρύνει τις αυτόχθονες καινοτομίες υπό την καθοδήγηση του κινεζικού κόμματος-κράτους. Διεθνώς, η Κίνα αύξησε δραματικά τις ηγετικές της θέσεις σε διεθνή όργανα καθορισμού προτύπων σε συμβούλια, διοικητικά συμβούλια τεχνικής επιτροπής, τεχνικές επιτροπές, υποεπιτροπές και ομάδες εργασίας. Ακόμα, προσφέρεται εθελοντικά για να φιλοξενεί τυπικές συναντήσεις και παρέχει υπηρεσίες γραμματείας, ενώ ο προηγούμενος πρόεδρος του “Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (International Organization for Standardization - ISO)” ήταν Κινέζος, όπως και ο νέος πρόεδρος της “Διεθνούς Ηλεκτροτεχνικής Επιτροπής (International Electrotechnical Committee - IEC)”.

Το ακριβές μέγεθος και το εύρος του BRI είναι ασαφές δεδομένης της έλλειψης διαφάνειας της Κίνας. Η Κίνα πρέπει ήδη να διαχειριστεί τον κίνδυνο εγχώριων πιστωτικών κρίσεων που προκύπτουν από την επέκταση δανείων χαμηλού επιτοκίου από κρατικές τράπεζες σε κρατικές επιχειρήσεις, οι όροι και η λογιστική των οποίων είναι αδιαφανείς (Shih & Visiting Fellow, 2017). Με την εξαγωγή αυτού του εγχώριου, κρατικού, ιδιωτικού-αναπτυξιακού μοντέλου σε χώρες που διέπονται από ασταθή και διεφθαρμένα καθεστώτα, η Κίνα αυξάνει νέο άνοιγμα χρέους όχι μόνο για τις δικαιούχες χώρες αλλά και για την ίδια. Παρ' όλα αυτά, εάν τα σχέδια αποκλειστούν και καταρρεύσει η πίστωση, το «Όνειρο της Κίνας» του Προέδρου Xi, το οποίο έχει ανατεθεί ως μέρος της στρατηγικής «Go Out» της χώρας, κινδυνεύει να γίνει εφιάλτης (Greer, 2018).

4.2.2. Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων σε Υποδομές

Καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000, οι Ηνωμένες Πολιτείες εμπόδισαν οποιαδήποτε αύξηση των δικαιωμάτων συμμετοχής και ψήφου της Κίνας στην Παγκόσμια Τράπεζα και στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, κάτι που αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη σημασία της Κίνας στην παγκόσμια οικονομία. Λόγω της απογοήτευσής της και με σκοπό να βοηθήσει στη χρηματοδότηση των περιφερειακών υποδομών ευρύτερα, η Κίνα πρότεινε επίσημα τη δημιουργία της “Ασιατικής Τράπεζας Επενδύσεων σε Υποδομές (Asian Infrastructure Investment Bank - AIIB)” το 2013. Το γεγονός ότι πρότεινε τόσο το AIIB όσο και το BRI το 2013 προτείνει μια συντονισμένη στρατηγική με σκοπό να ενισχύσει την επιρροή της όχι μόνο σε περιφερειακό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Κίνα υπέγραψε ένα μνημόνιο συνεννόησης στο Πεκίνο για τη δημιουργία του AIIB το 2014 και οι δραστηριότητές του ξεκίνησαν το 2016. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιτάχθηκαν στη δημιουργία της τράπεζας και άσκησαν πιέσεις στις χώρες ώστε να μην συμμετάσχουν σε αυτήν. Ωστόσο, το AIIB αυξήθηκε σε 100 μέλη έως το 2019, συμπεριλαμβανομένων όλων των μεγάλων αναπτυσσόμενων χωρών εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ιαπωνίας (Weis, 2017).

Ενώ το AIIB ξεκίνησε ως κινεζική πρωτοβουλία με την Κίνα να είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος με ποσοστό ψήφου περίπου 27%, η Κίνα προσπάθησε να μειώσει την επιρροή της καθώς η συμμετοχή στο AIIB επεκτάθηκε ώστε να συμπεριλάβει μεγάλες δυτικές χώρες. Η κινεζική κυβέρνηση έχει καταστήσει σαφές ότι τα έργα που χρηματοδοτούνται από το AIIB δεν θα περιορίζονται σε χώρες του BRI. Ωστόσο, τα περισσότερα από τα εγκεκριμένα έργα ήταν σε χώρες του BRI, καθώς το BRI είναι ήδη τεράστιο και επεκτείνεται. Για να μετριάσει τις ανησυχίες για τη διακυβέρνηση, η Κίνα προσπάθησε να διαβεβαιώσει ότι το AIIB ακολουθεί τις «βέλτιστες πρακτικές», ενώ αυτό επιβεβαιώνεται σήμερα από τις πρακτικές δανεισμού.

Ωστόσο, το AIIB ελέγχεται από την Κίνα, έχει μόνιμη έδρα στο Πεκίνο και διευθύνεται από έναν Κινέζο πρόεδρο. Πράγματι, το AIIB υπόκειται σε μεγαλύτερο καθημερινό έλεγχο της Κίνας από την Παγκόσμια Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών. Σε αντίθεση με την Παγκόσμια Τράπεζα, οι διευθυντές του AIIB εδρεύουν στις χώρες καταγωγής τους, όχι στα κεντρικά γραφεία της τράπεζας, και απαιτείται να συναντώνται μόνο κάθε 3 μήνες. Αν και όλα τα έργα του AIIB έως το 2018 έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο, ο κανονισμός λογοδοσίας της τράπεζας επιτρέπει την ανάθεση έγκρισης έργου στον Πρόεδρο της τράπεζας από την 1η Ιανουαρίου 2019. Ο Πρόεδρος και το προσωπικό του AIIB στο Πεκίνο μπορούν επομένως να ασκήσουν μεγαλύτερη αυτονομία (Chow, 2016).

Το ΑΙΠΒ αντιπροσωπεύει μια άλλη μορφή μίμησης ενώ επανατοποθετεί ένα δυτικό μοντέλο, το μοντέλο χρηματοδότησης ανάπτυξης Bretton Woods. Ακριβώς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα έχει χρησιμεύσει για την προώθηση των στόχων πολιτικής των ΗΠΑ, το ΑΙΠΒ πρέπει να προωθήσει τους στόχους της Κίνας. Ωστόσο, οι μηχανισμοί είναι διαφορετικοί. Οι Ηνωμένες Πολιτείες χρησιμοποίησαν την Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για να απαιτήσουν νομικές μεταρρυθμίσεις σύμφωνα με τον αμερικανικό καπιταλισμό. Με την πάροδο του χρόνου, τα ιδρύματα του Bretton Woods μείωσαν την εστίασή τους στη χρηματοδότηση βασικών υποδομών και τόνισαν περισσότερο τη δημιουργία ενός νομικού πλαισίου που θα βοηθούσε στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων.

Αντίθετα, ο κύριος λόγος για την ίδρυση του ΑΙΠΒ είναι η χρηματοδότηση έργων υποδομής στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των χωρών που καλύπτονται από το BRI. Αυτός ο δανεισμός, με τη σειρά του, βοηθά στην ανάπτυξη νέων εξαγωγικών αγορών για κινέζικα προϊόντα. Το Πεκίνο μπορεί να χρησιμοποιήσει το ΑΙΠΒ για να χρηματοδοτήσει υποδομές που μπορούν να κατασκευαστούν από κινεζικές κρατικές επιχειρήσεις και ιδιωτικές εταιρείες χρησιμοποιώντας κινεζικά πρότυπα. Ακόμη και αν εταιρείες από τρίτες χώρες κερδίσουν τα συμβόλαια, η υποδομή διευκολύνει το εμπόριο κινεζικών προϊόντων, έτσι ώστε τα δανεισμένα χρήματα να μπορούν να επιστρέψουν στο ίδιο μέρος. Αν και το ΑΙΠΒ δεν θα απαιτήσει νομικές μεταρρυθμίσεις και θα διέπεται από την αρχή της «μη παρέμβασης», προσφέρει περαιτέρω μέσα για την ένταξη των οικονομιών στην οικονομική σφαίρα της Κίνας. Ακόμα, βοηθά στην ανάπτυξη σχέσεων με οργανισμούς ειδικού ενδιαφέροντος σε περιφερειακούς γείτονες, ενισχύει τη θέση της Κίνας στην παγκόσμια διακυβέρνηση και αναπτύσσει τη φήμη της Κίνας ως υπεύθυνου διαχειριστή της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και της αναπτυξιακής πολιτικής. Η Κίνα έχει συμπληρώσει το ΑΙΠΒ με τη δημιουργία της Νέας Τράπεζας Ανάπτυξης (παλαιότερα αποκαλούμενη ως BRICS Development Bank), η οποία εδρεύει στη Σαγκάη. Η Νέα Τράπεζα Ανάπτυξης έχει κεφάλαιο 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων και οι μετοχές της κατανέμονται εξίσου μεταξύ των πέντε χωρών BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα και Νότια Αφρική), οι οποίες έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου στην επιλογή των έργων της. Επιπλέον, η Κίνα διαθέτει πολλά άλλα κανάλια για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στο εξωτερικό, όπως μέσω των κρατικών τραπεζών της Κίνας, οι οποίες υπό την ηγεσία της Κίνας παρέχουν στις αναπτυσσόμενες χώρες νέες πηγές χρηματοδότησης. Στη διαδικασία αυτή, η λειτουργία αυτών των τραπεζών δημιουργεί ένα πλεονέκτημα που μπορεί να ενισχύσει τον ρόλο της Κίνας στα ιδρύματα του

Bretton Woods, ενώ η έγκριση του Κογκρέσου των ΗΠΑ για αύξηση των δικαιωμάτων ψήφου της Κίνας στο ΔΝΤ και στην Παγκόσμια Τράπεζα ήρθε μόνο μετά τη σύσταση του ΑΠΒ.

4.2.3. Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου

Για να συμπληρώσει αυτές τις πρωτοβουλίες ως μέρος της αναπτυξιακής και γεωοικονομικής της στρατηγικής, η Κίνα δημιουργεί ένα δίκτυο εμπορικών και επενδυτικών συμφωνιών που της παρέχουν προνομιακή πρόσβαση σε ξένες αγορές. Αυτή η συνιστώσα δημοσίου διεθνούς δικαίου αποτελεί και πάλι μέρος της εξελισσόμενης οικολογίας των διεθνών εμπορικών και επενδυτικών νομικών διατάξεων, το οποίο δανείζεται από δυτικά μοντέλα, αλλά είναι προσαρμοσμένο στην προώθηση των συμφερόντων της Κίνας. Από τον Ιούνιο του 2020, η Κίνα είχε υπογράψει συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με 13 χώρες, συμπεριλαμβανομένων της Νότιας Κορέας και της Αυστραλίας το 2015. Επιπλέον, ξεκίνησε εμπορικές διαπραγματεύσεις με επτά άλλες καθώς και τριμερή συμφωνία με τη Νότια Κορέα και την Ιαπωνία. Το 2002, συνήψε την πρώτη της συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με τη 10μελή “Ένωση Εθνών της Νοτιοανατολικής Ασίας (Association Of Southeast Asian Nations - ASEAN)” και το 2003 επισημοποίησε στενότερες ρυθμίσεις οικονομικής εταιρικής σχέσης με το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο. Απώτερος στόχος ήταν η επέκταση αυτών των συμφωνιών μέσω διαπραγμάτευσης μιας Περιφερειακής Συνολικής Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης που θα περιλαμβάνει 15 ασιατικές χώρες, εκ των οποίων η Κίνα είχε ήδη μια συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με όλες εκτός από την Ιαπωνία. Συνολικά, η Κίνα προβλέπει περισσότερες από 50 συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου ως μέρος της εφαρμογής του BRI, οι οποίες ενισχύουν το καθεστώς της Κίνας ως επίκεντρο για παγκόσμιες και περιφερειακές αλυσίδες αξίας.

Η Κίνα αρχικά και σταδιακά διαπραγματεύτηκε αυτές τις συμφωνίες ξεκινώντας με μια συμφωνία για το εμπόριο αγαθών και στη συνέχεια επεκτάθηκε στην κάλυψη των υπηρεσιών, ενώ συμπλήρωσε αυτές τις συμφωνίες με επενδυτική συμφωνία που διευκολύνει την περαιτέρω οικονομική ολοκλήρωση (Gao, 2014). Για παράδειγμα, η συμφωνία Κίνας-ASEAN για το εμπόριο αγαθών τέθηκε σε ισχύ το 2005, ενώ η συμφωνία για το εμπόριο υπηρεσιών άρχισε να ισχύει το 2008 και στη συνέχεια, το 2009, τα δύο μέρη υπέγραψαν συμφωνία για τις επενδύσεις. Ομοίως, η Κίνα υπέγραψε τη συμφωνία της για το εμπόριο υπηρεσιών με το Πακιστάν 4 χρόνια αφότου τα μέρη υπέγραψαν τη συμφωνία τους για το εμπόριο αγαθών. Οι ανεπτυγμένες χώρες, ωστόσο, μπορούν να πιέσουν την Κίνα να

συνάψουν συμφωνίες για αγαθά και υπηρεσίες ταυτόχρονα, και αυτός είναι ένας λόγος για τον οποίο οι διαπραγματεύσεις της Κίνας με την Αυστραλία χρειάστηκαν 10 χρόνια για να ολοκληρωθούν. Αυτές οι συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου έχουν περιορισμένο πεδίο εφαρμογής σε σύγκριση με αυτές των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ιαπωνίας. Σύμφωνα με την πολιτική που δίνει έμφαση στην Κίνα για μη παρέμβαση σε εσωτερικές κανονιστικές υποθέσεις και σεβασμό της κυριαρχίας, οι συμφωνίες δεν απαιτούν νέους κανόνες για ρυθμιστικά ζητήματα, όπως η προστασία της εργασίας και του περιβάλλοντος ή η πολιτική ανταγωνισμού. Η Κίνα προτιμά να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα, εάν ζητηθεί από του εμπορικούς εταίρους, σε αυτόνομες συμφωνίες ή μνημόνια συμφωνίας.

Η Κίνα έχει χρησιμοποιήσει αυτές τις συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου για να θεσπίσει νέους κανόνες και προηγούμενα σχετικά με τη μεταχείριση της ως οικονομίας της αγοράς. Η Κίνα επέμεινε στην αναγνώριση του καθεστώτος της οικονομίας της αγοράς ως προϋπόθεση για σχεδόν κάθε συμφωνία ελεύθερου εμπορίου που έχει υπογράψει. Ωστόσο, παρόλο που 81 χώρες έχουν αναγνωρίσει επισήμως την Κίνα ως οικονομία της αγοράς, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ιαπωνία αρνήθηκαν να της χορηγήσουν αυτό το καθεστώς, με βάση τις ερμηνείες τους σχετικά με τις σχετικές συμφωνίες ΠΟΕ και το Πρωτόκολλο Προσχώρησης της Κίνας.

Η μεγαλύτερη μεταξύ των προγραμματισμένων εμπορικών συμφωνιών της Κίνας είναι η “Περιφερειακή Συνολική Οικονομική Εταιρική Σχέση (Regional Comprehensive Economic Partnership - RCEP)”, μια συμφωνία μεταξύ της ASEAN, της Αυστραλίας, της Κίνας, της Ιαπωνίας, της Νέας Ζηλανδίας και της Νότιας Κορέας την οποία η Κίνα συνήψε το 2020. Τα μέρη ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις τον Νοέμβριο του 2012 για να καλύψουν το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, τις επενδύσεις και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Όταν η Ινδία ήταν μέλος, αυτές οι χώρες αντιπροσώπευαν σχεδόν το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού, περίπου το 32% του παγκόσμιου ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους, σχεδόν το 40% του παγκόσμιου ΑΕΠ σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης και περίπου το 30% του παγκόσμιου εμπορίου εμπορευμάτων. Παρόλο που η απόσυρση της Ινδίας μειώνει το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας, θα μπορούσε να διευκολύνει τη σύναψη μιας πιο φιλόδοξης συμφωνίας. Ακόμη και χωρίς την Ινδία, το RCEP έχει τη δυνατότητα να καταστεί μία από τις σημαντικότερες συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών στον κόσμο.

4.2.4. Στροφή προς την Πνευματική Ιδιοκτησία

Αν και οι νόμοι περί πνευματικής ιδιοκτησίας της Κίνας αναπτύχθηκαν από μετατροπές από τη Δύση, η Κίνα τους προσαρμόζει σε ένα εθνικό περιουσιακό στοιχείο που είναι κρίσιμο για το αναπτυξιακό της μοντέλο και τις παγκόσμιες φιλοδοξίες. Όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο ιδιωτικός τομέας βοηθά στην προώθηση της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ωστόσο, οι κυβερνητικοί τεχνοκράτες έχουν πολύ μεγαλύτερο έλεγχο της πολιτικής πνευματικής ιδιοκτησίας στην Κίνα από ό, τι στις Ηνωμένες Πολιτείες, και εστιάζουν στην καινοτομία και την οικονομική ανάπτυξη. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, η Κίνα χρησιμοποίησε ενεργά τη βιομηχανική πολιτική για να προωθήσει την ανάπτυξη υψηλής τεχνολογίας και άλλων βασικών βιομηχανιών (Heilmann & Shih, 2013). Για να αποφευχθεί η εξάρτηση από τις δυτικές εταιρείες και η υποταγή από τις Ηνωμένες Πολιτείες, η Κίνα ξεκίνησε πρωτοβουλίες για την ενθάρρυνση των αυτόχθονων καινοτομιών, αυτό που ονόμαζε «ανεξάρτητη πνευματική ιδιοκτησία». Η κυβέρνηση θέλησε να αλλάξει το λογότυπο της χώρας από «made in China» σε «created in China» θέλοντας να κυριαρχήσει στην προηγμένη τεχνολογία.

Η ανάπτυξη ενός ισχυρού καθεστώτος δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελεί σημαντικό στοιχείο των πρωτοβουλιών καινοτομίας της Κίνας. Τον Φεβρουάριο του 2006, το Κρατικό Συμβούλιο εξέδωσε το «Εθνικό Μεσοπρόθεσμο και Μακροπρόθεσμο Σχέδιο για την Ανάπτυξη της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (2006-2020)», το οποίο τόνισε την ανάγκη οικοδόμησης «καινοτόμου δυναμικότητας» για να γίνει «μια οικονομική δύναμη». Σύμφωνα με το Σχέδιο, οι καταθέσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας αυξήθηκαν στην Κίνα κατά 3245% την περίοδο 1997-2011, ενώ το 2016 συνέχισαν να αυξάνονται με ετήσιο ρυθμό 18,7%. Το 2019, η Κίνα ξεπέρασε για πρώτη φορά τις Ηνωμένες Πολιτείες ως η κορυφαία πηγή διεθνών αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που υποβλήθηκαν μέσω της Συνθήκης Συνεργασίας για τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας. Η Huawei Technologies παρέμεινε ο κορυφαίος κατάλογος αιτήσεων διεθνούς διπλώματος ευρεσιτεχνίας στον κόσμο για τρίτη συνεχόμενη χρονιά ενώ τρεις άλλες κινεζικές εταιρείες βρίσκονταν στην πρώτη δεκάδα.

Η ανάπτυξη της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας της Κίνας αποτελεί πλέον μέρος της στρατηγικής της με σκοπό να γίνει η ίδια παγκόσμιος ηγέτης στην καινοτομία. Οι αλλαγές στα πενταετή σχέδια της Κίνας με την πάροδο του χρόνου αντικατοπτρίζουν τη μετατόπιση της Κίνας στην αναπτυξιακή της στρατηγική. Το 2015, η Κίνα ξεκίνησε την πολιτική της «Made in China 2025» για την αναβάθμιση της κινεζικής βιομηχανίας, η οποία αποτελεί νέα απειλή για τη δυτική τεχνολογική κυριαρχία.

Βασισμένο στο έργο «Βιομηχανία 4.0» της Γερμανίας και στις πρωτοβουλίες για το «Βιομηχανικό Διαδίκτυο» της αμερικανικής βιομηχανίας, το σχέδιο “Made in China 2025” στοχεύει στη σύνδεση μεγάλων δεδομένων, αυτοματοποιημένων εργαλείων ανάλυσης και ασύρματων δικτύων αισθητήρων με βιομηχανικό εξοπλισμό με σκοπό την «έξυπνη κατασκευή». Το σχέδιο απαριθμούσε 10 τομείς προτεραιότητας, στους οποίους περιλαμβάνονται η προηγμένη τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, τα προηγμένα αυτοματοποιημένα εργαλεία και η ρομποτική, η αεροδιαστημική και η αεροναυτική, η ναυτιλία υψηλής τεχνολογίας, οι σιδηροδρομικές μεταφορές, τα νέα ενεργειακά οχήματα, ο ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα γεωργικά μηχανήματα, οι προηγμένες ιατρικές συσκευές και τα φαρμακευτικά προϊόντα. Αυτές οι βιομηχανίες αποτελούν μέρος αυτού που θεωρείται ως η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, η οποία βασίζεται στην ψηφιοποίηση, στο cloud computing και σε άλλες νέες τεχνολογίες που είναι κρίσιμες για την αποτελεσματικότητα, τον ποιοτικό έλεγχο και την ανταπόκριση των προϊόντων.

Αυτές οι πολιτικές συνεπάγονται μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό, καθορισμό δημόσιου στόχου, συντονισμό και κινητοποίηση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και μαζική κρατική χρηματοδότηση σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο μέσω δανείων χαμηλού επιτοκίου, εισφορών κεφαλαίου και άλλων επιδοτήσεων. Για να ανεβάσει την αλυσίδα παραγωγής, η Κίνα επιδοτεί τομείς υψηλής τεχνολογίας μέσω μηχανισμών νέας χρηματοδότησης όπως το Advanced Manufacturing Fund και το National Integrated Circuit Fund. Επιπλέον, χρησιμοποιεί διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων και αδειών για να ευνοήσει τις κινεζικές εταιρείες και να διευκολύνει την κινεζική «απορρόφηση και επανακαινοτομία» ξένων τεχνολογιών με σκοπό την υποστήριξη της αυτάρκειας και της οικονομικής κυριαρχίας των Κινέζων σε αυτούς τους τομείς. Ακόμα, ενθαρρύνει ιδιωτικές και κρατικές εταιρείες να επενδύσουν σε ξένες χώρες υποστηρίζοντας οικονομικά τις εξωτερικές τους εξαγωγές, ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση σε προηγμένη τεχνολογία. Παράλληλα, η κυβέρνηση στηρίζει και ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε νεοσύστατες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, τόσο στην Κίνα όσο και στο εξωτερικό, οι οποίες συνδέονται συχνά με πανεπιστήμια.

Οι πρακτικές της Κίνας προκάλεσαν την αντίδραση των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και αντιδράσεις από άλλες προηγμένες οικονομίες που θα διαμορφώσουν το μέλλον της οικονομικής τάξης. Τον Μάρτιο του 2018, το Γραφείο του Εκπροσώπου Εμπορίου των Ηνωμένων Πολιτειών εξέδωσε μια έκθεση κατηγορώντας την Κίνα και τις κινεζικές εταιρείες ότι διαθέτουν αμερικανική τεχνολογία και πνευματική ιδιοκτησία. Παράλληλα, η

Ευρώπη και άλλες προηγμένες οικονομίες αύξησαν τον έλεγχο και τους περιορισμούς στην απόκτηση κινεζικών εταιρειών υψηλής τεχνολογίας. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ένωσαν τις δυνάμεις τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ιαπωνία για να σχηματίσουν ένα κοινό μέτωπο ενάντια στις κινεζικές πρακτικές που ευνόησαν τις κινεζικές κρατικές και ιδιωτικές εταιρείες. Υπό την πίεση των Ηνωμένων Πολιτειών και άλλων, η κινεζική κυβέρνηση και τα μέσα ενημέρωσης σταμάτησαν να αναφέρουν το σχέδιο στο πλαίσιο του προγράμματος «Made in China 2025». Ωστόσο, οι φιλοδοξίες της Κίνας να στραφούν προς μια οικονομία υψηλής τεχνολογίας και παραγωγικότητας μέσω του συντονισμού δημόσιου και ιδιωτικού τομέα συνεχίζονται.

Οι δυτικές ανησυχίες δεν είναι μόνο οικονομικές αλλά και στρατηγικές, δεδομένου ότι ορισμένες από αυτές τις τεχνολογίες έχουν στρατιωτικές χρήσεις που θα μπορούσαν να απειλήσουν την υπεροχή των ΗΠΑ. Εάν η Κίνα αποκτήσει το προβάδισμα σε βασικές τεχνολογίες δικτύων όπως το 5G, θα είχε πρόσβαση όχι μόνο σε πολύτιμα δεδομένα, αλλά θα μπορούσε επίσης να παραβιάσει την ακεραιότητα των δικτύων που είναι κεντρικά στις σύγχρονες οικονομίες.

Σύμφωνα με την έρευνα του Section 301, οι Ηνωμένες Πολιτείες αύξησαν τους δασμούς σε 50 δισεκατομμύρια δολάρια κινεζικών εισαγωγών σε δύο δόσεις τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2018 και έπειτα άλλα 200 δισεκατομμύρια δολάρια το Σεπτέμβριο απειλώντας να καλύψουν όλες τις κινεζικές εισαγωγές. Τέλος, οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέδωσαν ένταλμα σύλληψης για τον επικεφαλής οικονομικό διευθυντή της Huawei Technologies Meng Wanzhou η οποία συνελήφθη τον Δεκέμβριο του 2018. Ωστόσο, οι απειλές καθιστούν σαφή την ανάγκη της Κίνας να αναπτύξει την δική της πολιτική για την καινοτομία, έτσι ώστε οι εταιρείες της να μην εξαρτώνται πλέον από τη δυτική τεχνολογία.

4.3. Στρατιωτική Στρατηγική

Η εμφάνιση της Κίνας ως οικονομικής υπερδύναμης είχε σημαντικό αντίκτυπο στην επιδίωξη της Κίνας για μια ενεργή και επιθετική παγκόσμια στρατηγική αλλά και για το στρατιωτικό της πρόγραμμα εκσυγχρονισμού. Οι στερεότυπες φράσεις όπως το «Όνειρο της Κίνας» και η αναβίωση του αρχαίου εμπορίου μέσω των «Belt and Road Initiatives» και «Maritime Silk Route» είναι πρωτοβουλίες για την αναζωογόνηση του κινεζικού έθνους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ένοπλες δυνάμεις της Κίνας αποτελούν σημαντικό παράγοντα προστατεύοντας τον κινεζικό πυρήνα και τα εμπορικά συμφέροντα. Η Λευκή Βίβλος για την άμυνα της Κίνας το 2015, η Στρατιωτική Στρατηγική της Κίνας δηλαδή, υπαινίχθηκε αυτήν

την αλλαγή όταν περιέγραψε ότι «ο στόχος του CPC είναι να οικοδομήσει έναν ισχυρό στρατό όπου οι ένοπλες δυνάμεις της Κίνας θα τηρούν ανεπιφύλακτα την αρχή της απόλυτης ηγεσίας του ΚΚΚ, υποστηρίζοντας την αποτελεσματικότητα της μάχης, ακολουθώντας τις εντολές του CPC έχοντας την δυνατότητα να πολεμήσουν και να κερδίσουν πολέμους». Η οικοδόμηση μιας ισχυρής εθνικής άμυνας και ισχυρών ενόπλων δυνάμεων μέσω της πρωτοβουλίας εκσυγχρονισμού της Κίνας είναι ένα στρατηγικό καθήκον και μια σημαντική ώθηση που παρέχεται σε αυτό το έργο υπό τον Πρόεδρο Xi Jinping. Η κεντρική στρατιωτική επιτροπή εξέδωσε τις «Κατευθυντήριες γραμμές για την ενίσχυση της εθνικής άμυνας και των στρατιωτικών μεταρρυθμίσεων» στη 01 Ιανουαρίου 2016, οι οποίες υπογράμμισαν όχι μόνο τον πολιτικό χαρακτήρα του PLA και την υποδεέστερη σχέση του με το κινεζικό κομμουνιστικό κόμμα καθώς και ότι όλες οι μεταρρυθμίσεις που ξεκίνησαν θα έχουν επιτευχθεί έως το 2020.

4.3.1. Δομή Στρατιωτικών Μεταρρυθμίσεων της Κίνας

Ο Πρόεδρος Xi Jinping ανακοίνωσε στις 26 Νοεμβρίου 2015 ένα ολοκληρωμένο μακροπρόθεσμο σχέδιο μεταρρυθμίσεων για τον Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό. Δεδομένου ότι ήταν επίσης Πρόεδρος της Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής, αυτές οι μεταρρυθμίσεις δεν ήταν μόνο για την PLA αλλά και για τη “Λαϊκή Ένοπλη Αστυνομική Δύναμη (People’s Armed Police Force - PAPF)”, την πολιτοφυλακή της Κίνας και τις εφεδρικές δυνάμεις. Εκτός από τη μεταρρύθμιση των ενόπλων δυνάμεων, αυτές οι αλλαγές πιθανότατα να έκαναν τον Πρόεδρο Xi Jinping να εδραιώσει περαιτέρω τη θέση του σε όλα τα κρατικά όργανα. Οι διάφορες μεταρρυθμίσεις αναπτύσσονται παρακάτω:

Οι επτά στρατιωτικές περιοχές στο Σενγιάνγκ, το Πεκίνο, το Τζινάν, το Ναντζίνγκ, το Γκουάνγκτζου, το Τσενγκντού και το Λανζού έχουν αναδιοργανωθεί σε πέντε, τις Ανατολικές, τις Νότιες, τις Δυτικές, τις Βόρειες και τις Κεντρικές Διοικήσεις / Ζώνες. Το CMC αναλαμβάνει τη συνολική στρατιωτική διοίκηση, ενώ επιμέρους μονάδες επικεντρώνονται στην μάχη και οι διάφορες στρατιωτικές υπηρεσίες επιδιώκουν τη δική τους ανάπτυξη. Ο κύριος στόχος αυτών των επιμέρους μονάδων είναι τόσο η ανάπτυξη μιας στρατηγικής που κερδίζει τον πόλεμο όσο και η ενισχυμένη εκπαίδευση με σκοπό τις κοινές επιχειρήσεις. Η στρατιωτική μεταρρύθμιση στοχεύει στη δημιουργία ενός συστήματος τριών επιπέδων «CMC - Theatre Command - Στρατεύματα / Μονάδες». Οι περισσότεροι από τους διοικητές των νέων επιμέρους μονάδων είναι οι προηγούμενοι διοικητές μιας από τις επτά στρατιωτικές περιοχές. Ωστόσο, πολλοί μετεγκαταστάθηκαν μακριά από την αρχική τους

βάση, διασφαλίζοντας έτσι ότι κανένας διοικητής δεν μπορεί να διατηρήσει ένα δίκτυο που αντικαθιστά την εξουσία του Κόμματος. Για παράδειγμα, ο πρώην διοικητής της “Στρατιωτικής Περιοχής (Military Region - MR)” Lanzhou, Liu Yuejun, είναι τώρα ο διοικητής της Ανατολικής Ζώνης.

4.3.2. Δύναμη Πυραύλων PLA και η Δύναμη Στρατηγικής Υποστήριξης

Η Δύναμη Πυραύλων PLA θεωρείται η τέταρτη υπηρεσία στις ένοπλες δυνάμεις της Κίνας, ενώ είναι ίση με τον Στρατό, το Ναυτικό και την Πολεμική Αεροπορία του PLA και δεν θεωρείται μόνο επέκταση του στρατού που φροντίζει τις δυνάμεις χερσαίων πυραύλων (Tiezzi, 2016). Δεύτερον, οι συμβατικοί πύραυλοι θα βρίσκονται επίσης κάτω από τη Δύναμη Πυραύλων που επιβεβαιώνει τη συνέχιση της στρατηγικής της «Διπλής Αποτροπής» από την Κίνα, η οποία προσπάθησε να ενσωματώσει τη συμβατική της δύναμη πυραύλων στις στρατηγικές της δυνάμεις, ενισχύοντας έτσι τη στρατηγική της «Ενεργής Άμυνας». Ένας μεγάλος αριθμός συμβατικών πυραύλων τακτικής και κρουαζιέρας θα ενσωματωθούν σε αυτή τη δύναμη. Υπό αυτήν την έννοια, η νέα Δύναμη Πυραύλων θα συνεχίσει να ενισχύει τις δυνατότητες πυρηνικής αποτροπής και αντεπίθεσης της Κίνας. Μακροπρόθεσμα, η βελτίωση της ικανότητας διεξαγωγής ακρίβειας μεσαίας και μεγάλης εμβέλειας θα επιτρέψει στην Κίνα να αναδειχθεί ως σημαντική δύναμη. Ομοίως, η Στρατηγική Δύναμη Στήριξης PLA θα αποτελέσει το πέμπτο σκέλος των ενόπλων δυνάμεων. Πρόκειται για μια νέα δομή που έχει δημιουργηθεί και θα λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής δύναμης για τις άλλες τέσσερις υπηρεσίες παρέχοντας τόσο την κατάλληλη υποστήριξη στον κυβερνοχώρο όσο και πληροφορίες κατά τη διάρκεια του πολέμου, καθώς επίσης θα διευκολύνει τις διαστημικές επιχειρήσεις, τον ηλεκτρονικό πόλεμο κ.λπ.

4.3.3. Αναμόρφωση Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής

Οι τέσσερις προηγούμενες στρατιωτικές υπηρεσίες, δηλαδή το Τμήμα Γενικού Επιτελείου, η Γενική Πολιτική Διεύθυνση, η Γενική Διεύθυνση Logistics και το Τμήμα Γενικών Εξοπλισμών, έχουν καταργηθεί, οι λειτουργίες και τα καθήκοντά των οποίων μοιράζονται τώρα από 15 νέες υπηρεσίες στο πλαίσιο της Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής (Sharma et al., 2016). Τα νέα γραφεία περιλαμβάνουν το Τμήμα Γενικού Επιτελείου ενώ δημιουργούν έξι νέα τμήματα, το Κοινό Επιτελείο, τα Πολιτικά Έργα, η Υλικοτεχνική Υποστήριξη, η Ανάπτυξη Εξοπλισμού, η Εκπαίδευση και η Κινητοποίηση Εθνικής Άμυνας, τα οποία έχουν τρεις λειτουργίες, την πειθαρχική επιθεώρηση, την πολιτική και το δίκαιο, καθώς και την επιστήμη και την τεχνολογία. Επίσης, έχουν σχηματιστεί πέντε ακόμη τμήματα, η διοίκηση,

ο έλεγχος, η διεθνής συνεργασία, η οργανωτική δομή και ο στρατηγικός σχεδιασμός. Στην CMC παρέχεται ουσιαστικά εκτεταμένη υποστήριξη προσωπικού. Πολλοί αναλυτές προσπάθησαν να καταδείξουν ότι αυτό έγινε σε μια προσπάθεια να βελτιωθεί ο πολιτικός έλεγχος από τον Πρόεδρο Xi Jinping, πράγμα που μπορεί να ισχύει μόνο εν μέρει ενώ φαίνεται ότι αυτή η νέα δομή έχει σκοπό την καλύτερη λειτουργικότητα. Οι κινεζικές ένοπλες δυνάμεις έχουν τεράστιες διαστάσεις και δυνατότητες. Οι παλαιές δομές μπορεί κάλλιστα να έχουν γίνει πολύ δύσκολες για την καθημερινή αποδοτικότητα, καθώς και για την άσκηση επιχειρησιακού ελέγχου κατά τη διάρκεια των πολέμων.

Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει επίσης τη μείωση των στρατευμάτων από 2,3 εκατομμύρια σε 2 εκατομμύρια, τη σταδιακή εξάλειψη των ξεπερασμένων εξοπλισμών, την ανάπτυξη νέων συστημάτων όπλων και τη μείωση του μεγέθους της πολιτοφυλακής. Καθώς οι κινεζικές ένοπλες δυνάμεις έγιναν προοδευτικά υψηλής τεχνολογίας, ταυτόχρονα πραγματοποίησαν μείωση των στρατευμάτων, ενώ η προτεινόμενη περικοπή 300.000 στρατευμάτων μπορεί να εξεταστεί σε αυτό το πλαίσιο.

Ο χρόνος θα δείξει την αποτελεσματικότητα αυτών των μεταρρυθμίσεων, καθώς η αντίθεση σε αυτές τις μεταρρυθμίσεις ήταν έντονη. Σύμφωνα με τους Sun Kejia και Han Xiao του Πανεπιστημίου Εθνικής Άμυνας του PLA, εάν η μεταρρύθμιση δεν γίνει σωστά θα μπορούσε να επηρεάσει τη σταθερότητα των ενόπλων δυνάμεων ή ακόμη και ολόκληρης της κοινωνίας. Ωστόσο, στην τρέχουσα κατάσταση ο Πρόεδρος Xi έχει αναδειχθεί ως ο πιο ισχυρός ηγέτης από τον Μάο και τον Ντενγκ, και φαίνεται ότι πέτυχε στη δημιουργία ενός κεντρικού συστήματος όπου η εξουσία του Κόμματος παραμένει αδιαμφισβήτητη.

4.3.4. Στρατιωτικές Μεταρρυθμίσεις της Κίνας

Η περίοδος του εμφυλίου πολέμου μετά τον τερματισμό της δυναστείας του Qing, καθώς και η ιαπωνική κατοχή οδήγησε σε μια κοινωνία που εκτιμούσε έναν ισχυρό στρατό. Ο Μάο δεν ήταν ποτέ αντίθετος στη χρήση αυτής της στρατιωτικής δύναμης, όπως αποδεικνύεται από τη συμμετοχή των Κινέζων στον πόλεμο της Κορέας, τη στρατιωτική προσάρτηση του Θιβέτ και επίσης τον σινο-ινδικό πόλεμο του 1962. Στην αρχή, η κινεζική στρατιωτική στρατηγική βασίστηκε στην τεράστια αριθμητική υπεροχή, λόγω της έλλειψης τεχνολογίας - και ως εκ τούτου ανέπτυξε την έννοια του «Λαϊκού Πολέμου». Για μια χρονική περίοδο λόγω της καλύτερης στρατιωτικής τεχνολογίας, της επίλυσης των συνοριακών διαφορών και της συνολικής ενισχυμένης ικανότητας, έγινε αντιληπτό ότι οι πόλεμοι μπορεί να εντοπιστούν σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή σε σύνορα με ένα συγκεκριμένο έθνος. Αυτό συνέβη τόσο κατά

τον πόλεμο του Βιετνάμ του 1979, όσο και κατά τον πόλεμο Ινδοκίνας του 1962. Κατά συνέπεια, η στρατιωτική στρατηγική εξελίχθηκε σε τοπικούς / περιορισμένους πολέμους. Ο «πόλεμος των ανθρώπων υπό σύγχρονες συνθήκες» και ο «τοπικός / περιορισμένος πόλεμος υπό σύγχρονες συνθήκες» ήταν υποσύνολα αυτής της στρατηγικής. Αργότερα μετατράπηκαν σε «τοπικό πόλεμο υπό συνθήκες υψηλής τεχνολογίας και υπό συνθήκες ενημέρωσης». Η πτυχή της πληροφόρησης προστέθηκε μόνο αφού είδαμε τον καθαρό-κεντρικό χαρακτήρα του πολέμου, όπως έδειξαν τα δυτικά έθνη κατά τη διάρκεια των πολέμων του Κόλπου. Μια άλλη πτυχή που αξίζει να αναφερθεί είναι ότι ανά πάσα στιγμή η Κίνα εξακολούθησε να υποστηρίζει μια αμυντική νοοτροπία ακόμη και όταν έγινε ολοένα και πιο πολεμική.

Η Κίνα πιστεύει ότι πραγματοποιούνται βαθιές αλλαγές στη διεθνή κατάσταση, όπως εκδηλώνεται στις ιστορικές αλλαγές στην ισορροπία δυνάμεων, στη δομή της παγκόσμιας διακυβέρνησης, στο γεωστρατηγικό τοπίο της Ασίας-Ειρηνικού και στον διεθνή ανταγωνισμό στον οικονομικό, επιστημονικό και τεχνολογικό και στρατιωτικό τομέα. Επίσης, εντείνονται νέες απειλές με τη μορφή ηγεμονιών, πολιτικής εξουσίας, νεο-παρέμβασης και διεθνούς ανταγωνισμού για την ανακατανομή της εξουσίας, των δικαιωμάτων και των συμφερόντων. Υπήρξε μια επανάσταση στις στρατιωτικές υποθέσεις με αποτέλεσμα οι μεγάλες δυνάμεις να προσαρμόζουν τις εθνικές στρατηγικές ασφάλειας και τις αμυντικές πολιτικές τους και να επιταχύνουν τον στρατιωτικό τους μετασχηματισμό και την αναδιάρθρωση δυνάμεων, πράγμα που θέτει νέες και σοβαρές προκλήσεις για τη στρατιωτική ασφάλεια της Κίνας. Επίσης, τα ζητήματα εθνικής ασφάλειας που αντιμετωπίζει η Κίνα είναι τώρα πολύ πιο διαφορετικά και περίπλοκα και ως εκ τούτου μια ολιστική άποψη του εθνικού συστήματος ασφαλείας πρέπει να οπτικοποιηθεί μέσω ισορροπημένων συστημάτων εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας και αξιολόγησης των παραδοσιακών και μη παραδοσιακών απειλών. Αυτές οι νέες απαιτήσεις ανάγκασαν την Κίνα να καινοτομήσει ως προς τη στρατιωτική της στρατηγική αλλά και να αναπτύξει ένοπλες δυνάμεις προκειμένου να επιτύχουν στρατιωτικές αποστολές μάχης και νίκης πολέμων. Επίσης, λόγω των αυξανόμενων στρατηγικών συμφερόντων της χώρας, οι ένοπλες δυνάμεις θα απαιτήσουν στο μέλλον να ενταχθούν δυναμικά, τόσο στην περιφερειακή όσο και στη διεθνή συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας. Οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις στις περιόδους 1949-80 ήταν κυρίως για την αντιμετώπιση μιας ξένης εισβολής. Οι σημερινές μεταρρυθμίσεις εκτός από την προστασία του βασικού συμφέροντος της Κίνας προσαρμόζονται έτσι ώστε να προβάλλουν την Κίνα ως μια σημαντική παγκόσμια δύναμη. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Deng Xiaoping συζητήθηκε ότι η πιθανότητα ενός μεγάλου συμβατικού ή πυρηνικού

πολέμου είχε απομακρυνθεί και για αυτό τον λόγο η απαίτηση για τον στρατό ήταν να αναπτύξει τις δυνατότητες διεξαγωγής «τοπικών πολέμων υπό συνθήκες υψηλής τεχνολογίας». Αυτό οδηγεί σε μείωση του αριθμού των MR από 11 σε 7 και στον αριθμό των τότε υπαρχόντων στρατευμάτων από 37 σε 24, μαζί με τη μετατροπή τους σε οργανώσεις σε επίπεδο σώματος με την ονομασία Group Army (Mulvenon, 2003). Παρομοίως, η μείωση των στρατευμάτων συνεχίζεται περιοδικά και η δύναμη στρατευμάτων του PLA από 3,23 εκατομμύρια στο παρελθόν έχει πλέον μειωθεί σε 2,3 εκατομμύρια. Οι νέες μεταρρυθμίσεις είναι, επομένως, ένας συνδυασμός παλαιών και νέων πρωτοβουλιών που νομοθετούνται με επιδεξιότητα υπό την παρούσα ηγεσία.

Οι ανώτεροι αξιωματούχοι του PLA θεωρήθηκαν πιθανώς ως υποστηρικτές συγκεκριμένων παρατάξεων στο Κόμμα. Ο Κόκκινος Στρατός ή το PLA ήταν υπεύθυνοι για την ήττα του Κουομιντάνγκ και την εγκαθίδρυση της κυριαρχίας του Κομμουνιστικού Κόμματος στην Κίνα. Έκτοτε, η PLA διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην οικοδόμηση εθνών, διασφαλίζοντας επίσης την εσωτερική συνοχή. Στο παρελθόν, η PLA όχι μόνο απέκλεισε την εξωτερική απειλή, αλλά ήταν επίσης ένα μέσο για εσωτερικούς ελέγχους. Σχεδόν όλοι οι αξιωματικοί του PLA ήταν μέλη του κόμματος και οι πολιτικοί κομισάριοι ήταν, και εξακολουθούν να είναι, αναπόσπαστα συστατικά όλων των μονάδων PLA που διαθέτουν παράλληλη εξουσία. Η αναδιοργάνωση επιδιώκει ενδεχομένως να απομακρύνει τους ανώτερους αξιωματούχους του PLA από το να συμμετέχουν σε διάφορες πολιτικές κλίκες και ως εκ τούτου τον ανασχηματισμό των διορισμών.

Υπήρξε πολλή συζήτηση σχετικά με τους λόγους για την τρέχουσα αναδιοργάνωση και τη μείωση του PLA. Η κυρίαρχη άποψη είναι ότι αυτό έχει ως στόχο να αυξήσει τη συμμετοχή του κόμματος στο PLA. Κατά πάσα πιθανότητα, οι στόχοι θα ήταν διττοί. Πρώτον, για τη μείωση των επιπέδων διαφθοράς και νεποτισμού εντός του PLA και δεύτερον για τη βελτίωση της μάχης PLA, σύμφωνα με τους εξελισσόμενους εθνικούς στόχους και την περιφερειακή και παγκόσμια θέση της ΛΔΚ.

Μερικές εντυπώσεις αυτού του εκσυγχρονισμού μπορούν να ληφθούν από τη Λευκή Βίβλο Άμυνας του 2015, όπου ένας ολοένα και πιο αποστρατικοποιημένος ρόλος προβλέφθηκε για το PLA. Αυτό οφείλεται επίσης στην εξάλειψη τυχόν πραγματικών απειλών από τα άμεσα σύνορα της Κίνας. Η Κίνα σήμερα έχει διευθετήσει σύνορα με τα περισσότερα έθνη και δεν έχει λόγους να πιστεύει ότι θα πραγματοποιηθεί επίθεση στα εδάφη της. Ακόμη και με αντιπάλους όπως οι ΗΠΑ, μια στρατιωτική σύγκρουση παραμένει απομακρυσμένη και

επομένως η μεγάλη απειλή για την Κίνα είναι πιθανό να προέλθει μόνο από την Ανατολική Θάλασσα.

Μια εκστρατευτική ικανότητα απαιτεί όχι μόνο καλύτερη προβολή της δύναμης αλλά και συνεννόηση στη διοίκηση και στον έλεγχο, καθώς και καλύτερη τεχνολογία για την επιτήρηση. Η Κίνα μετακινείται προς ένα δόγμα αξιοποίησης της τεχνολογίας προσπαθώντας να μειώσει τα “κεντρικά γραφεία (headquarters - HQ)”, να έχει ανεξάρτητες ταξιαρχίες αντί για μεραρχίες, επιμέρους μονάδες και να δώσει περισσότερη έμφαση στο PLAN, το PLAAF και το Rocket Force. Η Κίνα έχει επίσης επικεντρωθεί σε ασύμμετρο πόλεμο, όπως ο πόλεμος στον κυβερνοχώρο, η στρατιωτικοποίηση των διαστημικών της δυνατοτήτων καθώς επίσης στοχεύει να αναπτύξει τέτοιες ικανότητες ώστε να νικάει τον εχθρό χωρίς πόλεμο.

Ο Xi Jinping έχει επίσης καταργήσει την επικρατούσα διαφθορά στο PLA. Επομένως, η αναδιοργάνωση του δίνει την ευκαιρία να εξαλείψει καθιερωμένους κανόνες, επιρροές και δομές που επέτρεψαν την άνθηση αυτής της διαφθοράς. Επιπλέον, καθιέρωσε μια νέα τάξη που μπορεί να ξεκινήσει εκ νέου χωρίς διαφθορά. Παρ'όλα αυτά, η πρωτοβουλία του Xi Jinping αφορά περισσότερο την αποτελεσματικότητα και τον εκσυγχρονισμό παρά τον έλεγχο. Αντικατοπτρίζει, επιπλέον, την μεταβαλλόμενη αντίληψη για τον τύπο των συγκρούσεων που ενδέχεται να συμμετάσχει το PLA στο μέλλον.

Ο αριθμός των στρατιωτικών περιοχών στην Κίνα έχει αλλάξει και στο παρελθόν. Υπήρχαν 13 στρατιωτικές περιοχές μέχρι να μειωθούν σε 11, ένα αποτέλεσμα της αλλαγής των αντιλήψεων για απειλές και μείωση των επιπέδων δύναμης. Εάν οι χάρτες που δημοσιεύονται από τον Economist είναι σωστοί, τότε οι τρεις παράκτιες στρατιωτικές περιοχές παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άθικτες ακόμη και όταν οι στρατιωτικές περιοχές του Τσενγκντού και του Πεκίνου συγχωνεύονται σε άλλες περιοχές, ενώ τα ακριβή όρια δεν είναι ακόμη σίγουρα. Συνεπώς, η συγκέντρωση των μαζικών στρατών είναι πιθανό να είναι μεγαλύτερη στις τρεις παράκτιες στρατιωτικές διοικήσεις / ζώνες, πιθανότατα με αυτές να διοικούν και τους τρεις στόλους.

Δίνεται μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη ασύμμετρων δυνατοτήτων όπως οι διαστημικές και πυραυλικές δυνατότητες, η πυρηνική αποτροπή, ο πόλεμος στον κυβερνοχώρο κ.λπ. Η δημιουργία του PLA Rocket Force προσθέτει περαιτέρω επιτυχία σε αυτήν την προσπάθεια και διασφαλίζει τη συνέργεια των πόρων, ενώ έχουν ήδη δοκιμαστεί από την Κίνα δυνατότητες όπως τα αντι-δορυφορικά όπλα. Η κατάσταση μιας υπηρεσίας δίνει επίσης στη δύναμη των πυραύλων περισσότερη αυτονομία για την ανάπτυξη ιδεών και δογμάτων

σηματοδοτώντας επίσης την εξάρτηση της Κίνας από αυτήν την υπηρεσία ως παράγοντα της νίκης στη μάχη.

Παρομοίως, η στρατηγική δύναμη υποστήριξης του PLA φέρνει μια ενοποιημένη δομή διοίκησης, ικανότητα πολέμου στον κυβερνοχώρο, καθώς και συλλογή πληροφοριών, κάτι που θα βοηθήσει στην καλύτερη ανάπτυξη των δομών δύναμης, των δογματικών εννοιών καθώς επίσης και ορισμένων ανεξάρτητων χρηματοδοτήσεων και αυτονομίας. Αυτό θα βοηθήσει επίσης στην ενίσχυση των εκστρατευτικών ικανοτήτων τους, ενώ τα αποτελέσματα θα σημειώσουν σημαντική διαφορά..

Υπήρξαν επίσης ανεπιβεβαίωτες αναφορές για άλλες αναδιαρθρώσεις, όπως η κατάργηση του τμηματικού HQ και η κατοχή μόνο ταξιαρχιών, κάτι που δεν είναι σαφές εάν έχει εφαρμοστεί ή αν θεωρείται φάση της αναδιάρθρωσης. Τα πλεονεκτήματα αυτής της αναδιάρθρωσης μπορεί να είναι η ταχύτερη λήψη αποφάσεων, η καλύτερη διαχείριση των αποθεματικών και η καλύτερη οργάνωση. Η αναδιάρθρωση είναι πιθανό να συνεχιστεί παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό, όπως έχει τονιστεί επανειλημμένα από τον Xi Jinping. Πρόσφατα η Κίνα είχε επίσης ανακοινώσει μια Επιτροπή Εθνικής Ασφάλειας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του εξτρεμισμού και του αυτονομισμού, στο οποίο δεν δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή καθώς επισκιάστηκε από τις δηλώσεις για στρατιωτική αναδιάρθρωση.

Κατά την εφαρμογή της στρατιωτικής στρατηγικής στη νέα κατάσταση, οι ένοπλες δυνάμεις της Κίνας πρέπει να επικεντρώνονται στενά γύρω από τον στόχο του CPC ώστε να οικοδομηθεί ένας ισχυρός στρατός, ο οποίος θα ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες της ασφάλειας του κράτους, θα στοχεύει στην δημιουργία ενός ενημερωμένου στρατού και στη μεταρρύθμιση της εθνικής άμυνας και των ενόπλων δυνάμεων βελτιώνοντας συνεχώς τις δυνατότητές του για την αντιμετώπιση διαφόρων απειλών με σκοπό την ασφάλεια και την εκπλήρωση των διαφόρων στρατιωτικών καθηκόντων.

Οι πυρηνικές δυνάμεις έχουν δικτυωθεί περαιτέρω σε σχέση με την διοίκηση, τον έλεγχο και τις επικοινωνίες τους, επιτρέποντας μια καλύτερη και ταχύτερη κινητοποίηση και ανάπτυξη. Δεδομένου ότι η πυρηνική δύναμη της Κίνας χρησιμεύει για δεύτερη επίθεση και οι συμβατικοί πυραύλοι για πρώτη επίθεση, οι τελευταίοι αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του βαλλιστικού πυραύλου της Κίνας και η ανάπτυξή τους ήταν πολύ ταχύτερη από τις πυρηνικές δυνάμεις. Μιμούνται επίσης τους Αμερικανούς και αναπτύσσουν τους πυραύλους «Global Strike Precession». Επιπλέον, η Κίνα σχεδιάζει πρόσθετους αερομεταφορείς για

προβολή ισχύος, περιπολίες SLOC και ναυτική διπλωματία υψηλού προφίλ, κάτι που συμβαδίζει με την κινεζική εκστρατευτική νοοτροπία. Το PLAN (Air Wing) βελτιώνει περαιτέρω τις δυνατότητες υπεράκτιας επίθεσης με σκοπό να αποτρέψει τους αμερικανικούς αερομεταφορείς να πλησιάσουν. Επιπλέον, αναπτύσσονται αρκετά νέα αντιτορπιλικά και φρεγάτες με βελτιωμένες δυνατότητες, ενώ η HOUBEL Class ASCM διαθέτει πυραυλικά σκάφη.

Όσον αφορά την αεροπορική άμυνα, αυτή βρίσκεται στο επίκεντρο της ανάγκης για εκσυγχρονισμό. Η διαδικασία εκσυγχρονισμού περιλαμβάνει την προμήθεια SU 35 Flanker ac από τη Ρωσία, παράγοντας μαχητικά αεροσκάφη πέμπτης γενιάς (J20 και J31) όπως το US F-35. Διεξάγεται επίσης η δοκιμή των μεγάλων αεροσκαφών Y20, ενώ πραγματοποιήθηκε η εισαγωγή του UAVS για την πραγματοποίηση μεγάλων αποστάσεων Recce & strike. Η απόκτηση του συστήματος SAM-X-21b (S-400) SAM (400 km) και η επέκταση του εύρους του CSA-9 8AM πέραν των 200 Km είναι μερικές άλλες εξελίξεις. Η ανάπτυξη περαιτέρω ηλεκτρονικών μετρητών και ραντάρ θα επιτρέψει ταυτόχρονες λειτουργίες στη γη, στον αέρα, στο νερό, στον κυβερνοχώρο, στον τομέα πληροφοριών και στις κινητικές λειτουργίες, υπό ρεαλιστικές συνθήκες στο πεδίο της μάχης.

Σχετικά με τις δυνατότητες του διαστήματος, οι εξελίξεις περιλαμβάνουν την επικοινωνία, την ανακάλυψη πληροφοριών και τους δορυφόρους EW, όπως η εκτόξευση του Kuaizhou (Quick Vessel). Η Κίνα είναι επίσης πιθανό να συνεχίσει την εκκίνηση του Beidou NAVSAT, ενώ η εστίαση παραμένει στα οχήματα εκτόξευσης στο διάστημα και στο επανδρωμένο διαστημικό πρόγραμμα. Τέλος, για την δημιουργία αμυντικής βιομηχανίας χρειάζεται περαιτέρω συνεργασία μεταξύ των κρατικών επιχειρήσεων (Shipbuilding Corporation & Industry Corporation), μέρος της οποίας αποτελεί και το πρόγραμμα αερομεταφορέων. Ο στόχος είναι να βελτιωθεί η περιορισμένη υποδομή και η εμπειρία για την παραγωγή μεγάλων αμαξωμάτων εμπορικών και στρατιωτικών αεροσκαφών. Παράλληλα καταβάλλεται προσπάθεια για απόκτηση ξένων τεχνολογιών με επίκεντρο τους κινητήρες, τα ηλεκτρονικά συστήματα και τους επεξεργαστές στερεάς κατάστασης, τα συστήματα καθοδήγησης και ελέγχου, τα μηχανήματα ακριβείας, ο προηγμένος διαγνωστικός και εγκληματολογικός εξοπλισμός, ο σχεδιασμός με υποβοήθηση υπολογιστών καθώς και η μηχανική. Οι προτεραιότητες περιλαμβάνουν τρισδιάστατες τεχνολογίες παρακολούθησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος με σκοπό τις γρήγορες και πολυμερείς τεχνολογίες ερευνών του πυθμένα του ωκεανού αλλά και τεχνολογίες επιχειρήσεων βαθέων υδάτων (Sharma et al., 2016).

4.4. Τεχνολογική Στρατηγική

Τον Μάρτιο του 2016, η “τεχνητή νοημοσύνη (artificial intelligence - AI)” Google DeepMind σχεδιασμένη για να παίζει το επιτραπέζιο παιχνίδι Go (AlphaGo) νίκησε τον Lee Sedol, έναν επαγγελματία παίκτη της Νότιας Κορέας ο οποίος εκείνη την περίοδο είχε τον δεύτερο υψηλότερο αριθμό νικών στο διεθνές πρωτάθλημα Go (Borowicz, 2016). Παρόλο που στο παρελθόν υπήρξαν πρωτοβουλίες πολιτικής AI στη χώρα, η συγκεκριμένη νίκη συνέβαλε στην αύξηση της εστίασης, όπως υποδεικνύεται από το “Σχέδιο Ανάπτυξης Τεχνητής Νοημοσύνης (Artificial Intelligence Development Plan - AIDP)” Νέας Γενιάς του 2017. Το AIDP έθεσε στρατηγικούς στόχους και καθόρισε ως πρωταρχικό στόχο να καταστήσει την Κίνα παγκόσμιο ηγέτη στην AI έως το 2030. Ωστόσο, για να κατανοήσουμε τις συνέπειες και την κατεύθυνση του AIDP, δεν αρκεί η ανάλυση συγκεκριμένων μεμονωμένων στοιχείων ή η εξέταση μόνο τεχνικών ικανοτήτων, αλλά απαιτείται μια πιο περιεκτική και κριτική ανάλυση των κινητήριων δυνάμεων πίσω από τη στρατηγική AI της Κίνας, της πολιτικής οικονομίας της, των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων της και των τρεχόντων σχετικών πολιτικών συζητήσεων.

Από το 2013, η Κίνα έχει δημοσιεύσει διάφορα έγγραφα πολιτικής σε εθνικό επίπεδο, τα οποία αντικατοπτρίζουν την πρόθεση ανάπτυξης και εξέλιξης της τεχνητής νοημοσύνης σε διάφορους τομείς. Για παράδειγμα, το 2015, το Κρατικό Συμβούλιο δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές για τη δράση της Κίνας «Διαδίκτυο» επιδιώκοντας να ενσωματώσει το Διαδίκτυο σε όλα τα στοιχεία της οικονομίας και της κοινωνίας. Το έγγραφο ανέφερε σαφώς τη σημασία της καλλιέργειας αναδυόμενων βιομηχανιών τεχνητής νοημοσύνης και της επένδυσης στην έρευνα και στην ανάπτυξη. Την ίδια χρονιά, κυκλοφόρησε το 10ετές σχέδιο «Made in China 2025», με σκοπό να μετατρέψει την Κίνα σε κυρίαρχο παίκτη στην παγκόσμια κατασκευή υψηλής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένης της AI (McBride & Chatzky, 2019). Ωστόσο, πριν από το 2016, η AI παρουσιάστηκε απλώς ως μία τεχνολογία μεταξύ πολλών άλλων, η οποία θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για την επίτευξη ενός φάσματος στόχων πολιτικής, κάτι που άλλαξε με την κυκλοφορία του AIDP.

4.4.1. Σχέδιο Ανάπτυξης Τεχνητής Νοημοσύνης Νέας Γενιάς (AIDP)

Το Σχέδιο Ανάπτυξης Τεχνητής Νοημοσύνης Νέας Γενιάς (AIDP) κυκλοφόρησε τον Ιούλιο του 2017 από το Κρατικό Συμβούλιο, τον κύριο διοικητικό φορέα στην Κίνα, και περιγράφει τους στόχους της πολιτικής της Κίνας σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη. Ο πρωταρχικός στόχος της πολιτικής, όπως διατυπώνεται από το AIDP, είναι να καταστήσει τόσο την Κίνα

ως το παγκόσμιο κέντρο καινοτομίας της τεχνητής νοημοσύνης έως το 2030 όσο και την AI ως «την κύρια κινητήρια δύναμη για τη βιομηχανική αναβάθμιση και τον οικονομικό μετασχηματισμό της Κίνας» (AIDP, 2017). Το AIDP υποδεικνύει επίσης τη σημασία της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης σε ένα ευρύτερο φάσμα τομέων, συμπεριλαμβανομένης της άμυνας και της κοινωνικής πρόνοιας, και εστιάζει στην ανάγκη ανάπτυξης προτύπων και δεοντολογικών κανόνων για τη χρήση της AI.

Το AIDP ορίζει τρία βασικά βήματα, καθένα από τα οποία περιέχει μια σειρά στόχων, μερικοί από τους οποίους είναι αυστηρά καθορισμένοι, ενώ άλλοι είναι ασαφείς. Αρχικά, ανέφερε ότι μέχρι το 2020 η Κίνα στόχευε όχι μόνο στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας με άλλες μεγάλες δυνάμεις αλλά και στη βελτιστοποίηση του περιβάλλοντος ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης. Σε νομισματικούς όρους, η Κίνα είχε στόχο να δημιουργήσει μια βιομηχανία τεχνητής νοημοσύνης αξίας άνω των 150 δισεκατομμυρίων γουάν, δηλαδή περίπου 21 δισεκατομμύρια δολάρια. Τέλος, επιδιώκει να θεσπίσει αρχικούς ηθικούς κανόνες, πολιτικές και κανονισμούς για ζωτικούς τομείς της AI.

Δεύτερος στόχος είναι μέχρι το 2025 η Κίνα να έχει πετύχει ένα σημαντικό βήμα στη βασική θεωρία της τεχνητής νοημοσύνης και να βρίσκεται σε ηγετική θέση παγκοσμίως σε ορισμένες εφαρμογές και τεχνολογίες. Η Κίνα στοχεύει επίσης στην αύξηση της αξίας του κλάδου της τεχνητής νοημοσύνης σε πάνω από 400 δισεκατομμύρια γουάν (περίπου 58 δισεκατομμύρια δολάρια) και σκοπεύει να επεκτείνει και να κωδικοποιήσει από νομικής πλευράς τα ηθικά πρότυπα για την τεχνητή νοημοσύνη. Τελευταίος στόχος είναι ότι μέχρι το 2030 η Κίνα επιδιώκει να γίνει το παγκόσμιο κέντρο καινοτομίας για την AI. Μέχρι τότε, η ανάπτυξη στον πυρήνα της βιομηχανίας τεχνητής νοημοσύνης αναμένεται να υπερδιπλασιαστεί ξανά και να εκτιμηθεί σε 1 τρισεκατομμύριο γουάν (περίπου 147 δισεκατομμύρια δολάρια), ενώ αναμένονται επίσης περαιτέρω αναβαθμίσεις στους νόμους και τα πρότυπα, για την αντιμετώπιση των νεοεμφανιζόμενων προκλήσεων .

Το AIDP θα καθοδηγείται από μια νέα Συμβουλευτική Επιτροπή Στρατηγικής για την Τεχνητή Νοημοσύνη, που ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2017 και θα συντονιστεί από το “Υπουργείο Επιστήμης και Τεχνολογίας (Ministry of Science and Technology - MIST)”, μαζί με το Γραφείο Προώθησης του Σχεδίου AI και άλλους σχετικούς φορείς. Παρόλο που αυτοί οι φορείς θα παρέχουν κεντρική καθοδήγηση, το Σχέδιο δεν προορίζεται να ενεργήσει ως μια κεντρικά θεσμοθετημένη πρωτοβουλία αλλά, αντιθέτως, είναι μια φιλόδοξη στρατηγική που καθορίζεται από την κεντρική κυβέρνηση. Έτσι, το τριετές σχέδιο

προώθησης του AIDP (2018-2020) έδινε έμφαση στο συντονισμό μεταξύ επαρχιακών και τοπικών κυβερνήσεων.

Όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα, η Κίνα επέλεξε επιχειρήσεις που υποστηρίζει η κυβέρνηση για να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων της τεχνητής νοημοσύνης. Για παράδειγμα, στο Baidu έχει ανατεθεί η ανάπτυξη αυτόνομης οδήγησης, στην Alibaba η ανάπτυξη έξυπνων πόλεων και στην Tencent ο υπολογιστής ιατρικών διαγνώσεων (Jing & Dai, 2017). Σε αντάλλαγμα, αυτές οι εταιρείες λαμβάνουν προνομιακή προσφορά σύμβασης, ευκολότερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση και μερικές φορές προστασία μεριδίου αγοράς.

Η νέα «εθνική ομάδα AI» διαφέρει από τους προηγούμενους “εθνικούς πρωταθλητές” που χρηματοδοτούνται από το κράτος, καθώς είναι ήδη διεθνώς επιτυχημένοι στους αντίστοιχους τομείς τους, ανεξάρτητα από αυτήν την προτιμησιακή μεταχείριση. Επιπλέον, υπάρχει εκτεταμένος εγχώριος ανταγωνισμός στους τομείς που έχουν επιλεγεί ως “εθνικοί πρωταθλητές”. Για παράδειγμα, όλες οι εταιρείες που επιλέγονται ως “εθνικοί πρωταθλητές” AI αναπτύσσουν τεχνολογίες στην καθορισμένη περιοχή έξυπνων πόλεων της Alibaba (Ding, 2019). Παράλληλα με αυτό, η περίοδος προστασίας δεν απαγορεύει στις μικρότερες εταιρείες να επωφελούνται από τη δομή οικονομικών κινήτρων. Οι νέες τεχνολογίες στην Κίνα λαμβάνουν συχνά κρατική υποστήριξη και επιδοτήσεις για την ανάπτυξη τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης. Για παράδειγμα, η πόλη καινοτομίας Zhongguancun είναι ένας ειδικά σχεδιασμένος, κυβερνητικός επιδοτούμενος, χώρος εργασίας που παρέχει μια σειρά υπηρεσιών για να βοηθήσει την κινεζική νεοσύστατη επιχείρηση να επιτύχει, συχνά στους τομείς όπου έχουν επιλεγεί ως “εθνικοί πρωταθλητές”. Τέλος, υπάρχουν περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει συγκεκριμένη έγκριση. Για παράδειγμα, ενώ το AIDP προωθεί έξυπνα δικαστήρια, με δηλωμένη επιθυμία να αναπτύξει AI για συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, ανάλυση υποθέσεων και ανάγνωση νομικών εγγράφων, από τον Απρίλιο του 2020 δεν έχει επιλεγεί ως “εθνικός πρωταθλητής” για την ανάπτυξη εφαρμογών AI για τη διοίκηση της δικαιοσύνης.

Όσον αφορά τις τοπικές κυβερνήσεις, η πολιτική δομή εντός της Κίνας δημιουργεί ένα σύστημα κινήτρων για την εκπλήρωση των εθνικών κυβερνητικών στόχων. Τα βραχυπρόθεσμα όρια για τους επαρχιακούς πολιτικούς και οι προαγωγές που βασίζονται στην οικονομική απόδοση παρέχουν ισχυρά κίνητρα για την παρακολούθηση των κεντρικών κυβερνητικών πρωτοβουλιών (Persson & Zhuravskaya, 2016). Η ισχύς αυτού του συστήματος κινήτρων μπορεί να φανεί στην απόφαση που έλαβε η διοίκηση της πόλης Τσιαντζίν να δημιουργήσει ένα ταμείο 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την ανάπτυξη της AI,

περίπου την ίδια στιγμή με τη δημοσίευση του AIDP (Mozur, 2017). Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η απουσία αποτελεσματικής επανεξέτασης της λογοδοσίας για τις δαπάνες της τοπικής αυτοδιοίκησης δημιουργεί προβλήματα σε αυτό το σύστημα. Συγκεκριμένα, διευκόλυνε μια νοοτροπία στην οποία οι τοπικοί πολιτικοί γνωρίζουν ότι η κεντρική κυβέρνηση θα τους σώσει για τα αποτυχημένα έργα, οδηγώντας σε κακή διαχείριση του προϋπολογισμού (Ji, 2014).

Πέρα από αυτές τις επιλεγμένες εταιρείες, υπάρχουν λίγες συγκεκριμένες οδηγίες που παρέχονται στη βιομηχανία και τους τοπικούς κρατικούς πράκτορες σχετικά με τα αντικείμενα που πρέπει να ακολουθηθούν στη «λίστα επιθυμιών» του AIDP. Αυτό αφενός επιτρέπει στις εταιρείες να επιλέξουν τις τεχνολογίες που θέλουν να αναπτύξουν και αφετέρου παρέχει στις τοπικές κυβερνήσεις μια επιλογή από εταίρους του ιδιωτικού τομέα για την ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης στην υποδομή της πόλης ή τη διακυβέρνηση (Sheehan, 2018). Έτσι, το AIDP μπορεί να λειτουργήσει ως «λίστα επιθυμιών», αλλά η ακριβής καθοδήγηση, τα κίνητρα και ο κίνδυνος διαφέρουν ανάλογα με τον τύπο των ενδιαφερομένων.

4.4.2. Στρατηγική Εστίαση της Κίνας

Το AIDP παρέχει μια προοπτική σχετικά με τη στρατηγική κατάσταση της Κίνας που αφορά την τεχνητή νοημοσύνη, συμπεριλαμβανομένων των συγκριτικών δυνατοτήτων της, των προσφερόμενων ευκαιριών και των πιθανών κινδύνων. Ακολουθώντας μια προσέγγιση που βασίζεται στην τεχνολογία, μπορεί να είναι δελεαστικό να επικεντρωθεί κανείς στις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης, για να αποκτήσει μια εικόνα των τύπων των τεχνολογιών στις οποίες επενδύει η Κίνα. Ωστόσο, αυτό πιθανότατα θα προσφέρει μόνο μια βραχυπρόθεσμη προοπτική και σύντομα θα θεωρηθεί ξεπερασμένο καθώς η τεχνολογική καινοτομία εξελίσσεται ραγδαία. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να εξηγηθεί γιατί η Κίνα επιδιώκει να αναπτύξει έναν ισχυρό κλάδο τεχνητής νοημοσύνης τις επόμενες δεκαετίες. Για το σκοπό αυτό, είναι πιο χρήσιμο να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τη στρατηγική εστίαση της Κίνας από μια πρώτη προσέγγιση πολιτικής, αναλύοντας τους τομείς όπου η Κίνα θεωρεί ότι η ΑΙ παρουσιάζει ευκαιρίες. Το AIDP επισημαίνει τρεις τομείς στους οποίους η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να κάνει ουσιαστική διαφορά στην Κίνα: ο διεθνής ανταγωνισμός, η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική διακυβέρνηση.

Το AIDP δηλώνει ότι το ΑΙ έχει γίνει ένα νέο επίκεντρο του διεθνούς ανταγωνισμού και ότι η ανάπτυξη είναι μια σημαντική στρατηγική για την ενίσχυση της εθνικής

ανταγωνιστικότητας και την προστασία της εθνικής ασφάλειας (AIDP, 2017). Αν και η Κίνα και οι ΗΠΑ απεικονίζονται τακτικά ως γεωπολιτικοί αντίπαλοι, οι στρατιωτικοί προϋπολογισμοί των δύο δυνάμεων παραμένουν σημαντικά διαφορετικοί (Zhao, 2015). Η Κίνα διαθέτει τον δεύτερο μεγαλύτερο στρατιωτικό προϋπολογισμό στον κόσμο, με 175 δισ. δολάρια το 2019, αλλά οι δαπάνες της εξακολουθούν να είναι μόνο το ένα τρίτο του προϋπολογισμού των ΗΠΑ (Chan & Zhen, 2019; Martina & Blanchard 2019). Η Κίνα θεωρεί ότι η επένδυση στην τεχνητή νοημοσύνη είναι μια ευκαιρία να κάνει ριζικές ανακαλύψεις ως προς τις στρατιωτικές τεχνολογίες και έτσι να ξεπεράσει τις ΗΠΑ.

Οι προσπάθειες να χρησιμοποιηθούν τεχνολογίες για να αμφισβητηθεί η ηγεμονία των ΗΠΑ δεν είναι κάτι νέο στη στρατιωτική στρατηγική της Κίνας. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η χώρα ακολουθεί μια πολιτική «shashoujian», με την οποία αντί να ανταγωνίζεται άμεσα με τις ΗΠΑ, επιδίωξε να αναπτύξει ασύμμετρες δυνατότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν ένα κρίσιμο πλεονέκτημα στον πόλεμο αλλά και αξιόπιστη αποτροπή στην ειρήνη (Blasko, 2011). Αυτή η στρατηγική επιδιώκει να χρησιμοποιήσει ανορθόδοξες τεχνολογίες ενάντια στις αδυναμίες των εχθρών για να κερδίσει την πρωτοβουλία στον πόλεμο (Peng & Yao, 2005).

Ένας τομέας στον οποίο η Κίνα αναπτύσσει αυτές τις ασύμμετρες τακτικές είναι ο πόλεμος στον κυβερνοχώρο. Παράλληλα, τα στοιχεία δείχνουν την επίμονη χρήση κυβερνοεπιθέσεων για τη συλλογή επιστημονικών, τεχνολογικών και εμπορικών πληροφοριών (Inkster, 2010). Η κινεζική θέση σε αυτές τις δυνατότητες είναι αμφίσημη καθώς από τη μία πλευρά, η Κίνα έχει προωθήσει επίσημα διεθνείς πρωτοβουλίες για τη ρύθμιση εχθρικών κρατικών δραστηριοτήτων στον κυβερνοχώρο και για να καλύψει το υφιστάμενο ρυθμιστικό κενό για την κρατική συμπεριφορά σε αυτόν τον τομέα (Ku, 2017). Από την άλλη πλευρά, η Κίνα έχει επίσης πραγματοποιήσει επιχειρήσεις στον κυβερνοχώρο με στόχο την υποδομή των ΗΠΑ, ενώ ταυτόχρονα στοχεύει στην εξαγωγή εμπορικών και επιστημονικών πληροφοριών καθώς και στην απόκτηση σχετικών πληροφοριών κατά πολλών χωρών, όπως η Αυστραλία, οι Φιλιππίνες, το Χονγκ Κονγκ και οι ΗΠΑ.

Παράλληλα, οι ακαδημαϊκοί που συνδέονται με τον “Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό (People’s Liberation Army - PLA)” επισημαίνουν ότι το ΑΙ θα χρησιμοποιηθεί για την πρόβλεψη καταστάσεων στο πεδίο της μάχης και για τον εντοπισμό βέλτιστων προσεγγίσεων, διευκολύνοντας τη νίκη πριν από τον πόλεμο (Li, 2019). Αυτό υπογραμμίζει την σημασία της χρήσης αναδυόμενων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης, για την επίτευξη ανταγωνιστικού στρατιωτικού πλεονεκτήματος. Τα τελευταία

χρόνια, η στρατηγική της Κίνας συνενώθηκε με τις προσπάθειες ανάπτυξης «νέων όπλων», όπως το υπερηχητικό όπλο, για να ξεπεράσει τις στρατιωτικές δυνατότητες των ΗΠΑ (Kania, 2017b). Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες της Κίνας να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία για να αποκτήσει πλεονέκτημα στις στρατιωτικές υποθέσεις δεν πρέπει να θεωρηθεί ως κάτι νέο, αλλά αντιθέτως να γίνει αντιληπτό σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο εύρεσης καινοτόμων τρόπων για να αμφισβητηθεί η ηγεμονία των ΗΠΑ.

Οι δηλώσεις ανώτερων αξιωματούχων φαίνεται να υποδηλώνουν πίστη στη συνεργασία και στον έλεγχο των όπλων για τον μετριασμό των κινδύνων που θέτει η στρατιωτική ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης. Συγκεκριμένα, τρεις είναι οι βασικοί κίνδυνοι. Πρώτος κίνδυνος είναι η ανθρώπινη εμπλοκή και ο έλεγχος μόλις αναπτυχθούν τα όπλα που βασίζονται σε τεχνητή νοημοσύνη, δεύτερος είναι η απουσία σαφώς καθορισμένων κανόνων για τη συμπεριφορά του κράτους και τη χρήση όπλων ΑΙ, τα οποία με τη σειρά τους αυξάνονται και τέλος, η πιθανότητα εσφαλμένων αντιλήψεων ή ακούσιας κλιμάκωσης των συγκρούσεων (Allen, 2019). Αυτές οι ανησυχίες στηρίζουν την υποστήριξη της Κίνας για περιορισμό της χρήσης αυτόνομων όπλων και την επιθυμία για απαγόρευση αυτόνομων θανατηφόρων όπλων (Kania, 2018a). Παρά τις ανησυχίες αυτές, είναι ζωτικής σημασίας να τονιστεί ότι η Κίνα ακολουθεί την πιο επιθετική στρατηγική για την ανάπτυξη ΑΙ για στρατιωτικές χρήσεις μεταξύ των μεγάλων στρατιωτικών δυνάμεων (Pecotic, 2019).

Η απαγόρευση που υποστήριξε η Κίνα περιελάμβανε μόνο τη χρήση και όχι την ανάπτυξη ή την παραγωγή συστημάτων αυτόνομων θανατηφόρων όπλων. Έτσι, δεν θα εμπόδιζε την ύπαρξη αυτών των όπλων που χρησιμεύουν ως αποτρεπτικά, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που η Κίνα έχει δόγμα την «μη πρώτη χρήση» (Not First Use - NFU) για τα πυρηνικά όπλα, δηλαδή να μην χρησιμοποιηθούν αυτά ως μέσο πολέμου, εκτός εάν επιτεθεί πρώτα ο αντίπαλο με πυρηνικά όπλα. Ορισμένοι σχολιαστές υποστηρίζουν ότι αυτή η αντιπαραβολή των προσεκτικών ανησυχιών σχετικά με την ανάπτυξη, από τη μία πλευρά, και μιας επιθετικής προσέγγισης, από την άλλη, μπορεί να εξηγηθεί από τις κινεζικές προσπάθειες να ασκήσουν πίεση σε άλλους στρατιωτικούς των οποίων οι δημοκρατικές κοινωνίες είναι πιο ευαίσθητες στις αντιπαραθέσεις της χρήσης αυτοματοποιημένων όπλων (Kania, 2018a). Για παράδειγμα, η Κίνα ήταν η πρώτη πυρηνική δύναμη που δεσμεύτηκε για NFU πυρηνικών όπλων, αλλά αντί να προσφέρει μια πραγματική δέσμευση, αυτή η υπόσχεση εννοήθηκε ως εσωτερικό και εξωτερικό εργαλείο προπαγάνδας, το οποίο θα παρακαμφόταν από τη σημασιολογία εάν χρειαζόταν (Schneider, 2009). Συνολικά, η εστίαση της Κίνας στη στρατιωτική τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να θεωρηθεί ως συνέχιση μιας πιο μακροπρόθεσμης

στρατηγικής, η οποία παρέχει προνόμια στην ανάπτυξη τεχνολογίας για την απόκτηση στρατιωτικού πλεονεκτήματος. Σε πολιτικό επίπεδο, οι προσπάθειες περιορισμού της χρήσης της στρατιωτικής τεχνητής νοημοσύνης διεθνώς μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως μέρος μιας στρατηγικής προπαγάνδας.

Η οικονομική ανάπτυξη είναι η δεύτερη στρατηγική ευκαιρία που αναφέρεται ρητά στο AIDP. Αναφέρεται ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα είναι η κινητήρια δύναμη πίσω ενός νέου βιομηχανικού μετασχηματισμού, ο οποίος θα εισάγει νέα κινητική ενέργεια στην οικονομική ανάπτυξη της Κίνας (AIDP, 2017). Η ανοικοδόμηση της οικονομικής δραστηριότητας στοχεύει σε όλους τους τομείς, με παραδείγματα όπως η μεταποίηση, η γεωργία, η εφοδιαστική και η χρηματοδότηση που προωθούνται στο AIDP.

Η ταχεία ανάπτυξη της Κίνας έχει συχνά αναφερθεί ως «οικονομικό θαύμα», λόγω της αλλαγής της χώρας από την μια οικονομία με αργή ανάπτυξη στην ανάπτυξη υψηλών ρυθμών για σχεδόν τρεις δεκαετίες (Naughton & Tsai, 2015). Αφενός ένα μεγάλο εργατικό δυναμικό, σε συνδυασμό με έναν μικρό εξαρτημένο πληθυσμό, ενίσχυσε τα υψηλά επίπεδα αποταμίευσης και τις βαριές επενδύσεις, και αφετέρου ορισμένες διαρθρωτικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης μιας συνειδητής μετατόπισης από μια κυρίως γεωργική σε μια μεταποιητική οικονομία και το άνοιγμα των αγορών, είναι κρίσιμοι παράγοντες (Cai & Lu, 2013). Αυτές οι τάσεις οδήγησαν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής της Κίνας στη συνειδητοποίηση ότι ένα εναλλακτικό μοντέλο ανάπτυξης είναι απαραίτητο για τη διατήρηση υψηλών ποσοστών ανάπτυξης. Αυτό το μοντέλο βασίζεται στη μετάβαση από τις βαριές επενδύσεις στη βιομηχανία στην ανάπτυξη που ενθαρρύνεται από μια καινοτόμο κοινωνία. Πρόσφατα, η επιστήμη και η τεχνολογία έχουν προταθεί ως κρίσιμα μέσα για την επίτευξη αυτού του τύπου καινοτόμου ανάπτυξης (Zhang, 2018). Αντιθέτως, η επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης πιθανόν να σπείρει τη δυσαρέσκεια στον πληθυσμό και να καθιστά λιγότερο ανεκτά τα εγγενή χαρακτηριστικά του κινεζικού πολιτικού συστήματος, όπως η διαφθορά (Pei, 2015).

Σε αυτό το πλαίσιο, μια έκθεση της PwC έδειξε ότι η Κίνα είναι η χώρα που έχει τα περισσότερα κέρδη από την τεχνητή νοημοσύνη, με αύξηση του ΑΕΠ έως και 26% έως το 2030 ("Sizing the Prize", 2017). Οι εκτιμήσεις υποδηλώνουν επίσης ότι η AI θα μπορούσε να διευκολύνει την αύξηση της απασχόλησης κατά 12% τις επόμενες δύο δεκαετίες ("Net Impact of AI on Jobs in China?", 2018). Λόγω αυτών των πιθανών πλεονεκτημάτων, ο Πρόεδρος Xi μίλησε για την κεντρική θέση της τεχνητής νοημοσύνης στη συνολική οικονομική ανάπτυξη της χώρας (Kania, 2018b).

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να είναι ένα δίκοπο μαχαίρι, καθώς τα οφέλη και οι βελτιώσεις που επιφέρει ενέχουν τον κίνδυνο διαταραχών της αγοράς εργασίας, μια ανησυχία που αναφέρεται ρητά στο AIDP. Παρόλο που η προαναφερθείσα έκθεση PwC προβλέπει ότι ο αυτοματισμός θα αυξήσει τον αριθμό των θέσεων εργασίας στην Κίνα, πιθανότατα η διαταραχή θα εξαπλωθεί άνισα. Ο αυτοματισμός θα επηρεάσει άμεσα τις θέσεις εργασίας χαμηλής και μεσαίας ειδίκευσης, ενώ δημιουργεί ευκαιρίες για τεχνικούς ρόλους υψηλότερης ειδίκευσης (Barton et al., 2017). Η Κίνα προσπάθησε να προσαρμοστεί σε τέτοιους κινδύνους που σχετίζονται με την τεχνητή νοημοσύνη, ιδίως με την αναθεώρηση της εκπαίδευσης που προωθείται από το «Εθνικό μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο εκπαιδευτικό σχέδιο μεταρρύθμισης και ανάπτυξης (2010-2020)». Αυτό το σχέδιο έχει ως στόχο την υποστήριξη του ειδικευμένου εργατικού δυναμικού που απαιτείται στην εποχή της πληροφορίας. Στο ίδιο πνεύμα, η Κίνα αντιμετωπίζει την έλλειψη δεξιοτήτων τεχνητής νοημοσύνης προσφέροντας ειδικά μαθήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Fang, 2019). Κατά συνέπεια, η Κίνα φαίνεται να προετοιμάζεται καλύτερα από άλλες χώρες μεσαίου εισοδήματος για να αντιμετωπίσει τις μακροπρόθεσμες προκλήσεις του αυτοματισμού.

Παρόλο που αυτές οι προσπάθειες θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, κάνουν ελάχιστα για να διευκολύνουν τις βραχυπρόθεσμες διαρθρωτικές αλλαγές. Οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι, έως το 2030, ο αυτοματισμός στη παραγωγή ενδέχεται να έχει εκτοπίσει το ένα πέμπτο όλων των θέσεων εργασίας στον κλάδο, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 100 εκατομμύρια εργαζόμενους. Αυτές οι αλλαγές είναι ήδη σε εξέλιξη, με ρομπότ που έχουν αντικαταστήσει έως και το 40% των εργαζομένων σε αρκετές εταιρείες στις επαρχίες της Κίνας Zhejiang, Jiangsu και Guangdong (Yang & Liu, 2018), ενώ μόνο στη νότια πόλη Ντονγκουάν οι αναφορές δείχνουν ότι 200.000 εργαζόμενοι έχουν αντικατασταθεί με ρομπότ. Όταν αυτό συνδυάζεται με τη χαμηλή διεθνή κατάταξη της Κίνας στα προγράμματα εργατικού δυναμικού για επαγγελματική κατάρτιση, μπορεί να προταθεί ότι η βραχυπρόθεσμη συνέπεια ενός μετασχηματισμού που σχετίζεται με την ΑΙ είναι πιθανό να προκαλέσει σημαντικές διαταραχές στο εργατικό δυναμικό, με πιθανό αποτέλεσμα να επιδεινώσει την αυξανόμενη ανισότητα της Κίνας (Barton et al., 2017).

Η κοινωνική διακυβέρνηση είναι ο τρίτος τομέας στον οποίο η τεχνητή νοημοσύνη προωθείται ως μια στρατηγική ευκαιρία για την Κίνα. Παράλληλα με μια οικονομική επιβράδυνση, η Κίνα αντιμετωπίζει αναδυόμενες κοινωνικές προκλήσεις, εμποδίζοντας την επιδίωξή της να γίνει μια «μέτρια ευημερούσα κοινωνία» (AIDP, 2017). Ένας γηράσκων

πληθυσμός και οι περιορισμοί στο περιβάλλον και σε άλλους πόρους αποτελούν σαφή παραδείγματα των κοινωνικών προβλημάτων που παρέχονται στο AIDP τα οποία αντιμετωπίζει η Κίνα. Έτσι, το AIDP σκιαγραφεί τον στόχο της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης σε μια ποικιλία δημόσιων υπηρεσιών για να καταστήσει τη διακυβέρνηση των κοινωνικών υπηρεσιών ακριβέστερη και, με αυτόν τον τρόπο, να μετριάσει αυτές τις προκλήσεις και να βελτιώσει τη ζωή των ανθρώπων.

Η Κίνα γνώρισε μερικές από τις πιο γρήγορες διαρθρωτικές αλλαγές οποιασδήποτε χώρας τα τελευταία 40 χρόνια, οι οποίες βοήθησαν στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά εισήγαγαν ορισμένα κοινωνικά ζητήματα. Μία από τις πιο επιτακτικές κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κίνα είναι η απουσία ενός καθιερωμένου συστήματος πρόνοιας (Wong, 2005). Στο πλαίσιο της προγραμματισμένης οικονομίας, οι εργαζόμενοι έλαβαν εγγυημένα οφέλη από την αρχή, όπως η ασφάλεια στην εργασία και τα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας, τα οποία παρασχέθηκαν μέσω τοπικών κρατικών επιχειρήσεων ή αγροτικών συλλογών (Selden & You, 1997). Στην πράξη, η Κίνα έχει αγωνιστεί να αναπτύξει προγράμματα συνταξιοδότησης και ασφάλισης υγείας, δημιουργώντας κενά στη κοινωνική ασφάλιση (Naughton, 2007).

Η σοβαρή περιβαλλοντική υποβάθμιση που σημειώθηκε κατά την ταχεία ανάπτυξη της Κίνας είναι ένα άλλο στοιχείο που προκαλεί ανησυχία. Για το μεγαλύτερο μέρος της αναπτυξιακής περιόδου της Κίνας, η εστίαση βρισκόταν στην οικονομική ανάπτυξη, με ελάχιστο ή καθόλου κίνητρο για την προστασία του περιβάλλοντος (Rozelle et al., 1997). Ως αποτέλεσμα, έχουν προκύψει σημαντικές, αρνητικές εξωτερικές συνέπειες και πολλές φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από τον άνθρωπο και έχουν αποδειχθεί επιζήμιες για την κοινωνία. Ένα από τα πιο αξιοσημείωτα είναι η πολύ κακή ποιότητα του αέρα, η οποία έχει συνδεθεί με αυξημένες πιθανότητες ασθένειας, ενώ αποτελεί την τέταρτη κύρια αιτία θανάτου στην Κίνα. Παράλληλα, το 40% των ποταμών της Κίνας μολύνεται από τη βιομηχανία, προκαλώντας 60.000 πρόωρους θανάτους ετησίως (Economy, 2013). Η περιβαλλοντική υποβάθμιση αυτού του μεγέθους βλάπτει την υγεία του πληθυσμού, μειώνει την ποιότητα ζωής και επιβαρύνει περαιτέρω τις υπάρχουσες υποδομές πρόνοιας.

Η διοίκηση της δικαιοσύνης είναι ένας άλλος τομέας όπου η κινεζική κυβέρνηση προχώρησε στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για τη βελτίωση της κοινωνικής διακυβέρνησης. Σύμφωνα με τον Xi Jinping, υπήρξε ένας ρητός στόχος για την επαγγελματικοποίηση του νομικού συστήματος, το οποίο πάσχει από έλλειψη διαφάνειας, ζητήματα τοπικού προστατευτισμού και παρεμβάσεις σε δικαστικές υποθέσεις από τοπικούς αξιωματούχους.

Έχουν εισαχθεί ποικίλες μεταρρυθμίσεις σε μια προσπάθεια περιορισμού αυτών των πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της ευθύνης για τη διαχείριση των τοπικών δικαστηρίων από τις τοπικές σε επαρχιακές κυβερνήσεις, η δημιουργία μιας βάσης δεδομένων όπου οι δικαστές μπορούν να αναφέρουν απόπειρες παρεμβάσεων από τοπικούς πολιτικούς και καταχώριση υποθέσεων, ένα σύστημα που καθιστά δυσκολότερο για τα δικαστήρια να απορρίψουν περίπλοκες ή αμφισβητούμενες υποθέσεις (Li, 2016).

Επιπλέον, αποφασίστηκε ότι οι αποφάσεις που έρχονται σε σύγκρουση με προηγούμενες παρόμοιες υποθέσεις πρέπει να ενεργοποιούν έναν μηχανισμό εποπτείας με περισσότερους ανώτερους δικαστές. Για να βοηθηθούν οι δικαστές με σκοπό να ελαχιστοποιήσουν τις ασυνέπειες, έχει καταβληθεί προσπάθεια να εισαχθούν τεχνολογίες AI που διευκολύνουν τη λήψη «παρόμοιων αποφάσεων σε παρόμοιες περιπτώσεις» (Yu & Du, 2019). Όσον αφορά την τεχνολογία, έχουν προκύψει δύο γενικοί τύποι συστημάτων, ο ένας από τους οποίους είναι ένα «σύστημα ώθησης παρόμοιων υποθέσεων», όπου το AI χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό κρίσεων από παρόμοιες υποθέσεις και για την παροχή κριτών σε δικαστές, ενώ ο δεύτερος τύπος χρησιμοποιεί τεχνικές τεχνητής νοημοσύνης για να παρέχει μια «αφύσικη προειδοποίηση κρίσης» που θα ανιχνεύσει εάν μια απόφαση διαφέρει από παρόμοιες περιπτώσεις. Εάν συμβεί μια ασυνεπής απόφαση, το σύστημα ειδοποιεί τους ανωτέρους του δικαστή, ζητώντας παρέμβαση. Παρά τις δυνατότητες που υποστηρίζει η AI για τη μείωση του φόρτου εργασίας των δικαστών όσο και της διαφθοράς, τα σχόλια από εκείνους που έχουν χρησιμοποιήσει τα συστήματα υποδηλώνουν ότι η τεχνολογία αυτή τη στιγμή είναι πολύ ασαφής.

Η κοινωνική διακυβέρνηση στην Κίνα δεν περιλαμβάνει μόνο υλικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, αλλά και τη συμπεριφορά των πολιτών.

Το AIDP υπογραμμίζει τις δυνατότητες της AI για κατανόηση της ομαδικής γνώσης και της ψυχολογίας. Περαιτέρω συγκεκριμένα παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο η Κίνα χρησιμοποιεί την τεχνητή νοημοσύνη στην κοινωνική διακυβέρνηση φαίνονται στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας και της αστυνόμευσης. Η Κίνα ήταν στην πρώτη γραμμή της ανάπτυξης έξυπνων πόλεων, με περίπου τις μισές από αυτές να βρίσκονται στην Κίνα. Η πλειονότητα των πόρων που έχουν διατεθεί για την ανάπτυξη αυτών των πόλεων έχουν επικεντρωθεί σε τεχνολογίες επιτήρησης, όπως η αναγνώριση προσώπου και το cloud computing με σκοπό την αστυνόμευση (Anderlini, 2019).

Αυτή η τεχνολογία δεν περιορίζεται στην αναγνώριση προσώπου, αλλά περιλαμβάνει επίσης εφαρμογές κινητών τηλεφώνων για την παρακολούθηση του τοπικού πληθυσμού των Ουιγούρων, οι οποίοι απεικονίζονται από την κυβέρνηση ως πιθανοί αντιφρονούντες ή τρομοκράτες. Επίσης είναι πιθανό ότι κάποια μορφή των συστημάτων κοινωνικής πίστωσης θα διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στο μέλλον της διακυβέρνησης με την δυνατότητα της τεχνητής νοημοσύνης της Κίνας. Για παράδειγμα, οι περισσότεροι πολίτες δημιουργούν μεγάλα αποτυπώματα δεδομένων καθώς σχεδόν όλες οι καθημερινές συναλλαγές σε πόλεις πραγματοποιούνται χωρίς μετρητά αλλά με εφαρμογές στα κινητά (Morris, 2019). Έτσι, οι πάροχοι διαδικτύου κάνουν εγγραφή σε πραγματικό όνομα, συνδέοντας όλη τη διαδικτυακή δραστηριότητα με το άτομο, επιτρέποντας στην κυβέρνηση να αναγνωρίσει και να έχει πρόσβαση στο ψηφιακό προφίλ όλων των πολιτών που χρησιμοποιούν τέτοιες υπηρεσίες μέσω κινητού και διαδικτύου (Sonnad, 2017).

Οι σημαντικοί και πιθανοί κίνδυνοι που σχετίζονται με την εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης για τη διακυβέρνηση προέρχονται από τη συνένωση των υλικών πτυχών της κοινωνικής διακυβέρνησης με την επιτήρηση και τον ηθικό έλεγχο. Τα άρθρα στα δυτικά μέσα ενημέρωσης τονίζουν συχνά τον προβληματικό χαρακτήρα του «συστήματος κοινωνικής πίστωσης», λόγω των αυταρχικών δεσμών αυτού του διεισδυτικού ελέγχου (Botsman, 2017), μια άποψη που υποστηρίζεται από παραδείγματα δυσaráεσκείας του κοινού. Αντίθετα, ορισμένοι σχολιαστές τόνισαν ότι, στο εσωτερικό, ένα εθνικό σύστημα κοινωνικής πίστωσης μπορεί να ληφθεί θετικά ως απάντηση στην αντίληψη της ηθικής παρακμής στην Κίνα και ταυτόχρονα ως επιθυμία να οικοδομηθεί μεγαλύτερη εμπιστοσύνη.

Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι παρά το σχετικό πλήθος των τρεχουσών εφαρμογών του Συστήματος Κοινωνικών Πιστώσεων, παραμένουν σημαντικοί ηθικοί κίνδυνοι και προκλήσεις σε σχέση με τα κριτήρια για τη συμπερίληψη σε μια μαύρη λίστα και τον αποκλεισμό που αυτό θα μπορούσε να προκαλέσει. Όσον αφορά τα προηγούμενα, οι εθνικές μαύρες λίστες αποτελούνται από εκείνους που έχουν παραβεί τους υφιστάμενους νόμους και κανονισμούς, με σαφή αιτιολογία για την ένταξη (Engelmann et al., 2019). Ωστόσο, τα νομικά έγγραφα στα οποία έχουν δημιουργηθεί αυτές οι λίστες συχνά δεν είναι καλά καθορισμένα και λειτουργούν σε ένα νομικό σύστημα που υπάγεται στο Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Ως αποτέλεσμα, η νομοθεσία, όπως αυτή που απαγορεύει τη διάδοση πληροφοριών που διαταράσσει σοβαρά την κοινωνική τάξη, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την τιμωρία των ατόμων λόγω πολιτικών ανεπιθύμητων ενεργειών, συμπεριλαμβανομένης της ελεύθερης έκφρασης (Arsène 2019).

Προς το παρόν, τα περισσότερα συστήματα κοινωνικής πίστωσης ελέγχονται από ξεχωριστές οντότητες και δεν συνδέονται μεταξύ τους, περιορίζοντας την υπερβολική τιμωρία και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Τέλος, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, ενώ τα συστήματα κοινωνικής πίστωσης εξακολουθούν να εξελίσσονται, τα κριτήρια ένταξης και ο πιθανός αποκλεισμός που προκαλούνται εγείρουν σοβαρά ηθικά ζητήματα.

Κίνα και Διάστημα

5.1. Διαστημικές Δραστηριότητες της Κίνας

Το 1993, το διαστημικό πρόγραμμα της Κίνας μεταρρυθμίστηκε με τη δημιουργία της Εθνικής Διαστημικής Διοίκησης της Κίνας (CNSA) και της China Science and Industry Aerospace Corporation (CASIC). Ενώ η CNSA ήταν υπεύθυνη για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη διαστημικών δραστηριοτήτων, η CASIC ήταν υπεύθυνη για την ανάπτυξη τεχνολογιών που σχετίζονται με το διάστημα. Υπό την καθοδήγηση του CNSA, ακολούθησαν αρκετά σημαντικά ορόσημα. Το 1999, η CNSA πραγματοποίησε την πρώτη εκτόξευση του διαστημικού σκάφους Shenzhou, μια τροποποιημένη έκδοση του ρωσικού διαστημικού σκάφους Soyuz που δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει το πλήρωμα διαστημικού προγράμματος της Κίνας. Το 2003, ξεκίνησε με επιτυχία η πρώτη αποστολή στην τροχιά της Γης (Shenzhou 5). Αυτή η αποστολή περιελάμβανε την αποστολή ενός αστροναύτη σε τροχιά στις 13 Οκτωβρίου. Μετά από 21 ώρες σε τροχιά γύρω από τη Γη, η κάψουλα του Γιανγκ επέστρεψε στη βάση της (Pollpeter et al., 2017).

Την ίδια χρονιά, η CNSA εγκαινίασε το Κινεζικό Πρόγραμμα Εξερεύνησης της Σελήνης, το πρόγραμμα Chang'e, που πήρε το όνομά του από τη θεά της Κινεζικής Σελήνης, το οποίο οραματίστηκε να στείλει μια σειρά από ρομποτικές αποστολές στη Σελήνη για την προετοιμασία μιας ενδεχόμενης αποστολής. Εγγενές σε αυτό το πρόγραμμα ήταν η ανάπτυξη βαρέων οχημάτων εκτόξευσης όπως το Long March 3B και 3C. Αυτοί οι πύραυλοι έστειλαν τις τρεις πρώτες αποστολές στο κινεζικό σεληνιακό πρόγραμμα στη Σελήνη, με την αποστολή Chang'e 1 να ξεκινά το 2007, το Chang'e 2 το 2010 και το Chang'e 3 το 2013. Στο πλαίσιο της Φάσης I του προγράμματος, οι αποστολές Chang'e 1 και Chang'e 2 αποτελούνταν από σεληνιακούς τροχιακούς τροχούς που είχαν επιφορτιστεί με τη συλλογή δεδομένων στην επιφάνεια της Σελήνης. Μετά τη χαρτογράφηση της επιφάνειας με μεγαλύτερη λεπτομέρεια, η δεύτερη αποστολή κατευθύνθηκε προς το Earth-Sun L2 Lagrangian Point προκειμένου να δοκιμάσει το δίκτυο τηλεμετρίας, παρακολούθησης και εντολών (TT&C) της Κίνας. Ακολούθησε η Φάση II, η οποία συνίστατο στην αποστολή τόσο ενός εκφορτωτή όσο και ενός αναβάτη για να εξερευνήσει την επιφάνεια. Αφού έφτασε στη σεληνιακή επιφάνεια στις 14 Δεκεμβρίου 2013, ο προσγειωτής Chang'e 3 ανέπτυξε τον πεζόδρομο Yutu (Jade Rabbit) για να εξερευνήσει τη βόρεια περιοχή του Mare Imbrium (Foo et al., 2015).

Το 2018, το Chang'e 4 στάλθηκε στην άκρη της Σελήνης, όπου ανέπτυξε το Rutu Yutu 2 για να εξερευνήσει τη λεκάνη του Νότιου Πόλου-Aitken. Πραγματοποίησε επίσης το πείραμα Lunar Micro Ecosystem (LME), με έναν μεταλλικό κύλινδρο που περιέχει σπόρους και αυγά εντόμων που έχουν σχεδιαστεί για να ελέγχουν τις επιπτώσεις της σεληνιακής βαρύτητας στα ζωντανά πλάσματα. Το πείραμα είχε αρχικά επιτυχία όταν μερικοί σπόροι βαμβακιού φύτρωσαν μέσα στον κύλινδρο. Δυστυχώς, ο κύλινδρος δεν ήταν εξοπλισμένος με σύστημα θέρμανσης και οι θερμοκρασίες τη νύχτα έπεσαν στους -52°C λίγο αργότερα, με αποτέλεσμα τα φυτά να παγώσουν (Harrison et al., 2019).

Εξετάστηκε επίσης η ικανότητα αναμετάδοσης επικοινωνιών από την άκρη της Σελήνης. Αυτό ολοκλήρωσε τη Φάση II του προγράμματος, το οποίο θα ακολουθήσει αποστολές δειγματοληπτικής επιστροφής και μια ενδεχόμενη αποστολή με πλήρωμα στη Σελήνη. Η αποστολή Chang'e 5-T1, μια πειραματική μη επανδρωμένη σεληνιακή αποστολή που σχεδιάστηκε για να δοκιμάσει τις ατμοσφαιρικές δυνατότητες επανεισόδου, ξεκίνησε στις 23 Οκτωβρίου 2014. Με βάση τα δεδομένα που αποκτήθηκαν από αυτήν την αποστολή, η αποστολή επιστροφής δείγματος Chang'e-5 αναμένεται να ξεκινήσει μέχρι το τέλος του 2020. Το 2016, η Κίνα πραγματοποίησε την πρώτη εκτόξευση του πυραύλου Long March 5, ένα όχημα εκτόξευσης δύο σταδίων που θα διαδραματίσει ζωτικό ρόλο στα μελλοντικά σχέδια της Κίνας στο διάστημα. Η Κίνα σημείωσε επίσης σημαντική πρόοδο στην ανάπτυξη διαστημικών σταθμών τα τελευταία χρόνια (Harrison et al., 2019).

Το 2011, ο σταθμός Tiangong-1 κυκλοφόρησε ως μέρος του προγράμματος με το ίδιο όνομα. Αυτό το πρωτότυπο σχεδιάστηκε για να δοκιμάσει την τεχνολογία και τα εξαρτήματα που τελικά θα εισέλθουν στην κατασκευή ενός μεγάλου διαστημικού σταθμού (Foo et al., 2015). Το 2016, ο διάδοχος του σταθμού (Tiangong-2) τέθηκε σε τροχιά. Με βάση τις επιτυχίες του πρώτου, αυτός ο σταθμός σχεδιάστηκε για να δοκιμάσει συστήματα και διαδικασίες για μεσοπρόθεσμη διαμονή στο χώρο και ανεφοδιασμό. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από αυτόν τον σταθμό θα χρησιμοποιηθούν επίσης στην κατασκευή της τρίτης και τελευταίας δόσης σε αυτό το πρόγραμμα - Tiangong-3 (Pollpeter et al., 2017).

Τον Απρίλιο του 2018, μετά από μήνες φημών για απώλεια ελέγχου, ο σταθμός Tiangong-1 διαλύθηκε πάνω από τον Ειρηνικό Ωκεανό και κάηκε στην ατμόσφαιρα της Γης. Τον Ιούλιο του 2019, ο Tiangong-2 διαλύθηκε επίσης και κάηκε ακριβώς όπως αναμενόταν. Το 2017, Κινέζοι αξιωματούχοι ανακοίνωσαν το σχέδιό τους για την ανάπτυξη ενός διαστημικού αεροπλάνου παρόμοιου με το αμερικανικό Πολεμικό Αεροσκάφος X-37B, το οποίο ισχυρίστηκαν ότι θα εκτοξεύσει έως το 2020. Το 2016, οι κινεζικές αρχές ενέκριναν την

πρώτη ανεξάρτητη αποστολή που έστειλε η χώρα τους στον Άρη. Τον Απρίλιο του 2020, η Κίνα ανακοίνωσε ότι το διαστημικό σκάφος του Άρη θα ονομάσκει Tianwen-1 ("Quest for Heavenly Truth"). Τον Ιούλιο του 2020, η Tianwen-1 ξεκίνησε και έγινε η πρώτη διαπλανητική αποστολή της Κίνας στο διάστημα. Από τον Σεπτέμβριο του 2020, η αποστολή φέρεται να είναι σε σταθερή κατάσταση και βρίσκεται στο δρόμο προς τον Άρη, όπου αναμένεται να φτάσει μέχρι τον Φεβρουάριο του 2021.

Από την ίδρυσή του στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και την αναμόρφωσή του στις αρχές της δεκαετίας του '90, το διαστημικό πρόγραμμα της Κίνας έχει κάνει μερικά πολύ εντυπωσιακά επιτεύγματα. Όμως, όπως και με άλλα διαστημικά προγράμματα, ορισμένες αποστολές ξεχωρίζουν ως ιδιαίτερης σημασίας. Αρχικά, η εκτόξευση του δορυφόρου Dong Fang Hong-I το 1970, ο οποίος έκανε ρεκόρ ως ο βαρύτερος δορυφόρος που εκτοξεύτηκε στο διάστημα. Στην πραγματικότητα, η μάζα αυτού του δορυφόρου ήταν περισσότερο από τη συνδυασμένη μάζα των πρώτων δορυφόρων που ήταν σε τροχιά γύρω από τις προηγούμενες τέσσερις χώρες (Σοβιετική Ένωση, Ηνωμένες Πολιτείες, Ηνωμένο Βασίλειο και Καναδάς). Η έναρξη του ανακτήσιμου δορυφόρου FSW-0 No.1 ήταν επίσης ένα σημαντικό ορόσημο για το κινεζικό διαστημικό πρόγραμμα. Με αυτόν τον δορυφόρο, η Κίνα έγινε η τρίτη χώρα στον κόσμο που επέδειξε τεχνογνωσία στην τεχνολογία δορυφορικών επιστροφών. Η αποστολή δοκίμασε επίσης τεχνολογία και διεργασίες (όπως θερμικές ασπίδες και ατμοσφαιρική επανεισδοχή) που είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη ενός πληρώματος διαστημικού σκάφους (Foo et al., 2015).

Η τοποθέτηση σε λειτουργία του σκάφους παρακολούθησης Yuanwang-1 έκανε επίσης την Κίνα την τέταρτη χώρα στον κόσμο που έχει ένα διαστημικό πλοίο έρευνας για τον ωκεανό που μπορεί να παρακολουθεί βαλλιστικούς πυραύλους, δορυφόρους και διαστημόπλοια. Με την έναρξη του Shenzhou-5 το 2003, η Κίνα έγινε η τρίτη χώρα (μετά τις ΗΠΑ και την πρώην Σοβιετική Ένωση) που στέλνει με επιτυχία άνθρωπο στο διάστημα. Ακολούθησαν οι αποστολές Shenzhou 6 και Shenzhou 7, οι οποίες κατάφεραν να στείλουν ομάδες των δύο και τριών στο διάστημα το 2005 και το 2008. (Pollpeter et al., 2017).

Ξεκινώντας το 2011, η Κίνα άρχισε να κατασκευάζει σφαιρικό ραδιο τηλεσκόπιο Aperture Spherical (FAST), το οποίο ολοκλήρωσε το 2016. Με διάμετρο 500 m, το FAST είναι το μεγαλύτερο ραδιο τηλεσκόπιο με πλήρες άνοιγμα, αντικαθιστώντας το Παρατηρητήριο Arecibo (305 m). Επίσης γνωστό ως Tianyan ("Sky Eye" ή "The Eye of Heaven" στα κινέζικα), το έργο αυτό χρηματοδοτείται από την Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων (NDRC) και χρησιμοποιείται από τα Εθνικά Αστρονομικά Παρατηρητήρια

της Κινεζικής Ακαδημίας Επιστημών (NAOC). Το τηλεσκόπιο πραγματοποίησε την πρώτη του ανακάλυψη πάλσαρ τον Αύγουστο του 2017, εντοπίζοντας δύο νέα πάλσαρ (PSR J1859-01 και PSR J1931-02) που βρίσκονται 16.000 και 4.100 έτη φωτός μακριά, αντίστοιχα. Από τον Σεπτέμβριο του 2018, το τηλεσκόπιο ανακάλυψε συνολικά 44 νέα πάλσαρ. Το 2016, πραγματοποιήθηκε η αποστολή Shenzhou 11, την οποία αποτελούσαν ένα πλήρωμα τριών ατόμων που πραγματοποίησε στάση στο διαστημικό σταθμό Tiangong-2 και πέρασε συνολικά 30 ημέρες εκεί. Το πρόγραμμα Chang'e υπήρξε επίσης ένα πολύ σημαντικό βήμα για την Κίνα, με πολλές αποστολές να πραγματοποιούν ιστορικά επιτεύγματα. Με την εκτόξευση του Chang'e 1 το 2007, η Κίνα έγινε το πέμπτο έθνος που πέταξε με επιτυχία τη Σελήνη και χαρτογράφησε την επιφάνειά της (Harrison et al., 2019).

Το διαστημικό σκάφος Chang'e 2 ήταν επίσης το πρώτο που ταξίδεψε στο σημείο L2 Lagrange απευθείας από μια σεληνιακή τροχιά, ή από ένα σημείο Sun-Earth Lagrange σε έναν αστεροειδή (πραγματοποιήθηκε το 2011 και το 2012, αντίστοιχα). Η αποστολή Chang'e 4 είναι η πιο σημαντική, καθόσον, είναι η πρώτη αποστολή στην ιστορία που πέτυχε να προσγειωθεί στην άκρη της Σελήνης. Επίσης ιδιαίτερα σημαντική είναι η εξερεύνηση της λεκάνης του Νότιου Πόλου-Aitken στη Σελήνη λόγω του αριθμού των διαστημικών σταθμών που σκοπεύουν να κατασκευάσουν τα πληρώματα στα επόμενα χρόνια. Το Lunar Micro Ecosystem (LME) είναι επίσης το πρώτο πείραμα που ελέγχει τις επιπτώσεις της σεληνιακής βαρύτητας στα ζωντανά πλάσματα.

Το έτος 2020 σημειώθηκαν δύο σημαντικές εξελίξεις στο κινεζικό διαστημικό πρόγραμμα. Τον Ιούλιο του 2020, ξεκίνησε η πρώτη διαπλανητική αποστολή της Κίνας (Tianwen-1) για τον Άρη. Τον Σεπτέμβριο, το πρώτο επαναχρησιμοποιήσιμο διαστημικό αεροπλάνο της Κίνας ξεκίνησε και πέρασε δύο ημέρες στο διάστημα. Σε συνδυασμό με τη δημιουργία ενός πλήρους διαστημικού προγράμματος, μιας νέας οικογένειας συστημάτων βαριάς εκτόξευσης, του σεληνιακού προγράμματος εξερεύνησης και της επιτυχούς ανάπτυξης δύο διαστημικών σταθμών, αυτά τα τελευταία επιτεύγματα δείχνουν πόσο ωριμάζει το διαστημικό πρόγραμμα της Κίνας τις τελευταίες δεκαετίες (Pollpeter et al., 2017).

Σήμερα, η Κίνα θεωρείται η τρίτη μεγαλύτερη δύναμη στο διάστημα (πίσω από τη Ρωσία και τις Ηνωμένες Πολιτείες). Και τα επόμενα χρόνια, το CNSA έχει πολλά φιλόδοξα σχέδια, τα οποία ελπίζουν ότι θα τους μετατρέψουν σε κορυφαία διαστημική υπερδύναμη. Επί του παρόντος η Κίνα προετοιμάζεται να ολοκληρώσει τη Φάση III του προγράμματος Chang'e, το οποίο θα τελειώσει με το Chang'e 5 και θα διεξάγει την πρώτη αποστολή δείγματος-επιστροφής της χώρας από τη Σελήνη. Η τέταρτη φάση (προγραμματίζεται για το 2023-

2027), θα αποτελείται από περισσότερη έρευνα που διεξάγεται στη λεκάνη του νότιου πόλου Aitken και την κατασκευή ερευνητικού φυλακίου. Για αυτήν τη φάση, η Κίνα θα στείλει τριμελές πλήρωμα καθώς και όχημα rover για να διερευνήσει την τοπογραφία της λεκάνης, τους πόρους και να λάβει δείγματα για ανάλυση. Επιπλέον, το CNSA σκοπεύει να εφαρμόσει τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τους δύο πρώτους σταθμούς τους στη δημιουργία ενός μεγάλου διαστημικού σταθμού (από το 2022). Αυτός ο σταθμός θα είναι ο τρίτος αρθρωτός διαστημικός σταθμός που θα κατασκευαστεί στη τροχιά της Γης, μετά τον Mir (1986-2001) και τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό (1998-σήμερα). Το 2016, κατά τη διάρκεια των κοινοβουλευτικών συνόδων της, η κινεζική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα εφαρμόσει ένα πρόγραμμα διαστημικού τηλεσκοπίου. Ο απώτερος στόχος είναι να αναπτυχθεί ένα παρατηρητήριο που θα βρίσκεται σε τροχιά με τον διαστημικό σταθμό Tiangong-3 και θα εξυπηρετείται από ρομπότ (Harrison et al., 2019).

Η Κίνα έχει στείλει με επιτυχία 13 δορυφόρους σε τροχιά από το Κέντρο Δορυφορικών Εκτοξεύσεων Taiyuan στην επαρχία Shanxi της βόρειας Κίνας συμπεριλαμβανομένου του πρώτου δοκιμαστικού δορυφόρου έκτης γενιάς (6G) στον κόσμο. Οι δορυφόροι εκτοξεύτηκαν πάνω σε έναν πύραυλο Long March-6 και περιλαμβάνουν 10 εμπορικούς δορυφόρους τηλεανίχνευσης που κατασκευάστηκαν από την Αργεντινή εταιρεία Satellogic , γεγονός το οποίο σηματοδοτεί την πρώτη φορά που η νέα γενιά πυραύλων μεταφορέων της Κίνας έχει πάρει ξένους δορυφόρους στο διάστημα. Οι 10 δορυφόροι χρησιμοποιούνται για την παροχή εμπορικών υπηρεσιών τηλεανίχνευσης με τα πολυφασματικά και υπερφασματικά φορτία τους. Επίσης, στον πύραυλο υπάρχουν τρεις δορυφόροι που αναπτύχθηκαν από κινεζικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας και ερευνητικά ινστιτούτα για παρατήρηση τηλεανίχνευσης και διάφορα άλλα επιστημονικά πειράματα. Ένας από τους τρεις είναι ένας δοκιμαστικός δορυφόρος 6G βάρους 70 κιλών ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί για την εξακρίβωση της απόδοσης της τεχνολογίας 6G στο διάστημα. Η τεχνολογία αυτή αναμένεται να είναι πάνω από 100 φορές γρηγορότερη από το 5G, επιτρέποντας τη μετάδοση συχνοτήτων χωρίς απώλειες στο διάστημα για την επίτευξη της επικοινωνίας σε μεγάλες αποστάσεις. Η έναρξη του δοκιμαστικού δορυφόρου 6G σηματοδοτεί μια σημαντική ανακάλυψη στην εξερεύνηση των τεχνολογιών διαστημικής επικοινωνίας στο χώρο της Κίνας, δήλωσε ο Xu Yangsheng, ακαδημαϊκός της Κινεζικής Ακαδημίας Μηχανικής. Ο δορυφόρος θα χρησιμοποιηθεί για την έξυπνη κατασκευή πόλεων, την πρόληψη και τον μετριασμό καταστροφών, τον σχεδιασμό γης, την προστασία του περιβάλλοντος και την παρακολούθηση σημαντικών κατασκευών υποδομής (Shanshan, 2020).

5.2. Ανάπτυξη Κινεζικής Διαστημικής Βιομηχανίας

Η διαστημική βιομηχανία της Κίνας, με την δυναμική που αναπτύσσει, πλέον αντιπροσωπεύει ένα σύμβολο των κινεζικών διαδικασιών που αφορούν την δημιουργία γνώσης και τη καινοτομία των νέων προϊόντων σε βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας (Nolan and Zhang, 2003; Medeiros, 2005; Logan, 2007). Ακολουθώντας τα βήματα των δυτικών ανταγωνιστών τους, η κινεζική διαστημική βιομηχανία έκανε ένα κβαντικό άλμα από την ανάπτυξη των στενά καθορισμένων βαλλιστικών πυραύλων στο διαστημικό ελλιμενισμό, καθώς επίσης και ένα μείγμα ευρείας τεχνολογίας διπλής χρήσης. Ωστόσο, η κινεζική διαστημική βιομηχανία βασίζεται σε μια ξεχωριστή διοικητική κληρονομιά και διαδικασίες που αντικατοπτρίζουν τον αντίκτυπο των ιστορικών γεγονότων, των συνολικών αποφάσεων και των μοναδικών δράσεων των ανώτερων κλιμάκων της χώρας (David, 1985; Grant, 1996; Sydow et al., 2009; Vergne και Durand, 2011). Αυτές οι ιστορικά καθορισμένες αποφάσεις και δράσεις, παρατηρούμε πως έχουν αποτρέψει και εμποδίζουν τη βιομηχανία να αποκτήσει πρόσβαση σε νέες ιδέες και να περιορίσει μια ενδεχόμενη γκάμα επιλογών καινοτομίας (Djelic and Quack, 2007; Von Foerster, 2009; Vergne and Durand, 2011; Koch, 2011).

Ωστόσο, γνωρίζουμε πολύ λίγα για το πώς λειτουργεί η δυναμική της κινεζικής διαστημικής βιομηχανίας, η οποία αποτελείται από ένα σύμπλεγμα κρατικών επιχειρήσεων, επιχειρηματικών εταιρών, εξειδικευμένων προμηθευτών, παρόχων υπηρεσιών και συνδεδεμένων ιδρυμάτων (Foo et al., 2015; Medeiros, 2005). Συγκεκριμένα, έχουμε μια πολύ περιορισμένη κατανόηση ως προς το πώς η «νεογέννητη» κινεζική διαστημική βιομηχανία κατάφερε να αναπτύξει τις δυνατότητες αυτές, που μακροπρόθεσμα της επέτρεψαν να προχωρήσει και να μεταβεί από έναν μιμητή σε έναν καινοτόμο, δεδομένου ότι άλλοι πιθανοί ανταγωνιστές, που ωστόσο δεν προχώρησαν τόσο πολύ, πιθανότατα δεν έχουν την ίδια πρόσβαση στην πολλά υποσχόμενη γνώση και στην τεχνολογία σε αυτόν τον πολύπλοκο και περίπλοκο κλάδο (Nelson and Winter, 1982; Trebat και De Medeiros, 2014).

Καθώς η κινεζική διαστημική βιομηχανία αποκτά ανάστημα και νομιμότητα, οι πρακτικές και οι μηχανισμοί αναζήτησης που χρησιμοποιεί για να εντοπίσουν τις γνώσεις που σχετίζονται με την καινοτομία και την ανάπτυξη νέων διαστημικών προϊόντων που ικανοποιούν την αυξανόμενη ζήτηση σχετικά με την απόδοση, την ικανότητα και την αξιοπιστία, έχουν υποβληθεί σε έντονο έλεγχο (Trebat και De Medeiros, 2014; Gao et al., 2015). Ένα πολύ μεγάλο μέρος της σχετικής βιβλιογραφίας, υποδηλώνει ότι η κινεζική διαστημική βιομηχανία ευδοκίμει σε μια προσέγγιση δημιουργίας γνώσης στην οποία οι τεχνολογίες ξένων ανταγωνιστών είναι αντίστροφης μηχανικής, μιμούνται ή αντιγράφονται

ρητά (Cheung, 2011; Heymann, 1975; Hu et al., 2008; Pollpeter, 2011). Αυτή η στρατηγική, σύμφωνα με τους Leloglu και Kocaoglan (2008), μειώνει τις αβεβαιότητες και τους κινδύνους που σχετίζονται με τις διαδοχικές φάσεις της δημιουργίας ιδεών, του σχεδιασμού, της μηχανικής, της ανάπτυξης πρωτοτύπων και των δοκιμών.

Κατά συνέπεια, οι μελετητές της συγκεκριμένης καινοτομίας έχουν ενδιαφερθεί ιδιαίτερα να κατανοήσουν πώς η βιομηχανία μέσω της μιμητικής στρατηγικής, αξιοποιεί μακρινές γνώσεις με ερευνητικούς και εκμεταλλευτικούς τρόπους (Savina et al., 2017), για να ανταγωνιστεί με επιτυχία σε αυτήν την τεχνολογικά περίπλοκη βιομηχανία (Brockhoff and Guan, 1996; Leloglu και Kocaoglan, 2008).

Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ο μετασχηματισμός της Κίνας σε έναν δυναμικό καινοτόμο στη διαστημική βιομηχανία. Με αυτήν την οπτική, οι γνώσεις γίνονται ένας μεταθεωρητικός φακός για να διερευνηθούν οι δεσμοί μεταξύ της μίμησης και της καινοτομίας, καθώς επίσης και το πώς οι διαλογικές διαδικασίες και οι δομές της στρατηγικής της Κίνας, για τη δημιουργία γνώσεων, συνέβαλαν στην ενίσχυση των τεχνολογικών δυνατοτήτων και της καινοτομίας της Κίνας. Φαίνεται πως οι διαφορετικές διαδικασίες της δημιουργίας γνώσης μέσω προφορικών, γραπτών και χειρόγραφων κειμένων υπόκεινται στην απόκτηση, την απορρόφηση και τη μεταφορά γνώσης που οδηγούν στην καινοτομία του κινεζικού διαστημικού προϊόντος. Με άλλα λόγια, οι διαδικασίες από τη μίμηση έως την καινοτομία περιλαμβάνουν δομημένα σύνολα παραγωγής εσωτερικής γνώσης για εξειδίκευση στην παραγωγή διαστημικών προϊόντων, γεγονός που καθιστά τον αντίπαλο που υστερεί σε πληροφορία και γνώση, έναν ζωντανό ανταγωνιστή στο πλαίσιο της υψηλής πολυπλοκότητας και της αβεβαιότητας.

5.3. Τρέχουσες Δυνατότητες

Το Τμήμα Διαστημικών Συστημάτων PLASSF δημιουργήθηκε μέσω της συγχώνευσης του πρώην “Γενικού Τμήματος Εξοπλισμού (General Armaments Department - GAD)”, του “Γενικού ελέγχου εκτόξευσης και παρακολούθησης της Κίνας (China Launch and Tracking Control General - CLTC)” και διαστημικών οργανισμών που προηγουμένως ήταν υπό το Τμήμα Γενικού Επιτελείου (General Staff Department - GSD), το Τμήμα Επιχειρήσεων και το Τμήμα Πληροφοριών GSD. Το Τμήμα Διαστημικών Συστημάτων εποπτεύει τουλάχιστον έξι σώματα ή σώματα αναπληρωτών ηγετικού βαθμού που είναι υπεύθυνα για την εκτόξευση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του διαστήματος. Το PLASSF παρακολουθεί και ελέγχει διαστημικά περιουσιακά στοιχεία μέσω του Xian Satellite Control Center (Base

26) και του Διαστημικού Κέντρου Διοίκησης και Ελέγχου του Πεκίνου στα βόρεια προάστια του Πεκίνου, το οποίο ενσωματώνει δεδομένα διαστημικής παρακολούθησης από επίγειες και θαλάσσιες μονάδες. Τρία βασικά σώματα διαστημικής εκτόξευσης είναι οι Jiuquan (Base 20, γνωστή ως Shuangchengzi), Taiyuan (Base 25, γνωστή ως Wuzhai) και Xichang (Base 27). Η βάση 27 πιθανότατα επιβλέπει το συγκρότημα εκτόξευσης στο νησί Hainan. Αυτά τα διαστημικά κέντρα εκτόξευσης υποστηρίζουν επίσης δοκιμές βαλλιστικών πυραύλων και κινητικών διαστημικών αναχαιτήσεων. Στο Πεκίνο και στο Γουχάν έχουν σχηματιστεί νέες μονάδες, πιθανώς αναπληρωτές ηγέτες, οι οποίες είναι σχετικές με διαστημικές εφαρμογές. Οι νεοσύστατες μονάδες σε επίπεδο σώματος PLASSF προτείνουν πιθανή άμεση επιχειρησιακή υποστήριξη στους ηγέτες της TC σε μια έκτακτη ανάγκη.

Άλλες βασικές δομές είναι υπεύθυνες για την επίγνωση της κατάστασης στο διάστημα. Το Xian Satellite Tracking and Control Center (Base 26) είναι ένας οργανισμός κορυφαίου επιπέδου ο οποίος είναι υπεύθυνος για την επίγεια παρακολούθηση του διαστήματος, για τηλεμετρία και για έλεγχο. Αν και δεν έχει επιβεβαιωθεί, η Βάση 26 μπορεί να επιβλέπει το Κέντρο Διοίκησης και Ελέγχου Διαστημικής Πτήσης του Πεκίνου και τις υφιστάμενες οντότητες του. Το China Satellite Maritime Tracking and Control Department (Base 23, Jiangyin) είναι επίσης ένας οργανισμός κορυφαίου επιπέδου που είναι υπεύθυνος για τη δορυφορική παρακολούθηση, τον έλεγχο και την εκκίνηση οχημάτων στο Hainan.

Τα τμήματα πρώτου επιπέδου του PLASSF είναι υπεύθυνα για τη διαρθρωτική ολοκλήρωση των λειτουργιών διαστήματος και δικτύου. Το Τμήμα Διαστημικών Συστημάτων PLASSF φαίνεται υπεύθυνο για τις λειτουργίες διαστημικής εκτόξευσης, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του διαστήματος καθώς και τις εφαρμοσμένες διαστημικές λειτουργίες. Οι ηγέτες του Τμήματος Διαστημικών Συστημάτων υποστηρίζονται από το προσωπικό της έδρας, και συγκεκριμένα από το Τμήμα Προσωπικού, το Τμήμα Πολιτικής Εργασίας, το Τμήμα Logistics και το Τμήμα Εξοπλισμού. Οι ανώτεροι ηγέτες του PLASSF είναι υπεύθυνοι για στρατιωτικές διαστημικές επιχειρήσεις. Ο διοικητής και ο πολιτικός επιμελητής του PLASSF έχουν εκτεταμένη εμπειρία σε επιχειρήσεις και σε ηγετικές θέσεις της TC. Το PLASSF είναι ίσο σε βαθμό με τον στρατό PLA, το Navy Navy, το PLAAF, το PLA Rocket Force και τα πέντε TC. Τέλος, τα τμήματα πρώτου επιπέδου του PLASSF, δηλαδή το Προσωπικό, την Πολιτική Εργασία, τα Logistics, τα Διαστημικά Συστήματα και τα Συστήματα Δικτύου, και η Επιτροπή Πειθαρχικής Επιθεώρησης (Discipline Inspection Commission) είναι υπεύθυνα για τη διαρθρωτική ολοκλήρωση των λειτουργιών διαστήματος και δικτύων.

Οι λειτουργίες διαστημικής εκτόξευσης PLASSF πραγματοποιούνται από τέσσερα συγκροτήματα εκτόξευσης καθένα από τα οποία διευθύνεται από έναν αξιωματικό ή ένα αναπληρωτή αξιωματικού. Το Jiuquan Satellite Launch Center (PLASSF Base 20) υποστηρίζει τις εκτοξεύσεις LM-2C, LM-2D και LM-4 στο LEO, καθώς και πλήρεις διαστημικές αποστολές στο LM-2F. Η βάση 20 είναι επίσης βασική διευκόλυνση για βαλλιστικούς πυραύλους μικρού βεληνεκούς για επίθεση στο έδαφος όπως και για δοκιμές διαστημικής αναχαίτισης. Οι δευτερεύουσες μονάδες είναι υπεύθυνες για τις λειτουργίες εκτόξευσης στο διάστημα, την παρακολούθηση εκτόξευσης, τη δοκιμή πυραύλων, τη διαχείριση της περιοχής κρούσης, τη μεταφορά, τη φόρτωση προωθητικών και για τις επικοινωνίες.

Το Taiyuan Satellite Launch Center (PLASSF Base 25), που εδρεύει στην κομητεία Kelan της Shanxi, λειτουργεί ως η κύρια πλατφόρμα της Κίνας για δορυφορική εκτόξευση σε ηλιοσύγχρονη τροχιά (sun-synchronous orbit - SSO), καθώς και για δοκιμές βαλλιστικών πυραύλων μεσαίας εμβέλειας. Όπως η βάση 20, οι δευτερεύουσες μονάδες είναι υπεύθυνες για τις λειτουργίες εκτόξευσης στο διάστημα, για δοκιμές πυραύλων, για τη φόρτωση προωθητικών, για τη παρακολούθηση της εκτόξευσης καθώς και για τις επικοινωνίες.

Το Xichang Satellite Launch Center (PLASSF Base 27) είναι η κύρια πλατφόρμα της Κίνας για την εκτόξευση δορυφόρων επικοινωνίας και καιρού στο GEO. Ο Xichang φέρεται να έχει την ικανότητα εκτόξευσης μεταξύ οκτώ και δέκα δορυφόρων ετησίως. Η βάση 27 ήταν το σημείο εκτόξευσης της δοκιμής KKV του PLA τον Ιανουάριο του 2007 ενάντια σε έναν παλιό κινεζικό καιρικό δορυφόρο (Covault, 2007). Παρόλο που δεν έχει επιβεβαιωθεί, η βάση 27 μπορεί να επιβλέπει τις λειτουργίες εκτόξευσης από το κέντρο εκτόξευσης διαστημικών σκαφών Wenchang στο νησί Hainan. Το συγκρότημα Wenchang είναι υπεύθυνο για τις λειτουργίες εκτόξευσης LM-5 και LM-7 για την υποστήριξη του διαστημικού προγράμματος της Κίνας. Τα οχήματα εκτόξευσης μεταφέρονται στο Hainan μέσω πλοίου από εγκαταστάσεις συναρμολόγησης στο Tianjin. Οι αρχικές εκτοξεύσεις των LM-5 και LM-7 πραγματοποιήθηκαν το 2016 και το 2017. Είναι πιθανό, επίσης, ότι το βαρύ όχημα LM-9, που έχει προγραμματιστεί να λειτουργήσει πριν από το 2030, μπορεί επίσης να ξεκινήσει από το Hainan.

Η υποδομή διαστημικής εκτόξευσης PLASSF βελτίωσε την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά της με την πάροδο του χρόνου. Το DOD υποδεικνύει ότι η Κίνα σημείωσε τη μεγαλύτερη διαστημική εκτόξευση στο διάστημα το 2018, εκτοξεύοντας με

επιτυχία 38 από τα 39 οχήματα διαστημικής εκτόξευσης και σε τροχιά περίπου 100 διαστημόπλοιων, ενώ το 2019 η Κίνα πραγματοποίησε με επιτυχία 32 από 34 εκτοξεύσεις.

Καθώς επεκτείνεται η παρουσία της Κίνας στο διάστημα, εκτείνεται και η “γνώση της κατάστασης στο διάστημα (space situational awareness - SSA)”. Το PLASSF διαχειρίζεται μια καθιερωμένη υποδομή SSA, το οποίο συνεπάγεται γνώση σχεδόν σε πραγματικό χρόνο για την τοποθεσία ενός οχήματος διαστημικής πτήσης, τη δυνατότητα παρακολούθησης και πρόβλεψης της μελλοντικής θέσης ενός διαστημικού οχήματος πτήσης και τη καταλογογράφηση όλων των διαστημικών αντικειμένων. Το SSA κατανοεί επίσης την πρόθεση ενός πιθανού αντιπάλου ενάντια στο δικό τους διαστημικό σκάφος. Το σύστημα SSA της Κίνας επεκτείνεται σταδιακά ως προς το πεδίο εφαρμογής και την πολυπλοκότητά του για να καλύψει τη δική του αυξανόμενη παρουσία στο διάστημα και για να αντιμετωπίσει τις αντιληπτές προκλήσεις από άλλα έθνη που ταξιδεύουν στο διάστημα.

Το δίκτυο SSA του PLASSF είναι πιθανότατα σε θέση να αναζητά, να παρακολουθεί και να χαρακτηρίζει δορυφόρους σε όλες τις γήινες τροχιές, υποστηρίζοντας τόσο διαστημικές λειτουργίες όσο και συστήματα counterspace. Το σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου του διαστήματος PLASSF αποτελείται από ένα κέντρο παρακολούθησης στο Xian, από σταθερές χερσαίες τοποθεσίες, από τουλάχιστον ένα κινητό σύστημα, και από έως και επτά πλοία παρακολούθησης Yuanwang ικανά να λειτουργούν σε ολόκληρο τον Ειρηνικό, τον Ατλαντικό και τον Ινδικό ωκεανό. Με έδρα στην πόλη Weinan της Shaanxi, το Xian Satellite Tracking and Control Center (PLASSF Base 26) είναι ένα σώμα κορυφαίου επιπέδου το οποίο είναι υπεύθυνο για την επίγεια παρακολούθηση του διαστήματος, την τηλεμετρία και τον έλεγχο. Η βάση 26 πιθανότατα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση και τον εντοπισμό συντριμμίων και άλλων αντικειμένων στο διάστημα. Αν και δεν έχει επιβεβαιωθεί, η Βάση 26 μπορεί να επιβλέπει το Κέντρο Ελέγχου Διαστημικής Πτήσης του Πεκίνου και τις υφιστάμενες οντότητες του. Το σύστημα επιτήρησης του διαστήματος Base 26 ενδέχεται να συγχωνεύσει δεδομένα από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένου του Διαστημικού Στόχου της Ακαδημίας Επιστημών της Κίνας και του Κέντρου Παρακολούθησης και Έρευνας για τα συντρίμια στο Ναντζίνγκ. Πληροφορίες παθητικής παρακολούθησης μέσω δορυφόρου μπορεί να παρέχονται από το Τμήμα Συστημάτων Δικτύου PLASSF, ενώ η κοινότητα R&D της Κίνας διερευνά επίσης επιλογές για πλατφόρμες SSA που βασίζονται στο διάστημα. Η βάση 26 επιβλέπει όχι μόνο τις εγκαταστάσεις εντοπισμού διαστήματος στη βορειοανατολική Κίνα αλλά και έναν σταθμό παρακολούθησης και ελέγχου στο νησί Duncan στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας.

To China Satellite Maritime Tracking and Control Department (Base 23, Jiangyin) είναι ένας σώμα ηγετικού βαθμού που είναι υπεύθυνος για τη δορυφορική παρακολούθηση, τον έλεγχο και την έναρξη μεταφοράς οχημάτων στο Hainan. Το 2019 λειτουργούσαν επτά πλοία Yuanwang. Τέλος, όσον αφορά το Κέντρο Διαστημικής Διοίκησης και Ελέγχου του Πεκίνου, κατά τη διάρκεια της ειρήνης, το PLASSF πιθανότατα διηύθυνε διαστημικές επιχειρήσεις από το Διαστημικό Κέντρο Διοίκησης και Ελέγχου του Πεκίνου το οποίο ιδρύθηκε το 1996, με έναν προϊστάμενο αναπληρωτή του προσωπικού PLASSF να λειτουργεί ως αξιωματικός παρακολούθησης, ενώ βρίσκεται στην οδό Beiqing στα βόρεια προάστια του Πεκίνου, μια εγκατάσταση που φιλοξενεί ανώτερους CMC, PLASSF και πολιτικούς ηγέτες κατά τη διάρκεια σημαντικών εκδηλώσεων.

5.3.1. Οδηγοί Υφιστάμενων Διαστημικών Δυνατοτήτων

Τα επίσημα έγγραφα της κινεζικής κυβέρνησης και οι δηλώσεις πολιτικής δείχνουν ότι το Κ.Κ.Κ. θεωρεί το διάστημα ως έναν τομέα στρατηγικού ανταγωνισμού, ενώ ταυτόχρονα θεωρεί ότι βρίσκεται σε διαστημικό αγώνα με τις Ηνωμένες Πολιτείες, έναν αγώνα τον οποίο σκοπεύει να κερδίσει (PRC State Council Information Office, 2019; Ministry of Science and Technology, 2017). Για το σκοπό αυτό, το Κ.Κ.Κ. επενδύει σε μεγάλο βαθμό σε ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων που θα επεκτείνουν τις διαστημικές του δυνατότητες και θα προωθήσουν τους σχετικούς πολιτικούς, οικονομικούς, επιστημονικούς, τεχνολογικούς και στρατιωτικούς στόχους του.

Καθώς η Κίνα έχει γίνει διαστημική δύναμη, έχει αναπτύξει μια σειρά οπλικών συστημάτων που θέτουν ως στόχο τις διαστημικές δυνατότητες άλλων χωρών. Σύμφωνα με το “Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ (Department of Defense - DOD)”, η Κίνα αναπτύσσει πολλαπλές δυνατότητες για το διάστημα που αποσκοπούν στην υποβάθμιση και στην άρνηση της χρήσης του διαστήματος από έναν πιθανό εχθρό. Οι δυνατότητες της Κίνας για το διάστημα περιλαμβάνουν κατευθυνόμενα ενεργειακά όπλα, δορυφορικούς jammers και “αντι-δορυφορικούς (Anti-Satellite - ASAT)” πυραύλους (U.S. Department of Defense, 2019). Τα τρέχοντα προγράμματα της Κίνας περιλαμβάνουν ένα πλήρωμα διαστημικού σταθμού που λειτουργεί από το PLA καθώς και διαστημικά συστήματα διπλής χρήσης ικανά για διαδικασίες συνάντησης και εγγύτητας (PRC State Council, 2016).

Το Κ.Κ.Κ. διεξάγει μια ενεργή εκστρατεία προπαγάνδας και εξαπάτησης για να αποκρύψει τους οδηγούς του διαστημικού προγράμματος, των δυνατοτήτων και των λειτουργιών του. Η τελευταία Λευκή Βίβλος της Κίνας για τις διαστημικές δραστηριότητες, που κυκλοφόρησε το

2016, παρέλειψε να αναφέρει τις στρατιωτικές και κρατικές πτυχές ασφάλειας του διαστημικού προγράμματος. Τα κρατικά μέσα ενημέρωσης της ΛΔΚ επισκιάζουν συστηματικά τις αποστολές ωφέλιμων στρατιωτικών πληροφοριών, αναφέροντάς τα συχνά ως πολιτικούς δορυφόρους που ξεκίνησαν για επιστημονικούς ή οικονομικούς σκοπούς. Σύμφωνα με πηγές της κινεζικής κυβέρνησης, το εθνικό διαστημικό πρόγραμμα της Κίνας διαχειρίζεται σε μεγάλο βαθμό ο PLA και τα κινεζικά διαστημικά περιουσιακά στοιχεία πιθανόν να εκχωρηθούν ως στρατιωτικά ή διπλής χρήσης, δηλαδή στρατιωτικά και πολιτικά, περιουσιακά στοιχεία που θα κινητοποιηθούν σε περίπτωση κρίσης ή πολέμου.

5.3.2. Απομακρυσμένες Λειτουργίες και Προοπτικές για το Μέλλον

Ο πρωταρχικός βραχυπρόθεσμος στόχος του στρατιωτικού διαστημικού προγράμματος της Κίνας είναι να επιτρέψει επιτυχημένες κοινές επιχειρήσεις κατά μήκος της περιφέρειας της ΛΔΚ. Οι διαστημικές δυνατότητες που αναπτύσσονται θα επιτρέψουν όλο και περισσότερο το PLA να λειτουργεί παγκοσμίως. Το ναυτικό PLA έχει ήδη αποδείξει την ικανότητα του να πλέει και να επιχειρεί με τις ναυτικές δυνάμεις του σε όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των θαλασσών της Μεσογείου, της Βαλτικής και της Καραϊβικής. Η “Πολεμική Αεροπορία του PLA (PLA Air Force - PLAAF)” είναι επί του παρόντος ικανή να εκτελεί βομβαρδιστικές επιχειρήσεις μετά την πρώτη αλυσίδα νησιών ενώ έχει αναπτύξει αεροσκάφη μεταφοράς και αερομεταφερόμενες μονάδες τόσο μακριά από την Κίνα όσο η Τουρκία, η Αυστραλία και η Βενεζουέλα (Garafola, & Heath, 2017). Αναλυτές της RAND αναμένουν ότι μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 2020, η PLAAF θα αναπτύξει έναν στρατηγικό βομβαρδιστικό μεγάλης εμβέλειας επόμενης γενιάς ικανό να απειλήσει τη Χαβάη, την Αυστραλία και πιθανώς την ηπειρωτική χώρα των ΗΠΑ (Grossman et al., 2018).

Ταυτόχρονα με την βελτίωση των διαστημικών δυνατοτήτων της Κίνας, βελτιώνεται και η ικανότητά της να εκτελεί μεγαλύτερες και πιο περίπλοκες επιχειρήσεις σε μεγαλύτερες αποστάσεις από την Κίνα. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής των ΗΠΑ ανέμεναν ότι μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 2020, οι διαστημικές επικοινωνίες, η πλοήγηση και τα στοιχεία πληροφοριών θα ενισχύσουν την ικανότητα επέμβασης του PLA σε μια σειρά σεναρίων και θα επιτρέψουν στην Κίνα να προβάλλει την εξουσία της στη Δυτική Αφρική, στην Κεντρική Αμερική, στη Νότια Αμερική, στην Ανταρκτική και στην Αρκτική. Η βελτιωμένη διαστημική αρχιτεκτονική όχι μόνο θα επιτρέψει στο PLA να πραγματοποιεί επιθέσεις ακριβείας σε μεγαλύτερου εύρους στόχους αλλά και θα εγγυάται στις κινεζικές δυνάμεις πρόσβαση σε υπηρεσίες PNT που παρέχονται από τον Beidou αντί για GPS, καθώς επίσης θα

μπορούσε να επεκτείνει σημαντικά τα επιχειρησιακά εύρη των κινεζικών στρατηγικών δυνάμεων. Οι ασφαλείς δορυφορικές επικοινωνίες θα μπορούσαν να υποστηρίξουν περιπολίες πυρηνικών υποβρυχίων μεγάλων αποστάσεων καθώς και στρατηγικές περιπολίες βομβαρδιστικών και επίγειων πυραύλων στο εξωτερικό.

Από το 2016, η κυβέρνηση της Κίνας έχει επιδιώξει να αποκτήσει αεροπορικές βάσεις και άλλες εγκαταστάσεις στη Γροιλανδία και τις Αζόρες, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για επιχειρήσεις προβολής στρατιωτικής ισχύος ενάντια στις ηπειρωτικές Ηνωμένες Πολιτείες και τις δυνάμεις των ΗΠΑ στον Βόρειο Ατλαντικό και την Ευρώπη. Ενώ αυτές οι προσπάθειες ήταν μέχρι στιγμής ανεπιτυχείς, η Κίνα πιθανότατα θα συνεχίσει να προσπαθεί να αποκτήσει βασικά δικαιώματα σε μη αναμενόμενες γεωγραφικές περιοχές. Οι μελλοντικές κινεζικές υπερπόντιες βάσεις θα απαιτούν παγκόσμιες δορυφορικές επικοινωνίες, ακριβείς υπηρεσίες PNT, και ενημερωμένες πληροφορίες τακτικής τηλεπισκόπησης για τους εχθρικούς στόχους. Εκτός από την υποστήριξη της ειρηνευτικής παρουσίας και των ανθρωπιστικών επιχειρήσεων, τα κινεζικά διαστημικά περιουσιακά στοιχεία θα ενισχύσουν την ικανότητα των κινεζικών ναυτικών και των ειδικών επιχειρησιακών δυνάμεων να πραγματοποιούν μη συμβατικές αποστολές σε όλο τον κόσμο χρησιμοποιώντας δορυφορικές υπηρεσίες, κάτι που αρχίζουν να συμπεριλαμβάνουν στην εκπαίδευσή τους.

5.4. Στόχοι Κινεζικής Στρατηγικής για το Διάστημα

Αποτελεί γεγονός, πως πολλά πράγματα έχουν δημιουργηθεί, με αφορμή τις συζητήσεις που γίνονται γύρω από τη Λευκή Βίβλο για τη κινεζική προσελήνωση, το βαθύ διάστημα, αλλά και τις επανδρωμένες διαστημικές προσπάθειες (White Paper, 2016). Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο, αυτό στο οποίο θα εστιάσουν την προσοχή τους, κατά τα επόμενα πέντε χρόνια, θα είναι η πραγματοποίηση αρκετών προσγειώσεων στη Σελήνη. Αυτές οι αποστολές, οι οποίες είναι και τμήματα του προγράμματος σεληνιακής εξερεύνησης της Κίνας (CLEP), τα τελευταία χρόνια βασίζονται στην εμπειρία της ανάπτυξης σεληνιακών τροχιών και στο ρομποτικό όχημα εξερεύνησης, το ονομαζόμενο Yutu (“Jade Rabbit”). Ο άμεσος στόχος είναι να ληφθούν και να ανακτηθούν δείγματα σεληνιακού εδάφους (Chang'e-5) και να προσγειωθεί ένας ανιχνευτής στην άκρη της Σελήνης (Chang'e-4). Το Chang'e-4 θα έκανε την Κίνα το πρώτο έθνος που θα κατάφερνε προσγειώσει ένα αντικείμενο σε αυτήν την πλευρά της Σελήνης.

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί πως, οι κινεζικές αρχές που ασχολούνται με τα θέματα του διαστήματος, αναμένουν να αρχίσουν την εξερεύνηση στο ευρύτερο ηλιακό σύστημα. Μέχρι στιγμής, η Κίνα δεν έχει προχωρήσει πέρα από το σύστημα Γη-Σελήνη. Η μοναδική προσπάθειά του (ως μέρος της ρωσικής αποστολής Phobos-GRUNT) ήταν όταν η ρωσική αποστολή απέτυχε κατά την έναρξη. Η Λευκή Βίβλος δηλώνει ότι η Κίνα σκοπεύει να ξεκινήσει την αποστολή ενός ανιχνευτή στον Άρη και ενδιαφέρεται επίσης να αποστείλει ανιχνευτές στον Δία και στην ζώνη των αστεροειδών (White Paper, 2016).

Η Λευκή Βίβλος δείχνει επίσης ότι οι Κινέζοι θα εκτοξεύσουν οχήματα ανεφοδιασμού (το λεγόμενα Tianzhou) στο διαστημικό εργαστήριο Tiangong-2, ώστε να μπορούν να διεξάγουν παρατεταμένες αποστολές (White Paper, 2016). Το παραπάνω, θα βοηθήσει στην υποστήριξη του ευρύτερου στόχου της λειτουργίας ενός μεγαλύτερου, πιο προηγμένου κινεζικού διαστημικού σταθμού εντός των επόμενων πέντε ετών. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμα καμία ένδειξη για τυχόν σχέδια προσγείωσης κάποιου Κινέζου αστροναύτη στη Σελήνη. Δεδομένης της μεθοδικής προσέγγισης που έχει ακολουθήσει η Κίνα ως προς το διάστημα, είναι πιθανό ότι μελετούν επί του παρόντος το πρόβλημα, αλλά δεν θα ενσωματώσουν επισήμως τις επανδρωμένες διαστημικές πτήσεις σε διαστημικά σχέδια μέχρι να προσγειώσουν και να επιστρέψουν με επιτυχία ρομποτικούς επιθεωρητές και ανάλογα δείγματα.

Εκτός από τέτοιες προσπάθειες υψηλού βεληνεκούς και στόχου, η Λευκή Βίβλος καθιστά σαφές ότι οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων της PRC δεν θα παραμελούν τις θεμελιώδεις δυνατότητες υποστήριξης του χώρου (White Paper, 2016). Τα επόμενα πέντε χρόνια, όπως προαναφέραμε, έχουν ως στόχο οι Κινέζοι να παραγάγουν επιπλέον μοντέλα πυραύλων, επεκτείνοντας την τρέχουσα γκάμα οχημάτων εκτόξευσης Long March. Θα βελτιώσουν επίσης το γηγενές δορυφορικό σύστημα πλοήγησης Beidou και θα τοποθετήσουν μια ποικιλία συστημάτων τηλεανίχνευσης (δορυφόροι αναγνώρισης και παρακολούθησης), συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων ραντάρ ηλεκτρο-οπτικού και συνθετικού ανοίγματος. Οι Κινέζοι αναμένουν επίσης ότι η νέα εγκατάσταση εκτόξευσης Wenchang στο νησί Hainan θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία έως το 2020.

Ίσως το πιο εντυπωσιακό, ωστόσο, είναι το σαφές μήνυμα, που στέλνει το Πεκίνο μέσα από αυτήν τη Λευκή Βίβλο, και το οποίο αφορά τη σχέση μεταξύ διαστημικών συστημάτων και επίγειων στόχων (White Paper, 2016). Οι Κινέζοι θα στοχεύουν να επιτυγχάνουν όλο και περισσότερες βελτιώσεις στις δυνατότητες των διαστημικών υπηρεσιών πληροφοριών, για παράδειγμα, σε περιοχές με μεγάλο αριθμό εθνοτικών μειονοτήτων, παραμεθόριων περιοχών

και νησιών στη θάλασσα. Αυτό αντικατοπτρίζει τη σημασία που έχει αποδώσει η κινεζική ηγεσία στη διατήρηση του ελέγχου σε τουριστικές περιοχές όπως είναι το Σινγιάνγκ και σε σημαντικές τοποθεσίες όπως τα τεχνητά νησιά στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας.

Ομοίως, η Λευκή Βίβλος τονίζει το ρόλο που θα διαδραματίσει το σύστημα πλοήγησης Βείδου στην υποστήριξη της πρωτοβουλίας One Belt, One Road του Xi Jinping. Αυτή η προσπάθεια, με κόστος πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων, επεκτείνει την κινεζική υποδομή τόσο στην Κεντρική Ασία (το Silk Road Economic Belt) όσο και στον Ινδικό Ωκεανό (ο 21ος αιώνας με το Maritime Silk Road). Οι βασικές υπηρεσίες θα παρασχεθούν σε χώρες σε αυτές τις δύο διαδρομές έως το 2018. Με την αύξηση της εξάρτησης αυτών των περιοχών από τα κινεζικά δορυφορικά δεδομένα πλοήγησης, το Πεκίνο ελπίζει να περιορίσει τις εξελίξεις των αμερικανικών και ρωσικών συστημάτων και τον σχετικό πολιτικό τους αντίκτυπο.

Η Λευκή Βίβλος κάνει λίγες αναφορές σε ότι αφορά τις αυξανόμενες στρατιωτικές διαστημικές δυνατότητες της Κίνας (White Paper, 2016). Δεν γίνεται καθόλου αναφορά στα αντι-δορυφορικά συστήματα, ενώ πολύ λιγότερο πιθανό είναι να πραγματοποιηθούν μελλοντικές δοκιμές, αλλά ακόμη και αυτός ο προσεκτικά επεξεργασμένος τόμος, της εν λόγω βίβλου, σημειώνει ότι ο χώρος παίζει ζωτικό ρόλο σε θέματα εθνικής ασφάλειας. Αυτό που είναι σαφές είναι ότι ο Κινεζικός Απελευθερωτικός Στρατός (PLA) επεκτείνει σταθερά το χαρτοφυλάκιο διαστημικών δυνατοτήτων του. Το PLA είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία όλης της διαστημικής υποδομής της Κίνας, από τους χώρους εκτόξευσης έως και τις εγκαταστάσεις ελέγχου αποστολών, και μέχρι και τους σταθμούς παρακολούθησης, αλλά και τα πλοία.

Αυτές οι νέες δυνατότητες ενσωματώνονται σε μια νέα οργανωτική δομή. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις της PLA που παρουσιάστηκαν στα τέλη του 2015 και στις αρχές του 2016 περιλαμβάνουν τη δημιουργία της Στρατηγικής Δύναμης Στήριξης της PLA (PLASSF). Αυτή η νέα υπηρεσία (junzhong) συγκεντρώνει τον κινεζικό στρατιωτικό χώρο, τον ηλεκτρονικό πόλεμο και τις δυνατότητες του δικτύου πολέμου και αντικατοπτρίζει την ολιστική άποψη του στρατού για το διάστημα. Για τον κινεζικό στρατό, η καθιέρωση της διαστημικής κυριαρχίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της μεγαλύτερης προσπάθειας για την καθιέρωση της υπεροχής της πληροφορίας. Κατά συνέπεια, το PLASSF αναμένεται να συντονίσει το διάστημα, τον ηλεκτρονικό πόλεμο και τις επιχειρήσεις στον κυβερνοχώρο.

5.5. Πολιτικές Δηλώσεις για το Διάστημα

Παρόλο που οι λευκές βίβλοι της Κίνας σχετικά με το διάστημα και οι αναφορές κρατικών μέσων ενημέρωσης είναι συχνά ασαφείς, το Κ.Κ.Κ. δημοσίευσε δημοσίως ορισμένα έγκυρα έγγραφα κυβερνητικής πολιτικής τα οποία είναι ειλικρινή. Τον Ιούλιο του 2016, το Κρατικό Συμβούλιο δημοσίευσε το Κρατικό Σχέδιο για την Επιστήμη και την Τεχνολογική Καινοτομία στην Περίοδο του 13ου Πενταετούς Σχεδίου, ένα έγγραφο προγραμματισμού που παρέχει έγκυρες, διαστημικές πολιτικές δηλώσεις. Αυτό το σχέδιο δηλώνει ότι η Κίνα θα αναπτύξει διαστημικά συστήματα επόμενης γενιάς με έμφαση στη βελτίωση των δορυφόρων, την εκτόξευση οχημάτων και τις δυνατότητες υποστήριξης πληροφόρησης κοντά στο διάστημα. Από το 2016 έως το 2020, το σχέδιο στοχεύει στην ενίσχυση ολοκληρωμένων εφαρμογών διαστημικής τεχνολογίας που υποστηρίζουν και εξυπηρετούν την εθνική άμυνα και την κρατική ασφάλεια, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη καθώς και την ανάπτυξη στρατηγικής ισχύος σε όλο τον κόσμο.

Για την επίτευξη των στόχων του 13ου Πενταετούς Σχεδίου, έχει ζητηθεί στις αρχές του CCP να επικεντρωθούν όχι μόνο στην ανάπτυξη νέων φορτίων και πλατφορμών τηλεπισκόπησης, καθώς και ευέλικτων δορυφόρων και έξυπνων δικτύων διαστημικής γης αλλά και σε υπηρεσίες ακριβή εντοπισμού, πλοήγησης και χρονισμού (positioning, navigation, and timing - PNT)” όπως επίσης και στην ανάλυση μεγάλων δεδομένων και δυνατοτήτων προσομοίωσης της γης που αντλούνται από πολλές πηγές. Το 13ο Πενταετές Σχέδιο δηλώνει ότι η Κίνα θα αναπτύξει και θα δοκιμάσει τεχνολογίες για πυρηνικά οχήματα διαστημικής πτήσης και συστήματα διαστημικής μεταφοράς νέας αντίληψης. Το σχέδιο καθορίζει έξι βασικές προσπάθειες που θα αναλάβει η Κίνα σχετικά με την εξερεύνηση, την ανάπτυξη και την εκμετάλλευση του διαστημικού τομέα, τα περισσότερα από τα οποία βρίσκονται σε καλό δρόμο για να ολοκληρωθούν έως το τέλος της πενταετούς περιόδου.

Μια από τις γραμμές προσπάθειας είναι οι διαστημικές δορυφορικές σειρές. Σύμφωνα με το πενταετές σχέδιο της, η Κίνα θα εκτοξεύσει δορυφόρους για να εξερευνήσει σωματίδια σκοτεινής ύλης και θα επιδιώξει να κάνει σημαντικές ανακαλύψεις στη μελέτη όχι μόνο της σκοτεινής ύλης αλλά και της κβαντικής μηχανικής, των μαύρων οπών, της μικροβαρύτητας και των διαστημικών επιστημών. Μέχρι σήμερα, η Κίνα έχει προσπαθήσει να κατασκευάσει και να εκτοξεύσει έναν δορυφόρο ικανό να λαμβάνει πανοραμικές εικόνες για την αλληλεπίδραση μεταξύ ηλιακών ανέμων και μαγνητικών στρωμάτων, ενός παγκόσμιου δορυφόρου παρατήρησης του κύκλου του νερού και ενός προηγμένου διαστημικού δορυφορικού ηλιακού παρατηρητηρίου. Ωστόσο, αυτός ο προηγμένος δορυφορικός

παρατηρητής με βάση το διάστημα έχει καθυστερήσει και έχει προγραμματιστεί να ξεκινήσει το 2022.

Άλλη προσπάθεια αποτελεί η εξερεύνηση του διαστήματος σε βάθος. Το Πεκίνο πέτυχε έναν σημαντικό στόχο σχεδιασμού όταν προσγείωσε με επιτυχία τον σεληνιακό αισθητήρα Chang'e-4 στην άκρη της Σελήνης στις 3 Ιανουαρίου 2019. Το πενταετές σχέδιο ανέφερε ότι μέσα στο 2021, η Κίνα θα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στις κρίσιμες τεχνολογίες που απαιτούνται για τα μελλοντικά προγράμματα με σκοπό να εξερευνήσει έναν αστεροειδή, τον Δία και τα φεγγάρια του καθώς και να πραγματοποιήσουν επακόλουθες σεληνιακές αποστολές. Ακόμα, τον Μάιο του 2019 ο Wang Chi, διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Διαστημικής Επιστήμης της Κίνας στο Πεκίνο, δήλωσε ότι η Κίνα είχε προγραμματίσει να ξεκινήσει την πρώτη αποστολή της στον Άρη το 2020. Εάν αυτή η αποστολή ήταν επιτυχής, οι Κινέζοι επιστήμονες θα οραματίζονταν μελλοντική αποστολή για την επαναφορά δειγμάτων εδάφους του Άρη στη Γη έως το 2030. Στο εγγύς διάστημα, σχεδιάζεται ένας επιστημονικός ανιχνευτής, το Huoxing-1, για την έρευνα της ατμόσφαιρας, του τοπίου και του γεωλογικού και μαγνητικού περιβάλλοντος του Άρη.

Το πενταετές σχέδιο ανέφερε, επιπλέον, ότι η Κίνα θα γίνει αυτόνομη στην παρατήρηση και στην πλοήγηση στη γη, ενώ θα κάνει σημαντικές ανακαλύψεις στην απόκτηση ακριβών πληροφοριών από το διάστημα και τη χρήση δυνατοτήτων τηλεπισκόπησης μεγάλης κλίμακας. Τον Απρίλιο του 2019, η South China Morning Post ανέφερε ότι η Κίνα βρισκόταν σε καλό δρόμο για την παροχή παγκόσμιων υπηρεσιών δορυφορικής πλοήγησης Beidou μέχρι το 2020. Το Global Beidou είναι ένα επίτευγμα που εκτιμούν οι εμπειρογνώμονες της κινεζικής διαστημικής βιομηχανίας ότι θα δημιουργήσει μια αγορά υπηρεσιών αξίας 298 δισεκατομμυρίων δολαρίων και θα κάνει την Κίνα λιγότερο εξαρτημένη από το αμερικανικό και παγκόσμιο “σύστημα εντοπισμού θέσης (Global Positioning System - GPS)”. Τον Οκτώβριο του 2019, η Κίνα κυκλοφόρησε τον δορυφόρο γήινης απεικόνισης Gaofen-10, μια κυκλοφορία που ακολούθησε την έναρξη δύο δορυφόρων παρατήρησης γης, Gaofen-5 και Gaofen-6 και ολοκλήρωσε τον στόχο της Κίνας να έχει ένα σύστημα επτά δορυφόρων υψηλής ανάλυσης αυτού του τύπου σε τροχιά.

Άλλη προσπάθεια ήταν αυτή για νέα διαστημικά οχήματα. Το σχέδιο ανέφερε ότι η Κίνα θα αναπτύξει όχι μόνο εξαιρετικά ικανά διαστημικά οχήματα και πλατφόρμες αλλά και δορυφόρους που μπορούν να επισκευαστούν σε τροχιά, δορυφόρους που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν καθώς και διαστημικά ρομπότ. Το 2016, η Κίνα ξεκίνησε το διαστημικό σκάφος Aolong-1 και Tianyuan-1, το οποίο δοκίμασε το δορυφορικό ρομποτικό

βραχίονα και τον ανεφοδιασμό του δορυφόρου σε τροχιά, αντίστοιχα (Harrison et al., 2019). Από το 2016 έως το 2018, ο δορυφόρος Shijian-17 της Κίνας πραγματοποίησε μια σειρά από διαστημικές συναντήσεις και επιχειρήσεις εγγύτητας σε “γεωσύγχρονη τροχιά (geosynchronous orbit - GEO)” (Weeden & Samson, 2018). Αυτές οι δοκιμές οδήγησαν τους στρατιωτικούς αναλυτές των ΗΠΑ και τους εμπειρογνώμονες του διαστήματος να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι αυτή ήταν μια δυνατότητα που θα μπορούσε να επιτρέψει στην Κίνα να κατευθύνει το διαστημικό σκάφος της σε συναντήσεις και να παρεμβαίνει στους δορυφόρους έγκαιρης προειδοποίησης των ΗΠΑ (Cook, 2019).

Επιπρόσθετα, το σχέδιο δήλωνε ότι για να προχωρήσει η βαθιά εξερεύνηση του διαστήματος και οι στόχοι προσγείωσης στην σελήνη, η Κίνα θα αναπτύξει έναν πύραυλο ικανό να ανυψώσει 100 τόνους σε χαμηλή τροχιά (low-earth orbit - LEO)”. Μέχρι το 2020, η Κίνα σχεδίαζε να πραγματοποιήσει σημαντικές ανακαλύψεις στις βασικές τεχνολογίες που απαιτούνται για έναν πύραυλο με διάμετρο άνω των 10 μέτρων και κινητήρες πυραύλων που τροφοδοτούνται από 500 τόνους υγρού οξυγόνου / κηροζίνης και 220 τόνους υγρού υδρογόνου και υγρού οξυγόνου, αντίστοιχα. Οι εκπρόσωποι της κινεζικής διαστημικής βιομηχανίας δήλωσαν ότι ο πύραυλος LM-9 της Κίνας θα λειτουργήσει γύρω στο 2030 και, εάν είναι επιτυχής, θα είναι ο πιο ισχυρός πύραυλος στον κόσμο. Σύμφωνα με την αμερικανική εταιρεία SpaceX, ο πύραυλος Falcon Heavy είναι ο πιο ισχυρός πύραυλος, με δυνατότητα ανύψωσης σχεδόν 64 τόνων στο LEO (Space,2014).

Στις 15 Δεκεμβρίου 2016, το κρατικό συμβούλιο της ΛΔΚ δημοσίευσε το κρατικό του σχέδιο για ενημέρωση κατά την περίοδο του 13ου πενταετούς σχεδίου. Αυτό το έγγραφο προγραμματισμού ανέφερε ότι η Κίνα θα ανέπτυξε μια διαστημική βάση υποδομής για να παρέχει απρόσκοπτη σύνδεση στο Διαδίκτυο και άλλες υπηρεσίες πληροφοριών σε πελάτες που βρίσκονται σε οποιοδήποτε μέρος της επιφάνειας της γης, χρησιμοποιώντας μια διασπαρμένη σειρά πλωτών πλατφορμών ψηλά στην ατμόσφαιρα, δορυφορικών επικοινωνιών στο LEO και δικτυακών δυνατοτήτων διαστήματος σε υψηλότερες τροχιές.

Το σχέδιο ενημέρωσης καλούσε την Κίνα να ενσωματώσει όχι μόνο συστήματα τηλεπισκόπησης και τηλεμετρίας που σχετίζονται με το παγκόσμιο “δορυφορικό σύστημα πλοήγησης (global navigation satellite system - GNSS)” Beidou, αλλά και άλλους δορυφόρους, οχήματα πλησίον διαστημικής πτήσης και αεροσκάφη πληρώματος. Παράλληλα συντόνιζε την κατασκευή επίγειας υποδομής και την ανάπτυξη της στρατιωτικής-πολιτικής σύντηξης, προκειμένου να αποκτήσουν δυνατότητες παγκόσμιας υπηρεσίας όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Το έγγραφο ανέφερε ότι στο πλαίσιο αυτής της

πενταετούς προσπάθειας, η Κίνα θα επιτάχυνε την ανάπτυξη δορυφόρων ευρείας ζώνης σε υψηλές τροχιές, καθώς και σε LEO, και θα βελτίωνε τη χρήση του φάσματος συχνοτήτων με σκοπό να ικανοποιήσει τις ανάγκες των σημαντικών στρατηγικών του κράτους. Υπογραμμίζοντας τη στρατιωτική φύση του διαστημικού προγράμματος της Κίνας, το σχέδιο ενημέρωσης ανέφερε ότι το Κ.Κ.Κ. και οι κρατικές αρχές σε όλα τα επίπεδα θα επιτάχυναν την κατασκευή παγκόσμιων δορυφορικών συστημάτων κινητής επικοινωνίας, στρατιωτικής-πολιτικής και διπλής χρήσης. Επιπλέον, δήλωνε ότι η Κίνα θα προωθούσε τη στρατιωτική-πολιτική σύντηξη στον τομέα του διαστήματος και θα κατασκεύαζε μια ολοκληρωμένη υποδομή διαστήματος-γης στον κυβερνοχώρο. Συγκεκριμένα, τα «προγράμματα πληροφόρησης» του Beidou GNSS διευθύνονται κυρίως από το Γραφείο της Κεντρικής Επιτροπής Υποθέσεων Κυβερνοχώρου, το “Τμήμα Ανάπτυξης Εξοπλισμού (Equipment Development Department - EDD)” της “Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής (Central Military Commission - CMC)” και το Τμήμα Προσωπικού της CMC. Σύμφωνα με το Κρατικό Συμβούλιο της ΛΔΚ, τα σχετιζόμενα με το διάστημα «προγράμματα ενημέρωσης» της Κίνας περιλάμβαναν όλα τα κρατικά διοικητικά όργανα για την “επιστήμη, την τεχνολογία και τη βιομηχανία για την εθνική άμυνα (Science, Technology, and Industry for National Defense - SASTIND)” καθώς και αρμόδια στρατιωτικά τμήματα.

Η Λευκή Βίβλος για την άμυνα της Κίνας τον Ιούλιο του 2019 τόνιζε ιδιαίτερα τη σημασία του διαστήματος στην εθνική της ανταγωνιστικότητα. Ανέφερε, επίσης, ότι το διάστημα είναι ένας κρίσιμος τομέας στο διεθνή στρατηγικό ανταγωνισμό ενώ η ασφάλεια του παρέχει στρατηγική διασφάλιση για εθνική και κοινωνική ανάπτυξη. Προς το συμφέρον της ειρηνικής χρήσης του διαστήματος, η Κίνα συμμετέχει ενεργά στη διεθνή διαστημική συνεργασία, αναπτύσσει σχετικές τεχνολογίες και δυνατότητες, προάγει την ολιστική διαχείριση των διαστημικών πληροφοριών με βάση το διάστημα, ενισχύει την επίγνωση της διαστημικής κατάστασης, προστατεύει τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία και ενισχύει την ικανότητα για ασφαλή είσοδο, έξοδο και χρήση του απώτερου διαστήματος.

5.6. Ο Ρόλος του Στρατού στο Διαστημικό Σχεδιασμό

Στις αρχές του 2016, ο κινεζικός στρατός ανέλαβε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα αναδιοργάνωσης και μεταρρύθμισης με στόχο να διαμορφώσει μια κοινή δύναμη η οποία θα ήταν ικανή για ένα ευρύ φάσμα απρόβλεπτων περιστατικών. Αρκετοί οδηγοί έχουν επηρεάσει την πρωτοβουλία αναδιάρθρωσης και μεταρρύθμισης της “Κεντρικής Στρατιωτικής Διοίκησης (Central Military Command - CMC)”. Η μεταρρύθμιση και η

αναδιάρθρωση περιελάμβαναν την εξάλειψη των τεσσάρων γενικών υπηρεσιών: το “Τμήμα Γενικού Επιτελείου (General Staff Department - GSD)”, το “Γενικό Πολιτικό Τμήμα (General Political Department - GPD)”, το “Γενικό Τμήμα Logistics (General Logistics Department - GLD)” και το “Τμήμα Γενικών Εξοπλισμών (General Armaments Department - GAD)”. Στη θέση τους, η CMC δημιούργησε νέα τμήματα, ενώ μετέτρεψε τη Δεύτερη Πυροβολική Δύναμη του PLA σε “Δύναμη Πυραύλων PLA (PLA Rocket Force - PLARF)” και ίδρυσε μια νέα έδρα του Στρατού του PLA και το PLASSF. Οι επτά στρατιωτικές περιοχές ενοποιήθηκαν σε πέντε “(Theater Commands - TC)” ενώ καθένα από τα κεντρικά γραφεία της υπηρεσίας ενίσχυσε τις αποστολές οργάνωσης, εκπαίδευσης και εξοπλισμού τους.

Η συνεχιζόμενη προσπάθεια μεταρρύθμισης και αναδιοργάνωσης πιθανότατα θα βελτιώσει την ικανότητα της Κίνας να πραγματοποιήσει τις διαστημικές της φιλοδοξίες. Πρώτον, η ίδρυση του PLASSF ενσωματώνει την “έρευνα και ανάπτυξη (Research and Development - R&D)”, τις λειτουργίες και την εκπαίδευση που σχετίζονται με το διάστημα υπό μία μόνο αρχή. Η συζήτηση για μια ανεξάρτητη διαστημική δύναμη είχε ξεκινήσει από τη δεκαετία του 1990 (Wortzel, 2008). Η συγχώνευση των διαστημικών αποστολών υπό μία μόνο αρχή είναι πιθανό να δημιουργήσει ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα για την παρακολούθηση της ανάπτυξης και της ενσωμάτωσης νέων δυνατοτήτων στην ενεργή δύναμη. Με την εκπαίδευση που σχετίζεται με το διάστημα την οποία διαχειρίζεται μια κεντρική αρχή, η αναδιοργάνωση θα δημιουργήσει πιθανώς επιχειρησιακές συνέργειες που δεν υπήρχαν πριν από το 2016 (Pollpeter, 2017). Το PLA επιδιώκει να βελτιώσει τη διαστημική του συνειδητοποίηση και να σημειώσει ταχείες προόδους στις διαστημικές του δυνατότητες έγκαιρης προειδοποίησης και για αυτό τον σκοπό η Κίνα συνεργάζεται με τη Ρωσία όπως αναφέρουν πληροφορίες. Η Κίνα συνεργάστηκε με την Ουκρανία για την παρακολούθηση των διαστημικών συντριμμιών και την έρευνα σε θέματα του άπω διαστήματος (Costello & McReynolds, 2018).

Οι ανώτεροι αξιωματικοί της PLASSF διαχειρίζονται τουλάχιστον τρεις διοικητικές υπηρεσίες πρώτου επιπέδου, δύο τμήματα συστημάτων και τουλάχιστον 12 σώματα ηγετικού βαθμού ή σώματα αναπληρωτών ηγετικού βαθμού. Το Τμήμα Διαστημικών Συστημάτων PLASSF βρίσκεται στο επίκεντρο των φιλοδοξιών της Κίνας στο διάστημα, ενώ το PLASSF διατηρεί την επίγωση της διαστημικής κατάστασης μέσω ενός διοικητικού σώματος ηγετικού βαθμού που εδρεύει στο Xian, ενός ναυτικού σώματος εντοπισμού διαστήματος και ενός κέντρου ελέγχου στο Πεκίνο. Αυτό το δίκτυο ενσωματώνει όχι μόνο δεδομένα

παρακολούθησης του διαστήματος από στοιχεία εδάφους στην Κίνα αλλά και μονάδες με βάση τη θάλασσα και από διάφορους διεθνείς σταθμούς εδάφους που βρίσκονται στην περιοχή Ινδο-Ειρηνικού και αλλού.

Το PLASSF επιβλέπει επίσης ένα επεκτεινόμενο διαστημικό δίκτυο ISR που επιτρέπει την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των ΗΠΑ στην περιοχή Indo-Pacific και πέραν αυτής. Η επέκταση αυτού του δικτύου είναι πιθανό να ενισχύσει την ικανότητα της Κίνας να διεξάγει στρατιωτικές επιχειρήσεις μακρύτερα από την ακτή. Με τα χρόνια, το PLA έχει τοποθετήσει “ηλεκτρο-οπτικές (electro-optical - EO)” πλατφόρμες, ραντάρ και άλλες διαστημικές πλατφόρμες αισθητήρων που μπορούν να μεταδώσουν εικόνες της επιφάνειας της Γης σε επίγειους σταθμούς σε σχεδόν πραγματικό χρόνο. Η Κίνα επενδύει σε μεγάλο βαθμό σε EO, “ραντάρ συνθετικού διαφράγματος (synthetic aperture radar - SAR)” και ηλεκτρονικές δυνατότητες παρακολούθησης αναγνώρισης. Οι μελλοντικές αναπτύξεις πιθανών σταθμών λήψης εικόνων με βάση τη θάλασσα, πρόσθετα δορυφορικά συστήματα αναμετάδοσης δεδομένων ή η περαιτέρω εγκατάσταση επίγειων σταθμών στο εξωτερικό θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ικανότητα στόχευσης εκτεταμένης εμβέλειας της Κίνας σχεδόν σε πραγματικό χρόνο.

Το PLA έχει, επίσης, αναπτύξει δυνατότητες μπλοκαρίσματος, κατευθυνόμενα ενεργειακά όπλα, δυνατότητες σε τροχιά, και επίγειους πυραύλους ASAT οι οποίοι μπορούν να αρνηθούν σε έναν αντίπαλο μια απρόσκοπτη χρήση των δικών του δορυφορικών συστημάτων. Η συγκεκριμένη υπηρεσία PLA που είναι υπεύθυνη για τις άμεσες λειτουργίες ASAT παραμένει άγνωστη. Ωστόσο, έχει πραγματοποιηθεί δοκιμή τεχνολογικής επίδειξης ενός συστήματος διαστημικής αναχαίτισης από το 2005. Έχουν αναφερθεί, επιπλέον, δοκιμές “κινητικών (kinetic kill vehicles - KKV)”, λέιζερ υψηλής ισχύος, συν-τροχιακών δορυφόρων, ηλεκτρονικών παρεμβολών και πιθανών κυβερνοεπιθέσεων. Η αδιαφάνεια που περιβάλλει τα διαστημικά προγράμματα της Κίνας υποδηλώνει ότι μπορεί να υπάρχουν και άλλα παράνομα προγράμματα όπλων.

Το “Τμήμα Προσωπικού (Joint Staff Department - JSD)” του CMC διαχειρίζεται το εθνικό σύστημα στρατιωτικής διοίκησης, με το Γραφείο Επιχειρήσεων CMC JSD να λειτουργεί ως το βασικό προσωπικό του Κέντρου Διοίκησης CMC. Οι υπάλληλοι του PLASSF πιθανώς αύξησαν το καθήκον του CMC Joint Command Center, ενώ οι λειτουργίες του αυξήθηκαν επίσης από τουλάχιστον δέκα ειδικές ομάδες υποστήριξης που είναι υπεύθυνες για τον προγραμματισμό και την στόχευση των αποστολών, για την έρευνα, τη χαρτογράφηση και

την πλοήγηση όπως και για άλλες λειτουργίες. Οι ομάδες υποστήριξης πιθανώς βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στα διαστημικά στοιχεία του PLASSF.

5.6.1. Διαστημική Υποστήριξη για Στρατιωτικές Επιχειρήσεις

Για να γίνει περισσότερο κατανοητός ο ρόλος του διαστήματος στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της Κίνας, είναι χρήσιμο να εξεταστεί η φύση των προβλεπόμενων πολεμικών επιχειρήσεων της Κίνας (Easton, 2019). Οι πηγές του PLA δείχνουν ότι οι κινέζοι στρατιωτικοί σχεδιαστές στρατηγικής επικεντρώνονται σε πέντε μεγάλους τύπους συγκρούσεων, οι οποίοι ενδέχεται να αλληλεπικαλύπτονται ως μέρος ενός μεγαλύτερου πολέμου.

Τα πιθανά πολεμικά σχέδια που κατασκευάστηκαν γύρω από αυτές τις επιχειρήσεις θα απαιτούσαν διαφορετικούς βαθμούς στρατιωτικών δυνάμεων που ενεργοποιούνται στο διάστημα. Οι επιχειρήσεις αυτές αναφέρονται στην κινεζική λογοτεχνία ως κοινές εκστρατείες ή κοινές επιχειρήσεις, ενώ φαίνεται πιθανό ότι αυτοί οι φανταστικοί μελλοντικοί πόλεμοι μπορούν να αυξήσουν τη στρατιωτική διαστημική ανάπτυξη της Κίνας σε σημαντικό βαθμό. Οι κύριες κοινές επιχειρήσεις της PLA είναι οι εξής: κοινές επιχειρήσεις δύναμης πυρός ενάντια στο Large Island, κοινές επιχειρήσεις αποκλεισμού κατά του Large Island, κοινές επιχειρήσεις επίθεσης εναντίον του Large Island, κοινές αεροπορικές επιδρομές καθώς και κοινές επιχειρήσεις συνοριακών περιοχών. Προκύπτει, λοιπόν το ερώτημα σχετικά με το ποιοι τύποι διαστημικών περιουσιακών στοιχείων είναι πιθανό να εκχωρηθούν σε διοικητές PLA και πώς θα χρησιμοποιηθούν θεωρητικά σε περίπτωση διένεξης. Οι ακόλουθες περιγραφές αναφέρουν εν συντομία πώς τα κινεζικά στρατιωτικά κείμενα προβλέπουν τη χρήση των διαστημικών δυνατοτήτων στις μελλοντικές επιχειρήσεις.

Τα κινεζικά στρατιωτικά κείμενα απεικονίζουν τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία ως κρίσιμα για τη διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων δύναμης πυρός ενάντια στην Ταϊβάν. Απεικονίζουν τους δορυφόρους νοημοσύνης, παρακολούθησης και αναγνώρισης (Intelligence, Surveillance, and Reconnaissance - ISR) ως ιδιαίτερα σημαντικούς. Σε αυτούς τους δορυφόρους θα ανατεθεί η συλλογή πληροφοριών που χρησιμοποιεί η PLA για τη δημιουργία και την ενημέρωση καταλόγων των στόχων της Ταϊβάν και των ΗΠΑ καθώς και για την παρακολούθηση και τη στοχοποίηση πλοίων και αεροσκαφών των ΗΠΑ εντός 3.000 χιλιομέτρων (χλμ.) από τη ΛΔΚ.

Εάν οι ηγέτες της Κίνας επιλέξουν να μπλοκάρουν την Ταϊβάν με καταναγκαστικό τρόπο, οι θεωρητικοί του PLA πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις θα ήταν συγκεντρωτικές και σχετικά

περιορισμένες. Οι επιχειρήσεις σε αυτό το σενάριο θα είναι παρατεταμένες και «εξαιρετικά πολιτικές», με το Πεκίνο να παρεμβαίνει πιθανώς για να διαχειριστεί τα επίπεδα έντασης και να επιλέξει στόχους. Οι διαστημικές δυνατότητες αναμένεται να παρέχουν στοχευμένες πληροφορίες και ασφαλείς επικοινωνίες σε διοικητές του πεδίου, επιτρέποντας στην κεντρική ηγεσία να διαχειριστεί τον αποκλεισμό με τρόπο που πίστευαν ότι προωθούσε καλύτερα τους στρατηγικούς τους στόχους.

Τα γραπτά του PLA απεικονίζουν την εισβολή στην Ταϊβάν ως την πιο απαιτητική και σημαντική μελλοντική αποστολή του κινεζικού στρατού. Για την προετοιμασία αυτής της επιχείρησης, οι στρατιωτικές διαστημικές μονάδες της Κίνας αναμένεται να συλλέγουν και να αναλύουν συνεχώς πληροφορίες σχετικά με τις παραλίες, τα ρεύματα, τις παλίρροιας, τους δρόμους, τις γέφυρες, τις πλωτές οδούς, το ηλεκτρικό δίκτυο, τα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου της Ταϊβάν, τα αεροδρόμια, τους θαλάσσιους λιμένες, τους σταθμούς διοίκησης, τις μονάδες εδάφους και τα δίκτυα αεροπορικής άμυνας. Κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων, τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία της Κίνας αναμένεται να παρέχουν όχι μόνο πληροφορίες στο πεδίο της μάχης αλλά και στρατηγική έγκαιρη προειδοποίηση σε περίπτωση επέμβασης των Ηνωμένων Πολιτειών. Κινεζικοί δορυφόροι και αεροσκάφη κοντά στο διάστημα θα κληθούν να παρέχουν ευρυζωνικές, υψηλής χωρητικότητας, ανθεκτικές στις εμπλοκές, κρυπτογραφημένες επικοινωνίες σε όλες τις μονάδες που εμπλέκονται στην επιχείρηση. Η προβλεπόμενη μελλοντική κινεζική διαστημική αρχιτεκτονική θα επιτρέψει στο PLA να συγχωνεύσει και να συνδέσει όλες τις κοινές δυνάμεις μαζί σε ένα οργανικό σύστημα που θα επιτρέπει στους επιχειρησιακούς διοικητές να βρουν στόχους, να αποφασίσουν πώς να τους χτυπήσουν, να στείλουν εντολές επίθεσης για να προωθήσουν τις μονάδες, να εξουδετερώνουν τους στόχους, να αξιολογούν τη ζημιά στη μάχη και τέλος να εξετάζουν εάν απαιτούνται ή όχι επανεκκινήσεις.

Ακόμα, τα γραπτά του PLA δηλώνουν ότι οι πληροφορίες που παρέχονται από δορυφόρους θα ήταν ζωτικής σημασίας για την επιτυχία των κοινών επιχειρήσεων εναντίον των αεροπορικών επιδρομών. Στην εποχή της ειρήνης, οι διαστημικές δυνάμεις του PLA αναμένεται να συλλέξουν πληροφορίες σε αμερικανικές αεροπορικές βάσεις και τους αερομεταφορείς εντός εύρους πιθανών στόχων στην Κίνα. Οι διαστημικές δυνατότητες είναι να παρέχουν πληροφορίες στους διοικητές του PLA σχετικά με τους αριθμούς, τους χώρους στάθμευσης και τους τύπους αεροσκαφών σε κάθε βάση αλλά και να συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με τις σειρές και τα αποθέματα των πυρομαχικών τους. Επιπλέον, τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία θα επιφορτιστούν με την παρακολούθηση των κινήσεων

των αμερικανικών πλοίων, συμπεριλαμβανομένων των αντιτορπιλικών και των υποβρυχίων, τα οποία θα μπορούσαν να εκτοξεύσουν πυραύλους κρουαζιέρας σε στόχους στην Κίνα. Ως εκ τούτου, οι μελέτες του PLA δηλώνουν ότι η έγκαιρη προειδοποίηση για το πρώτο κύμα επιθέσεων των ΗΠΑ θα ήταν κρίσιμη για την άμυνα ενάντια σε μια επίθεση καθώς και για τη διακοπή των διαδικασιών παρακολούθησης. Αυτά τα γραπτά PLA αναφέρουν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα μπορούσαν να ξεκινήσουν αεροπορικές επιδρομές από σχεδόν οποιαδήποτε κατεύθυνση και ισχυρίζονται ότι τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στις προειδοποιητικές πληροφορίες που βασίζονται σε ένα σύστημα τριών επιπέδων, με το πρώτο επίπεδο να αντιπροσωπεύει κρίσιμους πολιτικούς, οικονομικούς και στρατιωτικούς στόχους στις μεγάλες ΛΔΚ πόλεις. Το δεύτερο και τρίτο επίπεδο θα ήταν σημαντικά αλλά λιγότερο πιθανοί στόχοι, οι οποίοι θα λαμβάνουν προειδοποιητικές πληροφορίες από διαστημικά στοιχεία αργότερα ή ενδέχεται να μην λαμβάνουν καθόλου προειδοποίηση (Yongping, 2014).

Τέλος, Κινέζοι στρατιωτικοί θεωρητικοί αναμένουν ότι σε περίπτωση πολέμου στα σύνορα, η Ινδία θα ήταν απίθανο να επιτεθεί μέχρι να συγκεντρώσει ανώτερες δυνάμεις στις μπροστινές βάσεις της. Ως εκ τούτου, η αποστολή των κινεζικών διαστημικών στοιχείων παρακολούθησης κατά τη διάρκεια αυτών των επιχειρήσεων θα ήταν να παρέχει έγκαιρη προειδοποίηση για εχθρικές επεκτάσεις και να διασφαλίσει ότι οι ηγέτες της Κίνας δεν θα αιφνιδιάζονταν από μια πιθανή ινδική αιφνιδιαστική επίθεση. Μετά το ξέσπασμα των εχθροπραξιών, η αποστολή των διαστημικών δυνάμεων της Κίνας θα ήταν η παροχή αξιόπιστων δορυφορικών επικοινωνιών σε μονάδες μάχης στα βουνά και η παροχή πληροφοριών στους διοικητές μάχης.

Αντί Επιλόγου

Τα τελευταία χρόνια, η Κίνα έχει μετασηματιστεί σε ένα κράτος που καινοτομεί με μια ιδιαίτερη δυναμική στο χώρο της διαστημικής βιομηχανίας. Με αυτήν την οπτική, οι γνώσεις γίνονται ένας μετα-θεωρητικός φακός για να διερευνηθούν οι δεσμοί μεταξύ της μίμησης και της καινοτομίας, καθώς επίσης και το πώς οι διαλογικές διαδικασίες και οι δομές της στρατηγικής της Κίνας, για τη δημιουργία γνώσεων, συνέβαλαν στην ενίσχυση των τεχνολογικών δυνατοτήτων και της καινοτομίας της Κίνας. Φαίνεται πως οι διαφορετικές διαδικασίες της δημιουργίας γνώσης μέσω προφορικών, γραπτών και χειρόγραφων κειμένων υπόκεινται στην απόκτηση, την απορρόφηση και τη μεταφορά γνώσης που οδηγούν στην καινοτομία του κινεζικού διαστημικού προϊόντος. Με άλλα λόγια, οι διαδικασίες από τη μίμηση έως την καινοτομία περιλαμβάνουν δομημένα σύνολα παραγωγής εσωτερικής γνώσης για εξειδίκευση στην παραγωγή διαστημικών προϊόντων, γεγονός που καθιστά τον αντίπαλο που υστερεί σε πληροφορία και γνώση, έναν ζωντανό ανταγωνιστή στο πλαίσιο της υψηλής πολυπλοκότητας και της αβεβαιότητας.

Καθώς η Κίνα έχει γίνει διαστημική δύναμη, έχει αναπτύξει μια σειρά οπλικών συστημάτων που θέτουν ως στόχο τις διαστημικές δυνατότητες άλλων χωρών. Σύμφωνα με το “Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ (Department of Defense - DOD)”, η Κίνα αναπτύσσει πολλαπλές δυνατότητες για το διάστημα που αποσκοπούν στην υποβάθμιση και στην άρνηση της χρήσης του διαστήματος από έναν πιθανό εχθρό. Οι δυνατότητες της Κίνας για το διάστημα περιλαμβάνουν κατευθυνόμενα ενεργειακά όπλα, δορυφορικούς jammers και “αντι-δορυφορικούς (Anti-Satellite - ASAT)” πυραύλους. Τα τρέχοντα προγράμματα της Κίνας περιλαμβάνουν ένα πλήρωμα διαστημικού σταθμού που λειτουργεί από το PLA καθώς και διαστημικά συστήματα διπλής χρήσης ικανά για διαδικασίες συνάντησης και εγγύτητας.

Ο πρωταρχικός βραχυπρόθεσμος στόχος του στρατιωτικού διαστημικού προγράμματος της Κίνας είναι να επιτρέψει επιτυχημένες κοινές επιχειρήσεις κατά μήκος της περιφέρειας της ΛΔΚ. Οι διαστημικές δυνατότητες που αναπτύσσονται θα επιτρέψουν όλο και περισσότερο το PLA να λειτουργεί παγκοσμίως. Το ναυτικό PLA έχει ήδη αποδείξει την ικανότητα να πλέει και να επιχειρεί ναυτικές δυνάμεις σε όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των θαλασσών της Μεσογείου, της Βαλτικής, του Βering και της Καραϊβικής. Η “Πολεμική Αεροπορία του PLA (PLA Air Force - PLAAF)” είναι επί του παρόντος ικανή να εκτελεί βομβαρδιστικές επιχειρήσεις μετά την πρώτη αλυσίδα νησιών ενώ έχει αναπτύξει αεροσκάφη μεταφοράς και αερομεταφερόμενες μονάδες τόσο μακριά από την Κίνα όσο η Τουρκία, η Αυστραλία και η Βενεζουέλα. Αναλυτές της RAND αναμένουν ότι μέχρι τις αρχές της

δεκαετίας του 2020, η PLAAF θα αναπτύξει έναν στρατηγικό βομβιστή μεγάλης εμβέλειας επόμενης γενιάς ικανό να απειλήσει τη Χαβάη, την Αυστραλία και πιθανώς την ηπειρωτική χώρα των ΗΠΑ.

Οι Κινέζοι στοχεύουν να επιτυγχάνουν όλο και περισσότερες βελτιώσεις στις δυνατότητες των διαστημικών υπηρεσιών πληροφοριών, για παράδειγμα, σε περιοχές με μεγάλο αριθμό εθνοτικών μειονοτήτων, παραμεθόριων περιοχών και νησιών στη θάλασσα. Αυτό αντικατοπτρίζει τη σημασία που έχει αποδώσει η κινεζική ηγεσία στη διατήρηση του ελέγχου σε τουριστικές περιοχές ανάπαυσης όπως είναι το Σινγιάνγκ και σε σημαντικές τοποθεσίες όπως τα τεχνητά νησιά στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας. Το Πεκίνο πέτυχε έναν σημαντικό στόχο σχεδιασμού όταν προσγειώσε με επιτυχία τον σεληνιακό αισθητήρα Chang'e-4 στην άκρη της Σελήνης στις 3 Ιανουαρίου 2019. Το πενταετές σχέδιο ανέφερε ότι μέσα στο 2020, η Κίνα θα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στις κρίσιμες τεχνολογίες που απαιτούνται για τα μελλοντικά προγράμματα με σκοπό να εξερευνήσει έναν αστεροειδή, τον Δία και τα φεγγάρια του καθώς και να πραγματοποιήσουν επακόλουθες σεληνιακές αποστολές. Ακόμα, τον Μάιο του 2019 ο Wang Chi, διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Διαστημικής Επιστήμης της Κίνας στο Πεκίνο, δήλωσε ότι η Κίνα είχε προγραμματίσει να ξεκινήσει την πρώτη αποστολή της στον Άρη το 2020. Εάν αυτή η αποστολή ήταν επιτυχής, οι Κινέζοι επιστήμονες θα οραματίζονταν μελλοντική αποστολή για την επαναφορά δειγμάτων εδάφους του Άρη στη Γη έως το 2030.

Τα κινεζικά στρατιωτικά κείμενα απεικονίζουν τις διαστημικές κατακτήσεις ως κρίσιμες για τη διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων δύναμης πυρός ενάντια στην Ταϊβάν. Απεικονίζουν τους δορυφόρους πληροφοριών, παρακολούθησης και αναγνώρισης (Intelligence, Surveillance, and Reconnaissance - ISR) ως ιδιαίτερα σημαντικούς. Σε αυτούς τους δορυφόρους θα ανατεθεί η συλλογή πληροφοριών που χρησιμοποιεί η PLA για τη δημιουργία και την ενημέρωση καταλόγων των στόχων της Ταϊβάν και των ΗΠΑ καθώς και για την παρακολούθηση και τη στοχοποίηση πλοίων και αεροσκαφών των ΗΠΑ εντός 3.000 km από τη ΛΔΚ. Κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων, τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία της Κίνας αναμένεται να παρέχουν όχι μόνο πληροφορίες στο πεδίο της μάχης αλλά και στρατηγική έγκαιρη προειδοποίηση σε περίπτωση επέμβασης των Ηνωμένων Πολιτειών. Κινεζικοί δορυφόροι και αεροσκάφη κοντά στο διάστημα θα κληθούν να παρέχουν ευρυζωνικές, υψηλής χωρητικότητας, ανθεκτικές στις εμπλοκές, κρυπτογραφημένες επικοινωνίες σε όλες τις μονάδες που εμπλέκονται στην επιχείρηση. Η προβλεπόμενη μελλοντική κινεζική διαστημική αρχιτεκτονική θα επιτρέψει στο PLA να συγχωνεύσει και να

συνδέσει όλες τις κοινές δυνάμεις μαζί σε ένα οργανικό σύστημα που θα επιτρέπει στους επιχειρησιακούς διοικητές να βρουν στόχους, να αποφασίσουν πώς να τους χτυπήσουν, να στείλουν εντολές επίθεσης για να προωθήσουν τις μονάδες, να εξουδετερώσουν τους στόχους, να αξιολογούν τη ζημιά στη μάχη και τέλος να εξετάζουν εάν απαιτούνται ή όχι επανεκκινήσεις.

Βιβλιογραφία

- Allen, G. C. (2019). *Understanding China's AI Strategy: Clues to Chinese Strategic Thinking on Artificial Intelligence and National Security*. Washington, DC: Center for a New American Security.
- Anderlini, J. (2019). How China's smart-city tech focuses on its own citizens. *Financial Times*.
- Arsène, S. (2019). China's Social Credit System A Chimera with Real Claws. *Asie.Visions*, No.110.
- Available at <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%20299/v299.pdf>
- Barton, D., Woetzel, J., Seong, J., & Tian, Q. (2017). *Artificial Intelligence: Implications for China*. McKinsey Global Institute.
- Beattie, A. (2019). Technology: how the US, EU and China compete to set industry standards. *Financial Times*, 24.
- Bergsten, C. F., Freeman, C., Lardy, N. R., & Mitchell, D. J. (2008). *China's rise: Challenges and opportunities*. Peterson Institute.
- Blasko, D. J. (2011). 'Technology Determines Tactics': The Relationship between Technology and Doctrine in Chinese Military Thinking. *The Journal of Strategic Studies*, 34(3), 355-381.
- Borowiec, S. (2016). Google's AI machine v world champion of 'Go': everything you need to know. *The Guardian*.
- Botsman, R. (2017). Big data meets Big Brother as China moves to rate its citizens. *Wired UK*, 21, 1-11.
- Brockhoff, K., Guan, J., 1996. Innovation via new ventures as a conversion strategy for the Chinese defense industry. *R&D Manag.* 26 (1), 49-56.
- Cai, F., & Lu, Y. (2013). Population change and resulting slowdown in potential GDP growth in China. *China & World Economy*, 21(2), 1-14.
- Carrai, M. A. (2018). It is not the end of history: The financing institutions of the Belt and Road initiative and the Bretton Woods System. In *The Belt and Road Initiative* (pp. 107-145). Brill Nijhoff.

- Chaisse, J., & Matsushita, M. (2018). China's' Belt and Road'Initiative--Mapping the World's Normative and Strategic Implications.
- Chan, M., & Zhen, L. (2019). Modern military remains top priority as China boosts defence spending. *South China Morning Post*.
- Cheng, D. (2008). Prospects for China's Military Space Efforts. *Beyond the Strait: PL A Missions Other than Taiwan*.
- Cheung, T.M., 2011. The Chinese defense economy's long march from imitation to innovation. *J. Strateg. Stud.* 34 (3), 325–354.
- Chow, D. C. (2016). Why China established the Asia infrastructure investment bank. *Vand. J. Transnat'l L.*, 49, 1255.
- CMC Joint Command Center Survey and Navigation Group (2017, May). http://www.fyfzw.cn/html/2017/jd_0518/25904.html.
- Cook, M. L. (2019). *The Shadow War: Inside Russia's and China's Secret Operations to Defeat America*: by Jim Sciutto, New York, Harper-Collins, 2019, 320 p., US \$27.99, ISBN: 9780062853646.
- Costello, J., & McReynolds, J. (2018). *China's Strategic Support Force: A Force for a New Era*. Washington, DC: National Defense University Press.
- Covault, C. (2007). Chinese Test Anti-Satellite Weapon. *Aviation Week & Space Technology*, 17.
- David, P.A., 1985. Clio and the economics of QWERTY. *Am. Econ. Rev.* 75 (2), 332–337.
- Ding, J. (2019). ChinAI #51: China's AI "National Team", ChinA INews letter.
- Easton, I. (2019, January). China's Top Five War Plans. Project 2049 Institute. <https://project2049.net/2019/01/06/chinas-top-five-war-plans/>
- Economy EC. (2013). China's water pollution crisis. *The Diplomat*.
- Engelmann, S., Chen, M., Fischer, F., Kao, C. Y., & Grossklags, J. (2019, January). Clear Sanctions, Vague Rewards: How China's Social Credit System Currently Defines "Good" and "Bad" Behavior. In *Proceedings of the Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 69-78).

- Erie, M. S. (2020). Chinese Law and Development. *Harvard International Law Journal*, 62(1), 2021.
- Fang, A. (2019). Chinese colleges to offer AI major in challenge to US. *Nikkei Asian Review*.
- Feng, E., & Pilling, D. (2019). The other side of Chinese investment in Africa. *Financial Times*, 27.
- Foo, C.T., Wu, W., Yu, B., 2015. Integrating knowledge and aerospace: modeling a Sima Qian's future for the possibility of the Chinese overtaking the Americans in outer space. *Chin. Manag. Stud.* 9 (4), 482–500.
- Gao, H. (2014). Selected Issues in TPP Negotiation and Implications for China. In *Regional Cooperation and Free Trade Agreements in Asia* (pp. 75-98). Brill Nijhoff.
- Gao, H. (2018). Digital or trade? The contrasting approaches of China and US to digital trade. *Journal of International Economic Law*, 21(2), 297-321.
- Gao, P., Liu, Y., Li, X., Wang, Y., 2015. Unraveling the technological innovation pattern of China's aerospace: synergy innovation. *Chin. Manag. Stud.* 9 (4), 501–527.
- Garafola, C. L., & Heath, T. R. (2017). *The Chinese Air Force's First Steps Toward Becoming an Expeditionary Air Force*. RAND CORP SANTA MONICA CA SANTA MONICA United States.
- Gilpin, R. (1995). Η Πολιτική Οικονομία των Διεθνών Σχέσεων. εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 234-249.
- Gilpin, R. (2004). Πόλεμος και αλλαγή στη διεθνή πολιτική. *Ποιότητα*, Αθήνα.
- Grant, R.M., 1996. Toward a knowledge-based theory of the firm. *Strateg. Manag. J.* 17 (s2), 109–122 (1996).
- Greer, T. (2018). One belt, one road, one big mistake. *Foreign Policy*, 6.
- Grossman, D., Beauchamp-Mustafaga, N., Ma, L., & Chase, M. S. (2018). *China's Long-Range Bomber Flights: Drivers and Implications*. RAND Corporation.
- Harris, S. (2014). *China's foreign policy*. John Wiley & Sons.
- Harrison, T., Johnson, K., & Roberts, T. G. (2019). *Space Threat Assessment 2019*. Center for Strategic and International Studies (CSIS).

- Hart, J. (1976). Three approaches to the measurement of power in international relations. *International organization*, 289-305.
- Heath, T. R. (2012). What does China want? Discerning the PRC's national strategy. *Asian Security*, 8(1), 54-72.
- Heilmann, S., & Shih, L. (2013). The rise of industrial policy in China, 1978-2012. *Harvard-Yenching Institute Working Paper Series*, 17(7), 1-24.
- Heymann Jr., H., 1975. China's Approach to Technology Acquisition: Part 1. The Aircraft Industry (Vol. 1573, No. ARPA). Rand Corp., Santa Monica CA.
- Hillman, J. E. (2018). How big is China's Belt and Road?. *Center for Strategic and International Studies*, 3.
- <http://breakingdefense.com/2015/05/pentagon-reports-on-chinas-satellite-killers/> (accessed January 5, 2017).
- Hu, A., Jefferson, G., Jinchang, H., 2005. R&D and technology transfer: firm-level evidence from Chinese industry. *Rev. Econ. Stat.* 87 (4), 780–786.
- Inkster, N. (2010). China in cyberspace. *Survival*, 52(4), 55-66.
- Jakobson, L. (2013). *China's Foreign Policy Dilemma*. Lowy Institute for International Policy..
- Jakobson, L., & Knox, D. (2010). *New foreign policy actors in China*. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI).
- Ji, W. (2014). The rule of law in a Chinese way: social diversification and reconstructing the system of authority. *AsianJLS*, 1, 305.
- Jing, M., & Dai, S. (2017). China recruits Baidu, Alibaba and Tencent to AI 'national team.'. *South China Morning Post*.
- Kania, E. (2018). China's strategic ambiguity and shifting approach to lethal autonomous weapons systems. *Lawfare*, April, 20.
- Kania, E. B. (2017). Battlefield Singularity. *Artificial Intelligence, Military Revolution, and China's Future Military Power*, CNAS.
- Kania, E. B. (2018b). China's embrace of AI: Enthusiasm and challenges. European council on foreign relations.

- Kavalski, E. (Ed.). (2016). *The Ashgate Research Companion to Chinese Foreign Policy*. Routledge.
- Keohane, R. O., & Nye Jr, J. S. (1998). Power and interdependence in the information age. *Foreign Aff.*, 77, 81.
- Khanna, P. (2019). *The future is Asian*. Simon and Schuster.
- Ku, J. (2017). Tentative Observations on China's Views on International Law and Cyber Warfare. *LAWFARE BLOG*.
- Kuang-Chi official website, "President Xi Jinping Visits Kuang-Chi,". <http://www.kuang-chi.com/en/index.php?ac=article&at=read&did=1080>.
- Kugler, J., & Organski, A. F. (1989). The power transition: A retrospective and prospective evaluation. *Handbook of war studies*, 1, 171-194.
- Lai, D. (2011). *The United States and China in power transition*. Strategic Studies Institute, US Army War College.
- Lampton, D. M. (2013). A new type of major-power relationship: Seeking a durable foundation for US-China ties. *Asia Policy*, (16), 51-68.
- Leandro, F. J. (2018). The OBOR Global Geopolitical Drive: The Chinese Access Security Strategy. In *The Belt and Road Initiative* (pp. 83-106). Brill Nijhoff.
- Leloglu, U.M., Kocaoglan, E., 2008. Establishing space industry in developing countries: opportunities and difficulties. *Adv. Space Res.* 42 (11), 1879–1886.
- Li, A. H. (2016). Centralisation of power in the pursuit of law-based governance. Legal reform in China under the xi administration. *China Perspectives*, 2016(2016/2), 63-68.
- Li, M. (2019). Where does the winning mechanism for intelligent wars change?. *China Military Network*.
- Lin, J. Y. (2015). "One Belt and One Road" and Free Trade Zones--China's New Opening-up Initiatives. *Frontiers of Economics in China*, 10(4).
- Logan, J., 2007. China's Space Program: Options for US-China Cooperation. CRS Report for Congress, Washington D.C.

- Martina, M., & Blanchard, B. (2019). Rise in China's defence budget to outpace economic growth target. Reuters.
- McBride, J., & Chatzky, A. (2019). Is "Made in China 2025" a threat to global trade?. *Council on Foreign Relations, 13*.
- Mearsheimer, J. (2011). Η τραγωδία της πολιτικής των μεγάλων δυνάμεων. *Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα*.
- Medeiros, E.S., 2005. A New Direction for China's Defense Industry. Rand Press, Santa Monica.
- Medin, M., & Louie, G. (2019). *The 5G ecosystem: Risks and opportunities for DoD*. Defense Innovation Board Washington DC United States.
- Meltzer, J. P. (2017). China's one belt one road initiative: A view from the United States. *Brookings Report*.
- Milhaupt, C. J., & Zheng, W. (2014). Beyond ownership: State capitalism and the Chinese firm. *Geo. LJ, 103*, 665.
- Ministry of Science and Technology (2017, April). Notice Regarding the Release of "The 13th Five-Year Action Plan for the Development of Military-Civil Fusion in Science and Technology.
- Mozur, P. (2017). Beijing Wants AI to be Made in China by 2030. *New York Times, 20*.
- Mulvenon, J. C. (2003). The PLA army's struggle for identity. *The People's Liberation Army and China in Transition" edited by Flanagan Stephen & Marti Michael. Washington, DC. National Defense University*.
- NanoRacks, Kuang-Chi and NanoRacks Announce Agreement on Near Space 'Traveler' Program. <http://nanoracks.com/near-space-traveler-program/>
- Naughton, B. (2007). *The Chinese Economy—Transitions and Growth* Cambridge.
- Naughton, B., & Tsai, K. S. (Eds.). (2015). *State capitalism, institutional adaptation, and the Chinese miracle*. Cambridge University Press.
- Nolan, P., Zhang, J., 2003. Globalization challenge for large firms from developing countries: China's oil and aerospace industries. *Eur. Manag. J. 21*, 285–299.

- Nye, J. (2005). Ήπια Ισχύς, Το Μέσο Επιτυχίας στην Παγκόσμια Πολιτική. *Αθήνα*,: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Nye, J. S. (1990). Soft power. *Foreign policy*, (80), 153-171.
- Pecotic, A. (2020). Whoever predicts the future will win the AI arms race. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2019/03/05/whoever-predicts-the-future-correctly-will-win-the-ai-arms-race-russia-china-united-states-artificial-intelligence-defense/>. Accessed, 29.
- Pei, M. (2015). The twilight of communist party rule in China. *The American Interest*, 11(4).
- Peng, G., & Yao, Y. (Eds.). (2005). *The science of military strategy*. Military Science Publishing House.
- Peng, S. Y., Liu, H. W., & Lin, C. F. (Eds.). (2018). *Governing Science and Technology Under the International Economic Order: Regulatory Divergence and Convergence in the Age of Megaregionals*. Edward Elgar Publishing.
- Persson, P., & Zhuravskaya, E. (2016). The limits of career concerns in federalism: Evidence from China. *Journal of the European Economic Association*, 14(2), 338-374.
- Peter, K. Y., Ragavan, S., & Calboli, I. (2019). Building Intellectual Property Infrastructure Along China's Belt and Road. *U. PA. ASIAN L. REV.*, 14, 281.
- Polk, A. (2018). China is quietly setting global standards. *Bloomberg Opinion*.
- Pollpeter, K. L., Chase, M. S., & Heginbotham, E. (2017). *The creation of the PLA Strategic Support Force and its implications for Chinese military space operations*. RAND Corporation Santa Monica United States.
- Pollpeter, K., 2011. Upward and onward: technological innovation and organizational change in China's space industry. *J. Strateg. Stud.* 34 (3), 405–423.
- PRC State Council (2016, December). Full Text of White Paper on China's Space Activities in 2016. http://english.gov.cn/archive/white_paper/2016/12/28/content_281475527159496.htm.
- PRC State Council (2016, July). State Plan for Science and Technology Innovation in the Period of the 13th Five-Year Plan. http://www.gov.cn/zhengce/content/2016-08/08/content_5098072.htm.

- PRC State Council Information Office. (2019, July). China's National Defense in the New Era. http://www.xinhuanet.com/english/2019-07/24/c_138253389.htm.
- Rhodes, S. (2019). Why China is lavishing money on foreign students. *The Economist*.
- Rozelle, S., Huang, J., & Zhang, L. (1997). Poverty, population and environmental degradation in China. *Food Policy*, 22(3), 229-251.
- Savina, T., Petruzzelli, A., Albino, V., 2017. Recombination and search: the mechanism to create innovation. A literature Review. *Int. J. Manag. Rev.* 19 (1), 54–79.
- Schneider, M. (2009). The nuclear doctrine and forces of the people's republic of china. *Comparative Strategy*, 28(3), 244-270.
- Selden, M., & You, L. (1997). The reform of social welfare in China. *World Development*, 25(10), 1657-1668.
- Shaffer, G. (2020). Trade Law in a Data-Driven Economy: The Need for Modesty and Resilience. *UC Irvine School of Law Research Paper*, (2020-49).
- Shaffer, G., & Gao, H. (2020). A New Chinese Economic Order?. *Journal of International Economic Law*.
- Shambaugh, D. L. (2013). *China goes global: The partial power* (Vol. 409). Oxford: Oxford University Press.
- Sharma, B. K., Jain, S., & Khanijo, R. (2016). Analysis of China's Military Reorganisation. *USI Occasional Paper, United Service Institution of India, Available at <http://usiofindia.org/publications/OccasionalPapers/ChinasMilitaryReorganisation.pdf>*.
- Shih, V., & Visiting Fellow, M. E. R. I. C. S. (2017). Financial instability in China: possible pathways and their likelihood. *Mercator Institute for China Studies*, 20.
- Sonnad, N. (2017). In China You Now Have to Provide Your Real Identity If You Want to Comment Online.
- Space, X. (2014). Falcon Heavy. *linea*]. *Disponibile en: "https://www.spacex.com/falcon-heavy*.
- Spakowski, N. (2009). National aspirations on a global stage: concepts of world/global history in contemporary China. *Journal of Global History*, 4(3), 475.

- Stokes, M., Alvarado, G., Weinstein E., & Easton, I. (2020, March). China's Space and Counterspace Capabilities and Activities. The U.S.-China Economic and Security Review Commission.
- Sydney J. Freedberg, Jr., "Pentagon Reports on China's Satellite Killers," *Breaking Defense*, May 11, 2015,
- Sydow, J., Schreyogg, G., Koch, J., 2009. Organizational path dependence. *Acad. Manag. Rev.* 34 (4), 689–709.
- Tiezzi, S. (2016). The New Military Force in Charge of China's Nuclear Weapons. *The Diplomat*, 5.
- Trebat, N.M., De Medeiros, C.A., 2014. Military modernization in Chinese technical progress and industrial innovation. *Rev. Polit. Econ.* 26 (2), 303–324.
- U.S. Department of Defense, Office of the Secretary of Defense, Annual Report to Congress (2019, May). Military and Security Developments Involving the People's Republic of China, 49–50.
- Ulman, W. A. (2010). China's Emergent Military Aerospace and Commercial Aviation Capabilities. *Testimony Before the US-China Economic and Security Review Commission*.
- United Nations. (2014). Agreement between the Republic of India and the People's Republic of China on trade and intercourse between Tibet region of China and India. Signed at Peking, on 29 April 1954."
- Vergne, J.P., Durand, R., 2011. The path of most persistence: an evolutionary perspective on path dependence and dynamic capabilities. *Organ. Stud.* 32, 365–382.
- Waltz, K. (2011). Θεωρία διεθνούς πολιτικής. Κ. Κολιόπουλος, εισαγωγή στην ελληνική έκδοση Αθανάσιος Πλατιάς, εκδ. Ποιότητα, 118-119.
- Weeden, B., & Samson, V. (Eds.). (2018). *Global counterspace capabilities: An open source assessment* (pp. 1-20). Secure World Foundation.
- Weiss, M. A. (2017). Asian infrastructure investment bank (AIIB).
- Weissmann, M. (2015). Chinese Foreign Policy in a Global Perspective: A Responsible Reformer" Striving For Achievement". *Journal of China and International Relations*, 3(1).

- White Paper, China's Space Activities in 2016, State Council Information Office of the People's Republic of China, December 2016. <http://www.spaceref.com/news/viewsr.html?pid=49722> (accessed January 5, 2017).
- Wortzel, L. M. (2008). The Chinese People's Liberation Army and Space Warfare. *Astropolitics*, 6(2), 112-137.
- Xi, J. (2012). Speech at the National Committee on US-China Relations and US-China Business Council Luncheon. *Washington, DC, February, 15*.
- Yang, Y., & Liu, X. (2018). China's AI push raises fears over widespread job cuts. *Financial Times*.
- Yongping, W., (2014). (ed.). *Space Information Support Operations*. National Defense University Press.
- Yu, M., & Du, G. (2019). Why Are Chinese Courts Turning to AI?. *The Diplomat*, 19.
- Zhao, K. (2013). Guiding principles of China's new foreign policy. *Carnegie-Tsinghua Center for Global Policy*, 9.
- Zhao, S. (2015). A New Model of Big Power Relations? China-US strategic rivalry and balance of power in the Asia-Pacific. *Journal of Contemporary China*, 24(93), 377-397.
- Κοτζιάς, Ν. (2010). *Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας στον 21ο αιώνα: για μια νέα, ενεργητική, δημοκρατική, πατριωτική στρατηγική στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Κουσκουβέλης, Η. (1997). Η έννοια της σταθερότητας στη θεωρία της διεθνούς πολιτικής. *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, 6, 115-141.
- Κουσκουβέλης, Η. (2009). Μια ολιστική προσέγγιση στην εξωτερική πολιτική.
- Κουσκουβέλης, Η. Ι. (2004). Εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις.
- Λίτσας, Σ. (2010). Πόλεμος και ορθολογισμός: θεωρητικές προεκτάσεις και στρατηγικές εφαρμογές.
- Παπασωτηρίου, Χ. (2007). Βυζαντινή υψηλή στρατηγική 6 ος-11 ος αιώνας. *Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα*, 16-17.

Πλατιάς, Α. (2010). Διεθνείς σχέσεις και στρατηγική στον Θουκυδίδη. *Αθήνα: Εστία*.

Σπυρόπουλος, Γ. Μ. (2010). Διεθνείς σχέσεις: ρεαλιστική προσέγγιση, θεωρία και πράξη.

Χαράλαμπος, Π. (1999). Βυζαντινή υψηλή στρατηγική. 6ος-11ος αιώνας.